

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 25. FEBR. 1965
Leto XVII. — Štev. 7 Cena 20 din

Današnja številka je izšla
v 35.000 izvodih!

Če še niste naročnik, izpolnite naročilnico in nam jo pošljite!

OKRAJEV APRILA več ne bo

S 31. marcem bodo nehali delovati okraji. V skladu s tem je že izdelan tudi predlog za spremembo ustave SR Slovenije. Prvi odstavek 51. člena bi se naj spremenil tako, da bi se glasil: »Družbeno politične skupnosti v SR Sloveniji so občine in republike«.

Z ukinitvijo okrajev se nadaljuje proces utrjevanja občin kot osnovnih družbeno političnih enot in tudi izvajanje ustavnih načel. Že takrat, ko smo sprejemali novo ustavo in razpravljali o osnutku, so mnogi oporekali upravičenost okrajem in predlagali, da se naj ti odpravijo. Zato sedanja odprava okrajev pravzaprav ni nič posebnega in je bila že dalj časa tudi pričakovana. Seveda pa tega ni bilo mogoče storiti takoj po sprejetju ustave, ker osnovne družbeno politične enote, to je občine, še niso bile usposobljene za samostojno delo in je zato okraj kot usmerjevalec dela pomagal, da so se občine v svojem delovanju čim bolj osamosvojile ter tako tudi usposobile za prevzemanje novih pristojnosti. Že lansko leto je prešlo na občine vrsto pristojnosti, več pa tudi letos, tako da je bil proces odmiranja okraja nenehno pričujoč in viden.

Ker bodo okraji ukiniti, je povsem razumljivo, da ob letošnjih volitvah občinske skupščine ne bodo volile odbornikov okrajne skupščine. Seveda se z ukinitvijo okrajev pojavlja tudi vrsta drugih vprašanj. Marsikje je bilo zaslediti tudi domneve, da se bodo vzporedno združevale tudi občine. Te domneve niso točne. Za sedaj še namreč ni nobenega predloga za spremembo števila občin. Ni pa tudi izključeno, da kasneje ne bi do tega prišlo, kar pa bo posledica potreb in razvoja.

Drugi problem, ki se poraja, so razne okrajne ustanove in okrajne družbeno politične organizacije. Predlog zakona teh vprašanj ne rešuje. Organizacija družbeno političnih organizacij je njihova zadeva in jo bodo po svoje reševale. Koliko in katere ustanove pa bodo še delovale, je zadeva organiziranja skupnih služb občinskih skupščin.

Do predloga za ukinitve okrajev je prišlo najprej zaradi uspešnega razvoja občin, zaradi možnosti hitrega povezovanja med občinami in republiko ter zaradi utrjevanja

samouprave v občinah. Vprašanje okrajev so že pretresli pri sprejemanju zakona o finansiranju družbeno političnih skupnosti. Ugotavljali so, da je ceneje in tudi učinkoviteje, če se občine povezujejo med sabo in organizirajo skupne službe ter tako plačujejo le tisto, kar je potrebno. Za funkcioniranje okrajev pa smo potrebovali v Sloveniji letno 3,7 milijarde dinarjev.

Že doslej so se začele oblikovati tudi medobčinske službe. Tako so tudi pomurske občine že skupno reševale nekatere službe kot na primer pedagoško, potem srednje šole, sedaj bo začela delovati tudi skupna inšpekcijska služba, potem so občine tudi drugače povezane med sabo tako na primer s poštnim centrom, zavodom za socialno zavarovanje, komunalno banko, Zavodom za zaposlovanje, medobčinski značaj imajo tudi pokrajinski muzej, študijska knjižnica in sredstva informacij (časopisa in radio). V prihodnje se bo vsekakor to medobčinsko sodelovanje še močneje razvijalo.

Z ukinitvijo okrajev pa prihaja tudi do nekaterih problemov, ki so bili bolj pereči v kratki preteklosti in so sedaj že uspešneje rešeni. Težave so nastajale predvsem zaradi finansiranja šolstva na drugi stopnji in kulturnih ustanov. Za kulturne ustanove kot sta muzej in študijska knjižnica je za letos rešeno tako, da je republika iz svojih sredstev zagotovila toliko, kolikor sta ti ustanovi dobili lani od okraja. Seveda taka rešitev ni zadovoljiva, ker onemogoča, da bi se uspešno razvijali, saj je potrebno potem zagotoviti še večja sredstva. Zato bo potrebno ukreniti vse potrebno, da ne bo prišlo do zastojev.

V zvezi z ukinitvijo okrajev se pojavljajo tudi druga vprašanja, ki se bodo sproti reševala. Najprej so ljudje in njihova zaposlitev, nato inventar, arhivi, stanovanjske pravice, odplačevanja obveznosti iz posojil, vprašanje okrajnega Uradnega vestnika in podobno. Toda ta vprašanja so drugega pomena in upravni posli ne bodo zaradi njih zastali, ker je ukinitve okrajev posledica doseganega razvoja, ki je tak ukrep že tudi narekoval.

Kdo bi pričakoval, da se bo zima še tako poigrala z nami? Sonce je že grelo popolnoma spomladansko, po gozdovih so že cveteli zvončki, zato smo se počutili, kakor da je zima že mimo. Tudi na soboškem »Kurivu« so imeli v teh dneh dovolj premoga celo na zalogi, čeprav so prej računali, da ga ne bodo mogli toliko dobiti, kolikor so potrošniki naročili. Čim je začelo sonce greti, se tudi potrošniki niso zmenili za premog.

Čudno se nam je zdelo, ko je sonce tako grelo, a v sončnem italijanskem mestu Rimu je zadel sneg. Potem se je počasi začelo približevati. V Crni gori, Dubrovniku in sploh v krajih, kjer je sneg redkost, je snežilo. V preteklem tednu je celo na progi iz Nikšića proti Bičici v metežu obtičalo več vlakov.

V četrtek pa je tudi pri nas začelo snežiti. Posnetek je iz soboškega parka, ki se je med drobnim snegom pogreznil v sivo praznino. Medtem pa, ko se je pri nas zopet ohladilo, pa je v severnih deželah Evrope zelo toplo. Res, le tošnja zima je nenehna. (Foto: H. Hajdinjak)

NEKATERA AKTUALNA VPRAŠANJA, KI JIH JE NAKAZALA LETNA KONFERENCA

Pomen političnega dela v podjetjih

Pomembno vprašanje, ki v gospodarskih organizacijah ljutomerske občine ni zadovoljivo rešeno, je delitev po vložnem delu v delovnih kolektivih. Zato mora biti politično delo komunistov v delovnih organizacijah usmerjeno prav na to področje — je med drugim rečeno v analizi konference ZKS.

Z ukinitvijo nekaterih družbenih prispevkov so bila prepuščena delovnim organizacijam večja finančna sredstva, kar naj bi pomenilo močnejšo materialno osnovo samoupravljanja. Kaže pa, da delovni kolektivi v celoti niso bili informirani z vsebino omenjenih ukrepov, kar bi lahko pripisali slabi informiranosti. Čeprav je zadnji čas v delovnih organizacijah vedno večje število delovnih mest, za katere so določeni kriteriji, kako obračunavati osebne dohodke na osnovi vložnega dela, je še vrsta pomankljivosti predvsem v tem, da takih meril ni za ona ključna delovna mesta, od katerih je odvisna organizacija proizvod-

more imeti nobenega interesa, da se upravljanje krepi tudi na tem najnižjem nivoju. Zato je potrebno — kot navaja konferenca — da se korenito spremenijo pogledi posameznikov v vodstvih delovnih organizacij, predvsem onih, ki jim je birokracija temelj in izhodišče ter smisel vsega dela.

Kolikšnega pomena je pri tem delo komunistov, je pokazala že občinska predvolilna konferenca ZKS, ki je naglasila, da se uspešnost in pravilnost dela komunistov odraža predvsem v tem, koliko so v delovni organizaciji usposobljeni organi samoupravljanja in v kolikšni meri vedo samostojno in objektivno odločati. Osnovne organizacije ob tako zastavljeni nalogi lahko same ugotovijo učinkovitost svojega političnega dela v preteklem obdobju.

Urednikova beležka

V teh dneh se bodo po vseh pomurskih občinah začeli kandidacijski zbori volivcev. V prvem delu predvolilne aktivnosti smo izbirali ljudi, ki bi jim poverili naše zaupanje, da bi v skupščinah, bodisi občinski ali republiški ali zvezni sprejemali s polno odgovornostjo take odločitve, kakršne bi bile v skladu z interesi vsakega delovnega človeka. Zavedamo se, da je sprejeti tako dolžnost tudi velika odgovornost, ker od vsakogar, ki bo izvoljen, pričakujemo, da bo tudi opravičil zaupanje.

Sedaj prehajamo v drugo obdobje, ko izmed tistih, za katere smo rekli, da jim lahko zaupamo, tudi izberemo tistega, za katerega mislimo, da bo najlažje sodeloval pri reševanju vprašanj, ki so pred skupščinami v naslednjem mandatnem obdobju. V vsaki volilni enoti, v vsaki delovni organizaciji smo našli več tovarišev. Seveda vseh ni mogoče izvoliti, ker vsaka volilna enota voli le enega odbornika ali poslanca, zato bo potrebno izmed teh zopet izbirati in izmed več izbranih tudi le enega izvoliti.

Ta novi proces zahteva neprimerno večje priprave in tudi več odgovornosti. V minulih dneh so se po področjih ali na drugačnih sestankih vodstva političnih organizacij razgovarjala, katere izmed evidentiranih občanov bi predlagala za kandidata.

Pojavljajo se problemi glede kriterijev, glede tega, kdo bo z ozirom na naloge najbolj primeren, torej kdo bo več doprinesel k reševanju družbenih in ekonomskih vprašanj. Da bi lažje odločali, koga izvoliti za kandidata, smo z današnjo številko natisnili tudi posebno prilogo, v kateri smo skušali zajeti nekaj najaktualnejših vprašanj in problemov, s katerimi se bodo posebno naše skupščine v naslednji mandatni dobi srečevale. Seveda je to skoraj izbor, ki ga bo potrebno v prihodnje še dopolniti. Pripominjamo pa, da to ne bo poslednja priloga. Po končanih kandidacijskih zborskih, ko bodo znani kandidati, bomo občane vseh štirih občin tudi seznanili z njimi in tako pomagali, da bodo lažje izbirali na voliščih.

Stefan Balažič, odgovorni urednik

Prvič pri vsaki družini

DRAGI BRALCI!

Danes vas je obiskal POMURSKI VESTNIK — obiskal je vašo družino, obiskal je vaše gospodinjstvo — morda celo prvič. Prav tistim, ki so danes prvič dobili domači časnik v roke, pa so namenjene te vrstice.

Želim namreč, da Pomurski vestnik ne bi prihajal v vašo hišo samo enkrat, samo danes — marveč vsak teden, tako kot ga že prejema nad 13.000 rednih naročnikov širom po Pomurju, po vsej naši domovini in nad 500 tudi v inozemstvu. To so predvsem naši domači rojaki — izseljenci, ki prejema Pomurski vestnik še s prav posebnim veseljem.

Pomurski vestnik je že postal priljubljeni list, ki redno informira naše delovne ljudi o življenju in dogajanju v ožji domovini — Pomurju. Vesti in poročila iz naših krajev so brana še s posebnim zanimanjem. Tudi o vašem kraju večkrat piše naš list. To pa prav gotovo zanima tudi vas, zato boste ustregli predvsem sebi, če si boste list takoj naročili. Poleg domačih vesti in poročil pa najdete v Pomurskem vestniku tudi obilo drugega poučnega, koristnega in zanimivega čtiva (domače zanimivosti, zunanje-politični pregled, športne vesti, malo kroniko, radijski program, mali in veliki oglasi itd.) Mali in veliki oglasi so že preizkušeni posredniki med tržiščem in potrošniki. Po naši anketi se že vsak šesti naročnik pojavlja z malimi oglasi v Pomurskem vestniku.

Pomurski vestnik pa je neprecenljivo dragi prijatelj in zvest spremljevalec v tujini — skratka vsem, ki prebivajo izven meja Pomurja (vojaki JLA, redni in sezonski delavci itd.). Iz številnih pisem lahko razberemo, da pomeni Pomurski vest-

nik številnim izseljencem v tujini edini košček domače zemlje, njenih ljudi in običajev. Zato si pač ni težko zamisliti, s kolikšnim veseljem in zadoščenjem spremljajo in bero v tujini svoj domači časnik.

Pripravite svojim dragim, sorodnikom in prijateljem v tujini tudi vi to veselje; naročite jim Pomurski vestnik in lahko ste prepričani, da jim boste s tem poklonili morda najdragocenejše in najlepše darilo.

Pomurski vestnik si lahko naročite takoj — seveda pa tudi svojem, sorodnikom in prijateljem, katere želite s tem naročilom prijetno presenetiti. Zadostuje namreč samo to, da naročilnico, ki je objavljena, skrbno izpolnite, jo izrežete, nalepite na dopisnico in odpošljete na naslov: **Uprava Pomurskega vestnika, Murska Sobota, Kidričeva 4.** List boste pričeli prejemati takoj po prejemu naročilnice, kakor tudi oni, katerim boste list naročili, čeprav vam bomo naročnino (za tuzemstvo 1.000 din, za inozemstvo 2.000 din, za inozemstvo — z letalsko pošto 8.000 din letno) zaračunali šele od 1. aprila 1965 naprej. Do 31. marca boste namreč deležni posebne ugodnosti, katero smo namenili novim naročnikom: Pomurski vestnik boste lahko prejeli brezplačno.

Ko boste prejeli Pomurski vestnik v roke, ga skrbno prelistajte in preberite; prepričani smo, da boste našli v njem marsikaj koristnega in zanimivega, kar vam bo pripomoglo k odločitvi. Ob tem pa se kajpak zavedamo, da samo ena številka še ne more biti dovolj tehtna osnova za dokončno sodbo o vsebini našega pokrajinskega lista; tako sodbo si boste lahko ustvarili šele po enoletnem spremljanju informativnega utripa in branju Pomurskega vestnika. To vam je tudi omogočeno z rednim naročilom.

Tej številki Pomurskega vestnika torej na pot tudi naša skromna želja: da bi si pridobil še več zvestih bralcev in prijateljev, med njimi tudi vas — vašo družino.

Pozdravljata vas uredništvo in uprava Pomurskega vestnika

V šolski reformi do polovice

AVSTRIJSKI KANCLER MARCA OBISCE SFRJ

Na povabilo predsednika zveznega izvršnega sveta Petra Stamboliča bo avstrijski zvezni kancler dr. Josef Klaus prišel v našo državo na uradni obisk. Obisk bo trajal od 23. do 26. marca. Na obisku ga bosta spremljala minister za zunanje zadeve dr. Bruno Kreisky in državni sekretar v ministrstvu za zunanje zadeve Karel Bobleter.

ULBRICHT SE JE ZADRŽAL V JUGOSLAVIJI

Predsednik državnega sveta Nemške demokratične republike Walter Ulbricht je sedaj na desetdnevem obisku v Združenju arabski republik. Med potjo je ZAR se je za en dan zadržal na obisku v Dubrovniku.

Obisk Walterja Ulbrichta v ZAR je zelo močno posegel v odnose med ZAR in Zahodno Nemčijo, ki je vztrajno zahtevala, naj ZAR odpove ta obisk. Toda Bonn se je moral v tem spopadu umakniti in popustiti, ker ni hotel poslabšati odnosov z arabskimi državami.

PONESEČEN UDAR V SAIGONU

Južni Vietnam je upravičeno še vedno v ospredju pozornosti med zunanje političnimi dogodki. Minuli petek je prišlo do desetega državnega udara, ki pa ni uspel. Toda kljub temu je moral poveljnik vojaških sil general Khan odstopiti in se umakniti. To pa tudi ni izgladilo nasprotij med vojaškimi šefi, kar seveda še poglablja krizo, ki hudo ruši južnovietnamski režim.

Ob tem pa postaja čedalje bolj nujno najti neki izhod iz krize, ki se je začela z ameriški napadi na Severni Vietnam. Z vojno očitno ne bo mogoče najti rešitve, pač pa bo potrebno poiskati primerni način za pogajanja, kot predlagajo v Parizu. Pred dnevi je ameriški zunanji minister Rusk obiskal Pariz in se tam s francoskimi državniški pogovarjal o njihovih stališčih. Po ocenah komentatorjev ni prišlo do zblizanja med francoskimi in ameriškimi pogledi. Iskanje rešitve bo vsekakor naporno in tudi ne tako kratko.

KONCANO ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Prejšnji teden se je končalo zasedanje generalne skupščine OZN in se bo spet nadaljevalo 1. septembra. Generalna skupščina se je razšla, ne da bi rešila težke probleme, ki so bili pred njo v začetku zasedanja in tako bo potrebno v obdobju med obema zasedanjima najti tudi možnosti za rešitve, kar pa bo odvisno v veliki meri od odnosov med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike. V zgodovini OZN ni bilo toliko kritičnih točk kakor v času zadnjega zasedanja generalne skupščine, ko se je organizacija večkrat našla pred razpadom. Omeniti je le potrebno, da se je prvič zgodilo, da je neka država izstopila iz organizacije.

NA JAPONSKEM ZASUTIH 60 RUDARJEV

V nekem premogovniku na Hokaido, najsevernejšem japonskem otoku je eksplozija plin. Bojijo se, da je v globini 3.500 metrov zasutih 60 rudarjev.

DO TEDNA

RAZPRAVA O PREDLAGANIH KANDIDATIH

V torek dopoldne, je bila v prostorih sejne dvorane skupščine v Murski Soboti razširjena seja občinskega odbora SZDL, katere se je udeležil tudi podpredsednik Okrajnega odbora SZDL Maribor.

Norba se je razpravljala in ocenili dosedanje predložitve dejavnosti. Nadalje so se navzoči podrobneje seznanili s predlaganimi predlogi za republiške in zvezne poslance, za katere so se na koncu tudi soglasno strinjali, razen primera, kjer so enemu kandidatu postavili še sokandidata. Po končanem prvem delu so se navzoči potem še seznanili o nekaterih družbenih prizadevanjih soboške občine v prihodnje.

V soboto so se v Lendavi zbrali vsi prosvetni delavci iz področja občine, da bi v začetku poslušali predavanje prof. Svajgerja iz Maribora, o temeljih socialistične morale v šolah, potem pa so se pogovorili o stanju šolstva v komunini.

Referat je med drugim ugotovil, da smo v šolski reformi prišli šele na polovico poti. V preteklih letih niso bili zagotovljeni materialni in kadrovski pogoji, ki bi omogočili polno uresničitev vzgojno izobraževalnega programa. Potrebe po razširitvi šolskega prostora in kadrovski problemi so še vedno v ospredju razprav.

Skupščina občine je uvidela, da brez šolskega prostora ne bo mogla reševati šolske reforme, ki se je začela 1957. Rezultat prizadevanj je 334 milj. investicij (nove šole v Turnišču, Dobrovniku Crensovcih, Genterovcih, srednja tehnična šola v Lendavi in otroški vrtec v Gaberju). V bližnji bodočnosti se predvideva še dograditev šole v Kobilju in začetek gradenj v Lendavi in Bistrici.

V zadnjih letih je bilo za potrebe učiteljev zgrajenih več stanovanj, pa vendar še veliko učiteljev živi v slabih pogojih.

PREDSEDNIKI KO SZDL SOBOŠKE OBČINE SO SE SESTALI

V soboto dopoldne so se v Murski Soboti sestali predsedniki KO SZDL. Skupno so ocenili uspeh evidentiranja in zaključili, da je potrebno v tistih vaseh ali področjih, kjer občani doslej niso imeli prilike dati predloge, sklicati sestanke v najkrajšem času. Ugotavljali so, v kakšni širini je zajeto evidentiranje občane ter kako so le ti sodelovali v razpravi.

Pred naslednjimi zbori volivcev, na katerih bodo razpravljali o kandidatih, bodo KO SZDL na terenu organizirali sestanke, katerih se bodo udeležili predstavniki vaških organizacij in drugi.

Na kandidacijskih zborih naj bi občani razpravljali o končnem družbenem planu občine in ostalih komunalnih zadevah.

Vremenska napoved za čas od 24. februarja do 7. marca

Nekako od 24. februarja do 1. marca nestalno s pogostimi padavinami, sprva sneg, pozneje odjuga in dež. Okrog 1. marca zopet ohladitev in sneg. Naslednje padavine se pričakujejo okrog 4. marca. V ostalem od 2. do 8. marca lepo vreme z mrazom ponoči.

Dr. V. M.

V perspektivi se bo uredil ta problem, ki je v marsikateri vplival na kadrovskega sedbo na šolah. Trenutno v občini primanjkuje 40 učiteljev struktura pa je izrazito slaba, saj so le 4 predmetni učitelji, rabili bi pa jih 70. Šole obiskuje 4480 učencev,

PRED POMEMBNO AKCIJO V POMURJU

Kdaj gradnja nove ESS v M. Soboti

O potrebi po novi zgradbi ekonomske srednje šole v M. Soboti že dalj časa razpravljamo in tudi pišemo v časopisih. Dejstvo je, da število dijakov v ekonomski srednji šoli nenehno narašča in da predstavlja pomanjkanje prostorov vedno večji problem. Mimogrede naj omenimo, da je trenutno pouk slušateljev ekonomske srednje šole kar v treh zgradbah, kar otežkoča normalno delo.

Problem bo zopet pereč jeseni, ob sprejemanju učencev v prvi letnik, ko bo zopet potrebno zaradi pomanjkanja prostorov število učencev omejiti. Težave pa nastane tudi za oddelek odraslih, ki bo po vsej verjetnosti moral odpasti. Pomanjkanje prostorov v ekonomski srednji šoli v Murski Soboti je torej pereč in zahteva hitrejšega reševanja.

Nova zgradba ekonomske srednje šole v Murski Soboti bo predvidoma stala 400 milijonov dinarjev, od katerih bi občinska skupščina v Murski Soboti prispevala okrog 60 milijonov dinarjev, gospodarske organizacije v Pomurju pa iz svojih sredstev za kadre o-

OD 27. FEBRUARJA DO 2. MARCA BREZ VIZUMOV NA MADŽARSKO

Za letošnje karnevalske prireditve v Mohacsu na Madžarskem bodo za jugoslovanske obiskovalce v dneh od 27. februarja do 2. marca veljale posebne ugodnosti pri prehodu meje. Na prireditve bodo lahko potovali brez potnih listov in vizumov in le s posebnim dovoljenjem, ki bo skupinsko ali individualno. Podrobnejše informacije dajejo poslovalnice »Kompasa« in oddelek za notranje zadeve pri občinski skupščini v Murski Soboti.

POMURSKI VESTNIK

IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1962 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL. OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA CASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V M. SOBOTI — DIREKTOR ŠTEFAN ANTALIC — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK ŠTEFAN BALAZIČ. NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KIDRIČEVA UL. 4. TEL. 21-383

DRAGO LUGARIČ

Na prehodu v intenzivnejše gospodarjenje

Lendavska komuna spada, kakor ostale pomurske, med manj razvite. Še bolj kakor nizek narodni dohodek, ki znaša v letu 1964 okrog 190 tisoč din na prebivalca, kaže na nerazvito družbenogospodarsko strukturo, dejstvo, da je v občini 70% kmečkega in le 30% nekmečkega prebivalstva. Ravno obratno pa je sorazmerje glede vrednosti ustvarjenega družbenega proizvoda: 30% nekmečkega prebivalstva, all točneje 3.200 zaposlenih v družbenem sektorju, ustvari 70 odst. družbenega proizvoda, a 70 odst. nekmečkega prebivalstva pa v zasebnem sektorju le 30 odst. družbenega proizvoda.

Odpravljanje tega nesorazmerja pomeni v bistvu odpravljanje gospodarske nerazvitosti, ki se med drugim kaže v agrarni prenaseljenosti oziroma skriti nezaposlenosti. Doslej smo vprašanje nerazvitosti reševali v glavnem na dva načina: postopno smo izgrajevali gospodarsko osnovo občine z odpiranjem industrijskih obratov. Ti so v zadnjih petih letih na novo zaposlili 1.300 delavcev, od katerih jih je nad 800 prišlo iz naših vasi. Drugi način odpravljanja gospodarske nerazvitosti pa je potekel in še vedno teče posredno, z izseljevanjem

odvišnega prebivalstva v razvitejša področja in v inozemstvo. S tem se zmanjšuje pritisk na ustvarjeni narodni dohodek.

Vendar pa obe obliki kljub hitremu napredku v družbeni proizvodnji nista mogli bistveno prispevati k odpravljanju agrarne prenaseljenosti, kajti naravni prirastek prebivalstva je še vedno večji od rasti ekonomske osnove. O tem govore podatki o učencih, ki končujejo osemletno obvezno šolanje. V lanskem letu je končalo obvezno šolanje 663 otrok. Od teh je šlo v uk 133 ali 20 odst. (prijavilo se jih je v uk 196), v šole druge stopnje (srednje šole) jih je šlo 145 ali 21,8 odst. Vpisati se jih je želelo 187; vsega je prišlo pod streho le 278 ali 41,8 odst. učencev, ki so končali obvezno šolanje, dobra polovica (385 ali 58,2 odst.) jih je ostalo doma, in to skoraj izključno na vasi.

Zanimivo je, da jih je od 385 želelo ostati doma na kmetijah le 110, vsi ostali so hoteli v ul ali srednje šole. Vendar za tako, sicer pozitivno usmeritev še ni pogojev: kar 220 je med njimi takih, ki so svojo šolsko obveznost končali med četrim in sedmim razredom, ostale pa so za-

ki so v prvem polletju dosegli še kar zadovoljiv uspeh (77,6%).

Prosvetni delavci so pozitivno ocenili prizadevanja skupščine in se zavzeli za nadaljnjo krepitve materialne baze šolstva. Po končanem zborovanju so obiskali industrijo dežnikov in pletenin in se seznanili s procesi dela.

Organizator zborovanja je bil občinski sindikalni svet in bo na željo prosvetnih delavcev še organiziral taka srečanja.

Zaradi snega je tudi med potjo iz šole bolj veselo

ZAKAJ V DOBROVNIKU NI STALNEGA ZDRAVNIKA?

Krajevna skupnost Dobrovnik je že več kot eno leto brez stalnega zdravnika, čeprav ga je prej imela in čeprav imajo urejeno ambulanto in pripravljeno stanovanje za zdravnika. Občani tega področja so že velikokrat postavili vprašanje, zakaj se nihče ne zmejni za ta problem. V Lendavi so trenutno 4 zdravniki, pa bi tako lahko enega odstopili v Dobrovnik. Upravni odbor zdravstvenega doma je razpravljal o tem, toda zdravnik, ki je bil predviden za Dobrovnik, je odklonil in zagrozil z odhodom iz občine. Da bi uredili zdravstveno službo v Dobrovniku so sklenili, da se zdravnik vozi iz Lendave, toda kaj bo ponoči v nujnih slučajih? Kdo bo priskočil ljudem v pomoč? O tem bi bilo potrebno spregovoriti javno in tudi ukrepati.

O PROBLEMATIKI ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA KMETOV

V lanskem letu 94 milijonov premalo

Z zakonom o zdravstvenem zavarovanju kmetov so bili formirani skladi zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev, ki so zajemali območja bivših okrajev. Ta območja se do danes niso spremenila in tako zajema sklad zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev v Murski Soboti območja vseh štirih pomurskih občin. Zvezni zakon o zdravstvenem zavarovanju kmetov, kakor tudi zakon o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja že predvideva komunalne skupnosti, medtem ko se predpisi s področja zdravstvenega zavarovanja kmetov v SRS še niso spremenili od leta 1961, zaradi česar obstaja pravno neskladje.

Po veljavnem republiškem zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetov, imajo samoupravni organi sklada precej okrnjene pristojnosti, zlasti kar se tiče zagotovitve potrebnih sredstev. Samoupravni organi sklada lahko le analizirajo dejansko stanje in dajejo predloge za njihovo rešitev, ne morejo pa o tem vprašanjih odločati. Ker so prispevki na območju sklada zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev v M. Soboti vedno nižji kakor bi bilo potrebno, vendar kljub temu višji kakor na področju bivšega mariborskega okraja, ker je tam višji katastrski dohodek na zavarovano osebo, je posledica tega težji finančni položaj sklada. Čeprav se je število kmetijskih gospodarstev od leta 1961 do 1963 zmanjšalo za 1,24 odstotka, katastrski dohodek pa za 3,36 odstotka, je število zavarovanih oseb v tem času naraslo za 6,54 odstotka. Ta številka se je sicer v lanskem letu nekoliko zmanjšala zaradi zaposlitve kmetov v ino-

zemstvu in znaša koncem lanskega leta število kmetijskih proizvajalcev 19.501, število zavarovanih oseb pa 63.372.

Dohodki sklada za zdravstveno zavarovanje kmetijskih proizvajalcev se zagotavljajo s prispevki zavarovancev samih in s prispevki iz občinskih proračunov. Po finančnem načrtu sklada, ki ga je sprejel upravni odbor v začetku lanskega leta ob pogojih, ki so bili takrat znani, bi bilo potrebno za redno poslovanje sklada zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev v Murski Soboti okrog 425 milijonov dinarjev. Ker pa skupščina okraja Maribor ni v celoti upoštevala predloga upravnega odbora sklada in ker so se med letom povišale cene zdravstvenih storitev, je sklad zašel v hude finančne težave.

Po zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev imajo zavarovane osebe na območju Pomurja le pravice do osnovnega zdravstvenega varstva, to je zdravljenja v bolnicah, zdravljenja

v ambulantah, zobno nego, prevoze z rešilnimi avtomobili ter zdravila. Toda tudi te pravice so omejene in odvisne od značaja boleznih zavarovancev.

Po razpoložljivih podatkih sklada zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev v Murski Soboti so znašali izdatki za zdravstveno zavarovanje v letu 1964 skupaj 490 milijonov dinarjev ali za 94 milijonov dinarjev več, kakor so znašali dohodki, ki znašajo 396 milijonov dinarjev. Če k lanskoletni izgubi prštejemo še izgubo iz prejšnjih let, ki znaša 63 milijonov dinarjev, potem ta znaša 157 milijonov dinarjev. Številke kažejo, da se sklad zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev v Murski Soboti nahaja v hudi finančni krizi, ki zahteva uspešnejša reševanja. To tem bolj, ker je sklad zaprosil za pokritje izgube v lanskem letu posojilo, vendar doslej še ni dobil potrebne garancije. Če pa bi hoteli zadovoljiti potrebam zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev na področju Pomurja, bi potrebovali 33 odstotkov od sedaj veljavnega katastrskega dohodka. Feri Maučec

VOLIVCI! Ne pozabite pogledati v volilni imenik, če ste vpisani. To opozorilo velja še posebej tistim, ki so v obdobju med volitvami menjali prebivališče.

nova industrijska podjetja. V naslednjih nekaj letih pa gre za to, da naši delovni kolektivni ne bodo svojih skromnih sredstev za investicije vlagali v nove poslovne prostore in opremo, ampak bolj v to, da bi ti stroji in prostori dajali toliko, kolikor je bilo predvideno, ko smo jih zgradili. V sedanjih razmerah torej ne bi bilo v skladu z načelom dobrega gospodarjenja, v kolikor bi si naši delovni kolektivni nalagali novih bremen z izgradnjo novih poslovnih prostorov, ko pa niti obstoječih ne izkoriščajo dovolj. V tem je tudi odgovor na vprašanje, zakaj bo v naših industrijskih podjetjih zaenkrat manj novih delovnih mest in hkrati odgovor na vprašanje, kaj je bistvo intenzifikacije našega gospodarstva.

Ob tem se zastavlja novo, morda osnovno vprašanje: ali lahko velja tako usmeritev tudi za gospodarstvo manj razvite komunone, ki ima visok delež skrite nezaposlenosti v kmetijski in iz tega izviraajoč velik pritisk na vsako prostjo, oziroma novo ustvarjeno delovno mesto v družbenem sektorju gospodarstva. Tudi odgovor na tako zastavljeno vprašanje mora biti jassen in nedvoumen, pa naj izhajalo pri tem iz katerega koli izhodišča. Če skušamo nanj odgovoriti iz vidika osebnih dohodkov, bomo ugotovili, da so ti pri nas izpod vseh povprečij. Zvišamo pa jih lahko edino le na ta način, da bo tudi proizvajalec na nerazvitem področju na že obstoječem stroju zvišal proizvodnjo in storilnost. Tako bodo tudi naši proizvajalci zainteresirani, da ostane-

jo na svojih delovnih mestih, to pomeni, da bomo s tem zmanjšali visoko fluktuacijo delovne sile, ki je pri nas celo večja kot v razvitih področjih, in to kljub dejstvu, da je pritisk na prazna delovna mesta tako velik.

Zlasti postaja vprašanje višjih zaslužkov na osnovi višje produktivnosti dela prede, odkar so se povečale sezonske zaposlitvene možnosti v Avstriji in Nemčiji. Vse to pa seveda ne pomeni, da v bodoče ne bomo več gradili novih industrijskih podjetij in obratov in povečali zaposlitvene možnosti. Vendar bomo vsaj za nekaj let morali naša sredstva preusmeriti predvsem v to, da bi bolje izkoristili, kar smo doslej izgradiili, sicer se nam bo lahko dogodilo, da bomo ostali celo brez te osnove, zaradi katere so se naše delovni kolektivni v preteklih letih zavestno odpovalovali višjim osebnim dohodkom, ker bi nas lahko pač drugi z boljšo proizvodnjo prehiteli. To pa pomeni zahtevo po večjem vlaganju sredstev v strokovno in družbeno ekonomsko izobraževanje proizvajalcev, pomeni več štipendij za bodoče strokovne kadre, saj skoraj 70% zaposlenih v industriji nima potrebne strokovne izobrazbe, za to je njihova storilnost izredno nizka, iz česar izhajajo nizki osebni dohodki itd.

Intenzifikacija našega gospodarstva nadalje pomeni več novih, zlasti neposrednih proizvajalcev dostopnejših stanovanj, pa enotno urejeno družbeno prehrano, pomeni več otroških vrtcev, še hitrejšo izgradnjo šolske mreže, s čimer bo izpolnjen

Davčne obveznosti zasebnega sektorja

V zadnji številki »Pomurskega vestnika« smo videli no vi katastrski dohodek po bonitetnih razredih, sedaj bomo pa prikazali davčne obremenitve v letih 1963-64-65. Prikazana bo rast narodnega dohodka zasebnega sektorja kmetijstva, ki nam služi kot osnovni element za regulacijo oziroma določanje davčne politike. Katastrski dohodek kateri bo predvidoma zvišan za trikrat, torej ne služi kot regulator višine davkov v skupni masi, pač pa je on zelo važen element za pravilno in sorazmerno razporeditev davkov na posamezna kmečka gospodarstva.

Indeksnoglasno narodnega in katastrskega dohodka v zasebnem sektorju kmetijstva je bilo v letih 1963-1965. naslednje:

Leto	Narodni dohodek	Katastrski dohodek
1963	100	100
1964	125	99
1965	134	271

Celotna obremenitev kmetov — dohodnina in prispevki sklada — oziroma občinske hišnina, premoženjske takse, občinske takse na pse in gozd te takse pa so se v letih 1963-65 gibale v naslednjih indeksih:

Leto	Indeks
1963	100
1964	102
1965	104

Iz tega sledi, da se je narodni dohodek zasebnih kmetov v letih 1963-64-65 dvignil za 34%, družbene dajatve pa samo za 4%, kar vzorno dokazuje, da je materialna oziroma kupna moč zasebnih kmetov v zadnjih treh letih narasla za 30%.

Z omenjenimi družbenimi je narodni dohodek in katastrski dohodek obremenjen z naslednjimi procenti:

Leto	Narodni dohodek	Katastrski dohodek
1963	22	65
1964	18	67
1965	17	26

Procent obremenitve narodnega dohodka se je v letih 1963-65 znižal za 5%, kar pomeni, da je ostalo 217 milijonov din, katere bi sicer po ekonomskih zakonih lahko zajeli z davki in prispevki, procent obremenitve katastrskega dohodka pa popolnoma jasno demantira govornice, da bodo v skladu s trikratnim zvišanjem katastrskega do-

hodka zvišani tudi davki in prispevki.

Iz obrazložitve se zelo jasno ugotavlja, da je občinska skupščina pri določanju davčne politike na vošni močno upoštevala ustavna, ekonomska in socialna načela. Ustavna s tem, da so dohodki vseh kategorij prebivalstva (kmetje, obrtniki, delavci) enakovredno obremenjeni z družbenimi dajatvami, ekonomska s tem, naj davčna politika vzpodbuja in stimulira proizvodnjo, socialna pa v tem, da so katastrske olajšave v letu 1963 znašale okrog 11 milijonov, v letu 1964 pa okrog 22 milijonov dinarjev davčne olajšave so pa v primerjavi z letom 1963 v letu 1965 narasle za 90%, t. j. od okrog 32 milijona na 61 milijon dinarjev.

Pravilna in ekonomski edino upravičena davčna politika bi bila tedaj, če bi indeksni rast naradnega dohodka in družbenih dajatve vskladno naraščala. Do odstopanja od tega ekonomskega obdavevanja pa je prišlo zaradi navedenega naraščanja zdravstvenega zavarovanja kmetov, kar bo še posebno prišlo v poštev v letošnjem letu, ker občinska skupščina verjetno več ne bo morali kmetje šami — v ceiz proračuna pokrivala del teh stroškov, pač pa bodo loti — plačevati prispevki za svoje lastno kmečko zavarovanje enako kot delavci za sebe.

Sodelovanje, ki lahko služi za vzgled

Pred nedavnimi je delavski svet INDIJ sklenil predati krojaški delavnici v Veliki Polani 16 šivalnih strojev. V odločitvi je bilo rečeno, da se stroji predajo brez odškodnine, kar pomeni za majhno delavnico velik prihodek.

Krojaška delavnica v Polani je bila ustanovljena 1948. leta in je torej eden izmed začetkov gospodarstva v občini. Danes je to ekonomska enota obrtno komunalnega podjetja v Lendavi. V njej je zaposleno 23 delavcev, večina žena. Obiskal sem ta majhen kolektiv in vodji te enote zastavil sledeče vprašanje:

Kakšno je razpoloženje v kolektivu sedaj, ko delate z mnogo

OBISK V DVEH KRAJEVNIH SKUPNOSTIH:

Za malo denarja, malo . . .

Za naš obisk smo izbrali dve krajevni skupnosti: Apače in Videm, obe v radgonski občini. Predsednika obeh KS

APACE:

Za ureditev pokopališča in mrtvašnice	700.000 dinarjev
Za ureditev avtobusnih postaj v Segovcih	200.000 dinarjev
Za podaljšek cestne razsvetljave	200.000 dinarjev
Za ureditev parka TVD Partizan	600.000 dinarjev
Za ureditev ostalih nasadov in pločnika	500.000 dinarjev
Za popravilo občinskih cest	3.000.000 dinarjev
TO VSE SKUPAJ BO VERJETNO	1.500.000 dinarjev

Ne gre za pri seštevanju. Toda tako najbrž 5 milijonov, od nekaj več kot 5 milijonov, za katere so računali, da jih bodo dobili od občinske skupščine, bodo prejeli letos le 1,5 milijona dinarjev. To bo zadostovalo za ureditev pokopališča in za — sliši se nekoliko ironično — za plačo gozdarja, in za cestno razsvetljavo. Na nedavnem zboru volivcev so sprejeli tudi sklep o krajevnem samoprispevu, ki bo vendarlije pravi tako kot v Apačah, rabil več sredstev tudi v Stogovcih.

VIDEM

Za ureditev kanalizacije	1.500.000 dinarjev
Za izboljšanje cestne razsvetljave	800.000 dinarjev
Za ureditev trga	200.000 dinarjev
Za stalnega delavca, ki bi oskrboval kom. objekte	500.000 dinarjev
Za pop. strehe na zadržnem domu	500.000 dinarjev
Za dvoravno v Rožičkem vrtu	1.000.000 dinarjev
Za popravilo krajevnih cest	1.500.000 dinarjev
TO BO SKUPNO ZNASALO PRAV TAKO	1.500.000 dinarjev

iz občinskega proračuna. Tu di pri Vidmu bodo verjetno uvedli krajevni samoprispevek, ki bo nanesel okrog milijon dinarjev.

Jurij Zagar v Apačah in ing. Stane Smagaj pri Vidmu sta razgrnila pred nas načrte svojih krajevnih skupnosti. Pri Vidmu sodijo, da bodo lahko urejali letos le kanalizacijo. Vse ostalo pa bo ostalo neizpolnjeno. Za ceste, če bodo dali 300 tisoč, bo veliko! Ne bi se spuščali v to, ali je program popolnoma realen in če je potrebno prav vse navedeno urejati že letos. Morda pa je celo še kaj, kar bi morali zajeti v program dela. Prerogoj o tem prepustimo krajevni skupnosti sama. Resnica je, da se krajevna skupnost ne bo utrjevala in napredovala ob takšnih letnih »podpora«. Kje torej iskati rešitev?

Vzporeden problem

Ze večkrat smo slišali, da ni nobene zakonite osnove za to, da bi družbena kmetijska posestva, ki so souporabniki poljskih cest, dajala sredstva za popravilo teh in za kar gre tudi večina krajevnih samoprispevkov. O tem je bilo izgovorjenih v preteklih letih že toliko besed in kritik. Ne da bi taka zakonska določila iskali, pa vidimo, da so tu in tam družbene kmetijske organizacije kmetije pristale, da družno s prebivalstvom pomagajo razrešiti ta na videz nepomemben, za našo pa vendarle pomemben problem. To je morda skromen začetek, ki ga ne smemo podcenjevati.

Sicer pa so krajevne skupnosti v pogledu materialne pomoči zelo ošamljene in vezane le na občinski proračunska sredstva, se pravi na tisti proračunski sistem, ki nima velikega pomena. Zato

bi bilo popolnoma naravno, če bi se bolj pospešeno ukvarjali v okviru krajevnih skupnosti vse one delovne organizacije, ki imajo na območju te ali one krajevne skupnosti največ zaposlenih. Na zboru volivcev v Apačah so občani pravilno ugotavljali, da se vedno dajemo premalom sredstev za družbeni standard. V Stogovcih, Crncih, Žepovcih, Lutvercih in v Podgradu delavci kombinat nimajo n. pr. na razpolago primernih umivalnic, dočim je stanje v pogledu stanovanj še bolj kritično. Res je, da ni mogoče urediti vsega čez noč, posebno še ob pretekli živahni investicijski dejavnosti v gospodarske objekte. Toda, ali ne prihaja čas, ko tudi to ne bo več objektivni razlog za vlačevanje pri vlaganjih v tiste objekte, ki neposredno služijo za izboljšanje delovnega počutja človeka.

Vtis je, da se kaj pravi opredeljujejo češ, mi smo gospodarska organizacija, vi ste pa krajevna skupnost, oni občina, skupnega pa nimamo prav ničesar.

Krajevne skupnosti take kot so, ne pomenijo mnogo. In če računamo, da bo ob administrativnem financiranju let-teh kdaj bolje, se verjetno motimo.

Če je omenjena pripravljena kombinata pomagati krajevni skupnosti pri urejanju komunalnih vprašanj začetek večjega sodelovanja, je čeprav gre tokrat samo za ceste, otem upamo, da bo ta ali ona krajevna skupnost v bodoče nekoliko bolj optimistično sprejemala svoj delovni program kot leta. Da je raznovrstna smer neizogibna, nam kaže ta programa »želja« apaške in videmske krajevne skupnosti.

naša **20 LET** v sklad **nagrad so**
nagradna **SVOBODE** **nagrad so**
slikanica **prispevali**

PRAVILNA REŠITEV — GPS-3 — SE GLASI: Ferdo Godina, književnik; Kartonaža ČZP »Pomurski tisk« Murska Sobota; Detalj iz strojne stavnice (grafična dejavnost) ČZP »Pomurski tisk« Murska Sobota.
16 NAGRADA: Komplet knjižnih zbirk Pomurske založbe Murska Sobota v vrednosti 20.000 din.

S ceste je zdrsnilo več vozil

Zadnje dni so ceste nekajkrat prevarale tega ali onega voznika, ki ni prilagodil hitrosti vožnje slabim pogojem ceste.

V večernih urah 21. februarja je v vasi Polana zapeljal s ceste v občinski jarek voznik osebnega avtomobila z reg. št. MS 10-70 Murec Geza iz Moravca št. 50. Ob cesti je bil skopan jarek globok 1,5 m. Ko je avto pripravljen do jarka, se je prevrnil. Materialna škoda na vozilu znaša 300 tisoč dinarjev. Voznik Murec je dobil manjše rane.

Iste dne v popoldanskih urah se je na odseku ceste 3. reda med Martjanci in Moravci peljal z osebnim avtomobilom (kombi) z reg. št. MB 146-41 Merklon Ludvik, ki je končal svojo vožnjo v občestnem jarku. Večjih poškodb na vozilu ni bilo.

V vasi Polana je 18. februarja v večernih urah zaneslo s ceste avtomobil, ki ga je vozil Prešeren Josip iz Ljubljane. Na ovinku je vozilo začelo zanašati; voznik je zgubil oblast nad vozilom ter je zapeljal v 1,6 m globoki jarek ob cesti in se avto prevrnil. V avtomobilu se je peljal tudi sopotnik — Geza Štitar iz Beznovec, ki je dobil manjše rane na telesu. Materialno škodo cenijo na 350 tisoč dinarjev.

Mala kronika

ROJSTVA: Zemljič Hedvika iz Gornje Radgone — deklico, Andrejč Težija iz Murskih Petrovc — dečka; Kovačič Elizabeta iz Jurčevca — deklico, Veriž Marija iz Beltince — deklico, Veriž Angela

ZARADI OZKEGA PREHITEVANJA JE PODRL KOLEGARJA

Na cesti drugega reda Lipovci — Rakican je zaradi ozkega prehitevanja 19. februarja v jutranjih urah osebnim avtomobil z-registarske številke MB 11-52, kategorije vozil Franc Krapec iz Izakovec št. 91., trčil v kolesarja Zveč Stefana iz Beltince. Večjih poškodb kolesar ni dobil.

Voznik osebnega avtomobila nesreče ni prijavil in so ga prometni organi izsledili šele doma.

DO SEDAJ NEZNANI VOZNIK

V vas Cernelavci je 21. 2. neznan voznik osebnega avtomobila z reg. št. MS 20-83 zadel Jlovac Milenko, ki je šla peš ob svojem dvokolesu. Sreči na ljubo do večjih poškodb ni prišlo, vendar voznik nesreče ni prijavil ter je odpeljal naprej. Podatke o brezobzirnem vozniku bomo poročali prihodnjico.

LEP OBISK

Videmska dramska skupina je pred nedavnimi prikazala Peta Budaka igro »Klopčič«. Obe predstavi si je ogledalo tolikšno število ljudi kot pri Vidmu že dolgo ne pominjo.

iz Rakičana — dečka, Čbner Marija iz Pertote — dečka, Zrim Angela iz Kroga — deklico, Pavlinček Apolonia iz Sodince — dečka (dvojička), Felbar Erika iz Lucare — dečka, Cimerman Pavla iz Sture nove vasi — deklico, Kobil Stefanija iz Cvena — deklico, Horvat Gizela iz Nemčavec — dečka, Rojnik Marija iz Verzeja — dečka, Muhič Marija iz Gornje Radgone — deklica, Holc Marija iz Ljutomera — deklico, Bertalanč Viktorija iz Nuskove — deklico, Barbarič Amalija iz Krašč — deklico, Knez Silvestra s Kakelejškega vrha — deklico, Huzljan Marija iz Ljutomera — deklico, Slavič Ana iz Branoslavca — deklico, Zido Helena iz Čepince — dečka, Pahor Rozalija iz Benice — dečka, Rus Marija iz Mote — dečka, Gumilar Marijana iz Dol. Slavec — dečka.

POROKI
 Poročili so se: Kumin Janez, zidar iz Njiverce, in Topolovec Barbara, gospodinja iz Njiverce, Lukač Alojz, kmet iz Kroga, in Cipot Marija, kmetovalka iz Kroga, Marjančič Anton, uslužbenec iz Kranja, in Balek Zlatica, tekstilni tehnik iz Kranja, Pisjak Stefan, kmet iz Satahovec, in Serec Irena, kmetovalka iz Satahovec, Puklavc Jože, vzgojitelj iz Verzeja, in Smrekar Magdalena, učiteljica iz Verzeja, **FLISAR FRANC**, korektor iz Murske Sobot, in **VERONIKA LEBAR**, vzgojiteljica iz Murske Sobot, Ovsenjak Janez, uslužbenec iz Mlajtnec, in Legen Marta, diplomirani farmaceut.

SMRTI:
 Umrli so: Slavič Danijel, kmet iz Branoslavca, star 33 let, Korošec rojena Turkelj Franciška, socialna podpiranka iz Segovec, stara 74 let.

SKODE ZA OKROG 10 MILIJONOV

Minulogred 10 milijonov 12.30 ure je pričelo v enem izmed hlevov obrata v Tešanovcih gorati. V hlevu je bilo na dan požara 126 glav mlade pitane živine. Hlevi so ob nedeljavni brez stalnega nadzorstva. Požar je po predvidevanjih izbruhnil v prostoru, kjer je bila nameščena črpalna naprava. V tem prostoru je bila vključena tudi električna peč. Vlesena vrata so bila na zidani kabini za črpalno napravo, poleg njih pa je bila v bližini slama, iz česar je lahko ogostoviti vzroke požara.

Prvi, ki so prišli na kraj požara, so reševali živinco vendar je kljub hitri intervenciji zgorelo 11 telet, 7 pa so jih takoj prepeljali zaradi hudih opeklin v soboško klavnico. Gasilske enote iz Moravca, Tešanovec in Bogojine so prišle hitro na pomoč, vendar niso bile preveč učinkovite, ker je v bližnjem vodnjaku kmalu zmanjkalo vode.

Ob tem primeru velja pripomniti, da hlevi niso bili opremljeni za gasilske varnostni naprave, katerih bi se lahko reševalci poslužili. Sreča je tudi to, da je bilo nasprotnem primeru požar širil tudi na ostale hleve.

'Kmetovalec' Ljutomer: MEHANIKA

KMETIJSKA ZADRUGA »KMETOVALEC« LJUTOMER — DELOVNA ENOTA LJUTOMER razpisuje delovno mesto

MEHANIKA

Pogoji: visokokvalificirani ali kvalificirani mehanik, osebnih povodila kmetijskih strojev.

Veščbi dohodki po Prvih sklopih dohodkov zadruga.

Pismene ali ustmene prošnje posredovati upravi zadruga.

osnovni pogoj, da se bodo naši otroci vključevali v uk in nadaljnje šolanje; intenzifikacija gospodarstva pomeni nadalje izgradnjo in modernizacijo trgovske in gostinske mreže itd. Za letos in za prihodnje leto pomeni taka zavestna usmeritev sicer manj novih delovnih mest v naših industrijskih podjetjih in obratih, je pa nujna, če hočemo omogočiti zaposlitve v naslednjih letih tistim, ki ostajajo sedaj doma.

Jasno je, da našega gospodarstva ne moremo danes najpametneje, vendar je intenzifikacijo zavestno vsi delovni ljudje in da se naglo v tej smeri lotimo brez odlašanj.

Kazno je, da se obli s takim preusmerjenjem našega gospodarstva letos še povečal odziv sezoncev v Avstrijo in Nemčijo. Vendar to nikakor ne more postati trajna rešitev. Če smo doslej govorili o intenzivnejšem gospodarstvu v družbenem sektorju komunalnega gospodarstva, s tem ni rečeno, da zakli možnost ni v kmetijstvu, še zlasti v zasebnem, ki zajema v naši občini še vedno tri četrtine kmetijskih površin. Odločna usmeritev v specializacijo (ustvarjanje lastne krmne baze za potrebe živinoreje) tudi v okviru individualnega kmečkega gospodarstva v sodelovanju s kmetijskimi združenji edino lahko pomeni intenzifikacijo tega sektorja komunalnega gospodarstva. Tako usmeritev je dala že prve vzpodbudne rezultate, vendar gre tu pre-

težno za posamezne primere, ki pa kljub temu kažejo, da bi lahko postala taka specializirana kooperacijska proizvodnja zelo hitro osnova za intenzivnejšo zaposlitve in s tem za višji dohodek kmečkega prebivalstva, s čimer bi se zmanjšal pritisk na zaposlovanje v domaćih podjetjih, pa tudi odziv v inozemstvu. (Kajpada gre ob tem tudi za razrešitev nekaterih širših vprašanj, kakor za cene mleka itd.). Najvažnejše pa je vsekakor spoznanje, da je taka usmeritev v prehodnem obdobju pri nas prav tako nujna v kmetijstvu, kakor smo o njej govorili za industrijska podjetja in obrate.

Vse to pa so lahko vprašanja, ki so morda še bolj, kakor v prejšnjih obdobjih n. pr. lov za investicijami — mnogim neposredne naloge vseh prodajalcev v delovnih organizacijah in ki zahtevajo večjo stritev naših sil na vasi. To so vprašanja, ki terjajo po eni strani sistem resničnega samoupravljanja in demokratičnih odnosov v naših delovnih organizacijah, to so naloge, ki narekujejo hitro in odločno upravljanje preostalih in na novo se porajajočih birokratskih izrastkov. Skratka, preusmeritev našega gospodarstva in demokracije v demokratičnih odnosov, ker bodo lahko le taki odnosi mobilizirali delovnega človeka za odkrivanje skrilih rezerv, na drugi strani pa zahteva intenzivno kmetijsko resnično stritev naših sil na vasi okrog kmetijskih združenj (premnogim vidstvom družbeno političnih organizacij in krajevnih skupnosti so osrednji

problem še vedno vaške poti in pokopališča, a ne vprašanje intenzifikacije kmetijske proizvodnje).

Ko smo v preteklih letih gradili naše gospodarske objekte od Nafta do Primata, je bilo bistveno, važno za delovni kolektiv, da je vodstvo podjetja v sodelovanju s komunou uspešno dobilo potrebne kredite, kolektivni pa so se za določen čas opredelili višjim osebnim dohodkom. V tem smislu so se izoblikovali tudi odnosi med podjetjem in komunou: običajno na liniji vodilnih iz podjetja in občine. Če je prej bilo vsem hitro jasno, da lahko grede zbrana sredstva za izgradnjo novih poslovnih prostorov oziroma za nadaljnjo širitev podjetja, postaja zdaj stvar zahtevnejša, ker se kažejo potrebe, ki jih je potrebno reševati, od strokovnega izobraževanja, stanovanj, do družbene prehrane, trgovine in šole. Iskanje čim boljših rešitev bo zahtevnejše in težje; zato bo vsklajevanje osebnih, skupinskih in družbenih interesov možno le v okviru resničnih samoupravnih in demokratičnih odnosov, ki bodo hkrati pogoj za naš hitrejši napredok. Nerazvitost in zaostajanje samoupravljanja in demokratičnih odnosov v naših delovnih organizacijah na eni strani in zaostajanje kooperacijskih odnosov v kmetijstvu na drugi strani pa je danes eden bistvenih zaviranih činiteljev na poti intenzifikacije našega ekonomskega gospodarstva in še hitrejšega družbeno ekonomskega napredka, ker v naših razmerah ne more biti enega brez drugega.

Trgovsko podjetje »MERKUR« Murska Sobota

ima v poslovalnici »GALANTERIJA« elegantne moške in fantovske klobuke v velikem asortimanu — od 1.000 din naprej.

Modni klobuki si boste torej lahko izbrali v Trgovini »GALANTERIJA« v Murski Soboti.

Nakup modnega pletenega ženskega kompleta, oblike ali elegantne jopice vam je omogočen v poslovalnici »GALANTERIJA«, ki ima na zalogi raznovrstno volneno trikotaržo v veliki izbiri.

V vseh poslovalnicah Trgovskega podjetja »MERKUR« boste vedno solidno in hitro postreženi.

Priporoča se — KOLEKTIV

PONOVNO KMETIJSKI KOLEDAR

Na seji založniškega sveta Pomurske založbe so med drugimi edicijami ponovno vnesli v knjižni program Pomurske založbe za prihodnje leto tudi Pomurski kmetijski koledar.

Nov koledar pa bo v prihodnje izhajal v knjižni zbirki »Kmečko branje«, kjer bosta poleg koledarja vsako leto izšli še dve knjigi: ena leposlovna in knjižica strokovnih kmetijskih nasvetov. Založba bo za to svojo zbirko začela sprejemati naročila že v prihodnjem mesecu, knjige pa bodo izšle v začetku decembra.

Levo: posnetek iz čitalnice v soboški Studijski knjižnici. Spodaj: V Murski Soboti je edinstvena šola v Sloveniji. O-biskujejo jo odkupovalci kmetijskih zadrug. Zanimanje za šolo pa pri zadrugah ni veliko.

VICKI BAUM:

Ljubezen in smrt na Baliju

Vicki Baum je pri širokem krogu bralcev priljubljena pisateljica in znana po svojih romanih »Hotel v Berlinu in drugih. Tudi v slovenščino imamo prevedenih več njenih del. Pred kratkim je Pomurska založba izdala prevod njene dela »Ljubezen in smrt na Baliju«. Roman je čudovita povest o življenju ljudi na tem svetovno znanem otoku, ki velja za raj ljubezni. V unirnem pripovedovanju, ki v začetku romana celo nekoliko utruja, pisateljica slika življenje domačinov v začetku tega stoletja, ko je tudi v ta svet, v katerem so še živele stare tradicije s praznoverjem in prastarimi navadami prodiral preko nizozemskih kolonizatorjev civilizirani človek, rušil še zadnje ostanke samostojnosti ter s sabo prinašal smrt in ponižanja.

Osnovni junak romana je preprost domačin Pak, ob njem pa vrsta drugih, ki živijo pod čudovitim nebom, na katerem je sonce vedno vroče, med sinjimi jezeri spokojno življenje, polno radosti, ljubezni pa tudi skrbi, vendar pa te niso tako moreče kakor drugje po svetu. Toda že od začetka nad tem svetom lepote lebdijo nekaj grozotnega, nekaj tragičnega. Začne se popolnoma neopazno, ko se ob bregovih razbija ladja kitajskega trgovca, in končna s kazensko ekspedicijo nizozemske vojske, ki kaznuje uporno ljudstvo, ker ni hotela Kitajcu povrniti škode, ki jo je utrpel zaradi nesreče z ladjo. Ponosni Balijci fanatično gredo s svojimi knezi v smrt brezmočni, da bi se uprli nizozemski vojski, ki s tem konča še zadnjo misel na svobodo.

Delo vsekakor odkriva svet, ki nam ni poznan in o katerem tudi nimamo stvarnih predstav. Pisateljica ga je spoznala na svojih popotovanjih po Daljnem vzhodu in ga čudovito prikazala. V tem svetu ni velikih spopadov, ni tragedij, kajti življenje in smrt sta tako prirodni v za-

vesti ljudi, kakor ljubezen, toda tudi enoličen ni in so velike napetosti, ki izvirajo iz časa in položaja nekje skrite, a vendar vedno pričujoč in s strašnimi posledicami. Skoraj neopazno propadanje ob suhem, prevažljivem hlastanju za dobički in okoriščanjem je v svojem bistvu pretresljivo in grozotno in zapušča v bralca prizadetost.

S. Balazšic

Pomurska založba v jubilejnim letu

V letošnjem programu Pomurske založbe je nekaj del, na katera je potrebno posebej opozoriti. To so štiri dela, o katerih se že dalj časa govori v javnosti in ki so zelo potrebna.

Najprej je potrebno opozoriti na zgodovino NOB v Pomurju. Letos, ko proslavljamo 20-letnico osvoboditve, je brez dvoma zelo ugoden čas za izdajo takega dela, o katerem je že bilo izrečenih mnogo besed. V prvi vrsti gre za delo Prekmurja v narodnoosvobodilni borbi. Doslej je bilo že več poskusov, da bi tako delo pripravili. Omenim naj le diplomsko delo Ljubice Suligojeve, potem zbiranje materialov pri Miroslavu Štublu in kasneje posebno komisijo, ki je zbirala vse materiale z namenom, da bi pripravila zaokrožen pregled dogodkov in razvoja narodnoosvobodilne borbe v Prekmurju. Vse to je ostalo v glavnem v zapiskih, nekaj spominov je bilo objavljenih ob raznih priložnostih, toda ti spomini so bili fragmentarnega značaja in večkrat tudi sporni. Zivo je pa bilo čutiti potrebo po delu, ki bi dalo zaokrožen pregled in tudi analizo. Pomurska založba je zato že lani dala pobudo za izdajo takega dela in ga vnesla tudi v svoj program za letošnje leto.

V tisku pa je delo Draga Novaka »Prlekija v NOB«, ki je bilo prej že razmnoženo, tako da so ga uporabljale tudi šole pri pouku. Z deloma bo Pomurska založba vsekakor prispevala velik delež v proslavljanju jubilejnega leta. Za prvo delo, Prekmurje v narodnoosvobodilni borbi pa želimo, da bi res tudi izšlo, kot je napovedano, saj izkušnje iz preteklih let kažejo, da se je s tem delom rado odlašalo.

K tema dvema deloma je še potrebno uvrstiti dva zbornika, ki bosta obravnavala kulturo Pomurja. Prvi je Panonski zbornik, ki bo prikazal in

ovrednotil s sodobnih vidikov celotno kulturo severnovzhodne Slovenije, posamezne pojave in osebnosti, ki so bile tvorci te kulture. Drugi bo pa Etnografski zbornik Pomurja. Med deli, ki bodo predstavljale Pomurje širšemu slovenskemu občinstvu bi lahko še omenili turistična monografija Po Pomurju ter monografijo in reprodukcije slikarja Jožeta Horvata — Jakija. To delo bo predstavilo slikarja, ki je v Prekmurju rasel, ki ga je sicer kasneje pot zanesla v druge kraje, vendar pa je še dalje ostal živo povezan z rojstnim krajem.

S. B.

VEČLETNA ŽELJA RADGONČANOV BO IZPOLNJENA

Dobili bodo novi zdravstveni dom

Večletna želja po gradnji novega zdravstvenega doma v G. Radgoni se bo začela letos uredničevati. Z gradnjo (gradili bodo v dveh etapah) bodo začeli letos marca, končali pa predvidoma prihodnje leto. Načrti so že izdelani.

Nujna potreba po novem zdravstvenem domu se je iz leta v leto stopnjevala. Sedanji prostori zdravstvenega doma, ki je bil ustanovljen za silo leta 1956, ko so preuredili v ta namen stanovanjsko poslopje in skladišče, že ob ustanovitvi niso odgovarjali,

kaj še po tolikih letih, ko se je dejavnost zdravstvene službe močno razširila in zajema območje celotne občine z bližje 20.000 prebivalci. Prostori niso dejavnostno povezani, v istih prostorih se odvija različna zdravstvena dejavnost, zobna ambulanta, del uprave, lekarna itd. poslujejo v prostorih izven doma. Prenapolnjenost in delovanje v sedanjem domu je skoraj nemogoče. Na istem hodniku se zbirajo tuberkulozni bolniki, hodijo noseče žene, šolska mladina, matere z dojenčki in drugi. Pred osmimi leti je trikrat manjši kader pri tedanji dejavnosti imel na razpolago iste prostore, ki jih ima sedanji kader, ki šteje z vsemi službami 27 zdravstvenih in drugih delavcev.

Gradnja doma z opremo bo stala predvidoma 250 milijonov dinarjev. Del sredstev v višini 130 milijonov bo kreditiral republiški zavod za socialno zavarovanje, ostalo pa bodo prispevali občina, podjetja in občani. Letos bo porabljenih okrog 105 milijonov dinarjev. 65 milijonov bo zagotovil republiški socialni zavod, 20 milijonov dinarjev pa občina. Za gradnjo doma je veliko zanimanje tudi med podjetji in občani. Na nedavnem posvetovanju, ki so se ga v zvezi z gradnjo udeležili predstavniki krajevnih skupnosti, Rdečega križa, podjetij in zdravstveni delavci, so sklenili, da bodo na področju občine pokrenili zbiralno akcijo, ki bo prispevala h gradnji najmanj 20 milijonov dinarjev.

IKA

endre fejes:

pokopališče rje

V kratkem bo pri Pomurski založbi izšel roman sodobnega madžarskega pisatelja Endreja Fejesa »Pokopališče rje«, ki je doživel med madžarskimi bralci ogromen uspeh, saj je bilo delo v dveh letih kar trikrat ponatisnjeno, pisatelj pa je dobil za nagrado Jozsefa Attile. Ze samo dejstvo, da je roman sprejelo v svoj program skoraj trideset uglednih založb, je zadostno zagotovilo za njegovo umetniško kvaliteto. Z željo, da bi tudi naše bralce opozorili na to zanimivo knjigo, objavljamo pričujoči odlomek.

Cez dva dni je Hábatler odpotoval. S seboj je vzel simfonijo gospada stotnika in svojo novopečeno ženo, Márijo Pék.

Vlak se je zgodaj zjutraj ustavil z njima v Felső Akácu. Dvanajst kilometrov sta peščila v nizki megli, ker so Hábatlerjevi krušni živelj daleč od občine, celo daleč od vsake vasi; zunaj v Brúgecsu so bili nastanjeni, na robu topolovega gozda.

V brúgeških bajtah so živelj globoko verni, trdoglavi katoličani. Zares marljivi in smešno pohlevni. Tako z njimi ni bilo težav: med tednom so delali, v nedeljo popoldne pa so brenkali na citre. Ko je prišel pravi čas, so zapustili topolov gozd in se poslušno preselili na rumeno peščeno pokopališče...

Na postavne in verne brúgeške kmete je zdaj pridnost pozabila, če ne, pa si je mrliča na dvorišču Pála Forrója ogledovala prav tako zmedeno, kot so si ga ti ljudje z razpokanimi nogami.

Glede na neznosno vročino in trume zelenohrbtih muh je bil položaj v resnici zelo kočljiv. V sredo ponoči je eden izmed devetih Pálovih otrok, poldrugo leto star Adám, po kratkem vreščanju odšel k bogu za angela. Tega je že štiri dni in Adám leži tam na dvorišču, v predalu omarice, kar je povsem nemogoče stanje; to so vedeli celo topoumni Brúgecsani.

Duše postavnih brúgeških kmetov je ganilo sozlagje. Prevzela jih je iskrena želja pomagati, a niso imeli denarja. Slednjič je gospod Pál Nyári poslal svetlo modro krsto, plačal pet kron za posvetitev in petnajst krajcarjev za zvonjenje, a tedaj je nepričakovano prišla nesreča. Pri ograji je obstala vedeževalka; prinesla je vest, da otroka ne smejo nesti na pokopališče: okrog grobov, vse od grmičev pa do jarka prebivajo ognjeni vrati.

Tedaj so se dobrosrčni brúgeški kmetje pokrivali in so doumeli, da se jim obetajo hudi časi. Jeli so se kesati, drli so se, klicali na pomoč, čedalje bridkeje javkali, posmrkovali, so zijali drug drugega in se čudili, kako se lahko človek zapusti tako daleč.

Tak ganljiv, usmiljenja vreden prizor je sprejel Hábatlerja Jánosa in njegovo ženo, ko sta se prikazala izza negibne koruzne njive in obstala, da si ogledata svetopisemsko zmešnjava na dvorišču Pála Forrója.

Pék Márija se je hitro znašla. Z grobim, spoštovanjem zahtevajočim glasom je govorila s to raztrgano svojatjo; porivala jih je in tolkla v hrbet, nato pa je v svoji črni obleki in črnih čevljih z visoko peto bila kot nekaj pogrebni režiser, ki je prišel iz neke neznane dežele. Pogledala je mrtveca, nakar je z nervoznim glasom ukazala tišino. Dejala je, da je Adám pričel razpadati, takoj naj ga odnese in zagrebejo kjerkoli, naj se bes poloti ognjenih vragov...

A to je bilo brezuspešno govorjenje, to je celo sama uvidela in razumela iz njihovega jadikovanja. Prvič že zaradi tega, ker se vedeževalka Maszelovka še nikoli ni zmotila, drugič pa zato, ker na tistem delu pokopališča, ki je za jarkom, groba spod petdeset kron ne skopljajo, toliko denarja pa še ni bilo v brúgeških kočah, in ne nazadnje je res tudi to, da Adám ne bi mogel v miru počivati tam med kamnitimi grobnicami, kjer spijo mrtvi v škornjih in pod tančicami iz klekljanih čipk.

Ze je kazalo, da je vsak up zaman, ko je Hábatlerjevi krušni materi vzniknila odrešilna misel in je z navdušenjem vzkliknila:

»Moj bog, česen! Hej, ljudje! Ljudje, tecite na pokopališče in kraljica naj zariše križ okrog groba in pod grmičevjem divjega grozda, vse tja do jarka!«

Ljudje so nemo cepetali, še kraljica nobene ni rekla; vsi so s pogledi iskali obraz Pála Forrója. A Pál Forrója. A Pál Forró je molčal. In niti njegova žena ni spregovorila, ni vzpodbujala svojega moža, ni se ganila, samo gledala je oslepljujočo barvo neba in po čelu ji je lil znoj.

Tedaj je Pék Márija ježno zamahnila po zraku, prosila česen, zahtevala, da ji pokažejo pot, na pokopališče, da bo šla in zarisala toliko križev, da bodo še dihurji pobeignili iz te nore vasi.

Rožnovenčarice so se zgrnile k posvetu in vzele kraljico Borbálo Pereces v sredo, a niti Borbála Pereces ni mogla odločiti, če je zdaj ob zorenju grozdiča preganjanje vragov s česnom učinkovito. Zato so na željo rožnovenčaric poslali neko urno deklo k vedeževalki Maszelovki. Maszelovka je sporočila tole: česnanje je učinkovito le trinajstega decembra, na Lucijino, ostale dni v letu pa ne zaleže prav nič.

Obupana vest je razveselila le krušno mater Jánosa Hábatlerja.

Zaradi snahe. Zaradi snahe, ki jo danes prvič vidi, kateri niti imena ne ve, in ki bi s svojim drznim obnašanjem skoraj spravila v nevarnost vso družino Hábatler. Saj, kaj pa sploh hoče ta zoprnica? Malega Adáma bodo slej ko prej pokopali. Previdnost mu bo pomagala v zemljo, to je vsakomur jasno, o tem ni dvoma; ne more tu ležati, dokler ga črvi ne požoro, to je resnično kot Sveto pismo. Le čemu bi bilo treba dajati se z ognjenimi vrati? Ne le eno hišo je požrl rumeni plamen nepogasljivega ognja. Kdo ne pozna zgodbe pijanega Istvána Csósa, ki se je na dan mrtvih čez ograjo iz bodeče žice pomokril na nemočne grobove! In še tisto noč mu je v nalivu zgorel voz, natanko pod križem, pred katerim nikoli ni snel klobuka.

In krušna mati Jánosa Hábatlerja je imela prav. Še istega dne so Adáma Forrója ubogljivo pokopali na peščem pokopališču. Duhovnik je blagoslovil svetlo modro krsto, tudi latinsko je govoril in tudi zvonilo je. Potihoma, sramežljivo je pel mali zvon, čeprav iz tistih petnajstih krajcarjev ni imel kaj prida dobička; čudnega pogreba ni priredil on in tudi naslednje nespeče noči ni bilo mogoče zapisati na njegov rovaš.

IZREŽITE NAROČILNICO, JO USTREZNO IZPOLNITE,

NALEPITE NA DOPISNICO IN ODPOŠLJITE NA NASLOV:

UPRAVA POMURSKEGA VESTNIKA, MURSKA SOBOTA,

KIDRIČEVA 4.

NAROČILNICA

Podpisani nepreklicno naročujem Pomurski vestnik s 31. marcem 1965. List prične pošiljati takoj po prejemu te naročilnice. Naročnino bom poravnal na običajen način.

Moj naslov: ..... kraj in hiš. št. ....

..... ulica in hišna št. ....

pošta ..... (Izpolnite samo za izseljence ali vojake JLA in navedite njihov točen naslov)

List naročujem za: ..... kraj .....

..... ulica in hiš. št. (vojna pošta) .....

Država ..... pod enakimi pogoji

kot zgoraj.

V ..... dne ..... 1965.

Podpis: .....

Trgovsko podjetje na veliko in malo

»POTROŠNIK«

se vam priporoča s svojimi prodajalnami v Murski Soboti

— TEHNOPROMET

— OPREMOTEHNA

— KOVINA

— ŽELEZNINA

— USNJE

— LOVEC

in na podeželju

Soboška avtobusna postaja je brez tako nujno potrebne strehe. Prejšnji teden so se potniki zavijali v svoja oblačila, ko se je veter poigraval s suhim snegom.

RTV Ljubljana TELEVIZIJA

SREDA, 24. FEBRUARJA
17.10 Učimo se angleščine — 55. lekcija; 17.40 TIK-TAK, pravljica za najmlajše; 17.55 Pionirski TV studio; 18.25 Napoved in TV obzornik; 18.45 Dosežki znanosti — serijski film; 19.15 Glasba danes: Dela Paula Hindemitha; 19.45 CIKCAK; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Beseda in čas — lirika; 20.40 Crno na belem — zabavno glasbena oddaja; 21.40 Kulturna panorama; 22.00 TV obzornik.

Sljeme, Avala:
17.40 Kje je, kaj je; 18.25 Informativne oddaje; 18.45 Reportaža studija Sarajevo; 19.00 Reportaža; 19.45 Propagandna oddaja; 21.40 Panorama; 22.10 Informativne oddaje.

ČETRTEK, 25. FEBRUARJA
10.00 TV v SOLI; 11.00 Francozi pri vas doma — ponovitev 41. lekcije; 16.40 Ruščina na TV — 39. lekcija; 17.10 Govorimo angleško — 16. lekcija; 17.40 Na črko, na črko; 18.25 Napoved in TV obzornik; 18.45 Po Jugoslaviji; 19.15 Glasbena porota; 19.45 V kinu bomo videli; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Deset minut z veselimi planšarji; 20.40 Milan Grčić: Mala nočna glasba — TV igra; 21.30 Dokumentarni film; 22.00 TV obzornik.

Sljeme, Avala:
18.25 Informativne oddaje; 19.45 Propagandna oddaja; 21.30 Informativne oddaje.

PETEK, 26. FEBRUARJA
17.10 Učimo se angleščine — 56. lekcija; 17.40 TV v SOLI; 18.10 Zivalski karneval — TV slikanica; 18.25 Napoved in TV obzornik; 18.45 Rdeči signal; 19.15 Narodna glasba; 19.45 TV akcija; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Retrospektiva slovenskega filma: Jara gospoda; 22.00 Sprehod po svetovnih galerijah; 22.30 TV obzornik.

Sljeme, Avala:
18.25 Informativne oddaje; 19.45 Propagandna oddaja; 20.30 Moje univerze — sovj. celoveč. film; 22.00 Informativne oddaje.

SOBOTA, 27. FEBRUARJA
16.30 MGT posnetek tekme v hokeju na ledu med ekipama Jugoslavije in Italije; 18.05 Zvoki v gibanju; 18.25 Napoved in TV obzornik; 18.45 Milan Grčić: Tu nekje poleg nas — TV igra; 19.30 Vsako soboto; 19.45 Cikcak; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Glasbeni kotiček: čelist Orlov; 20.40 Sprehod skozi čas; 21.10 Rezerviran čas; 22.00 Golo mesto — serijski film; 22.50 TV obzornik.

Sljeme, Avala:
18.25 Informativne oddaje; 19.30 TV pošta; 19.45 Propagandna oddaja; 20.40 S kamero po svetu; 21.10 Humoristična oddaja; 22.10 Grindl — serijski film; 22.40 Informativne oddaje.

Letos 113 milijonov za kanalizacijo

Dela pri gradnji kanalizacije v Murski Soboti, ki so v lanskem letu hitro napredovala, so bila zaradi neugodnih vremenskih razmer za nekaj časa ustavljena. Toda kakor hitro bodo vremenske razmere dopuščale, bodo z deli nadaljevali prav s takšnim tempom kot v lanskem letu.

Doslej je že bilo položenih okrog 3.200 metrov kanala, letos pa imajo na razpolago 113 milijonov dinarjev. Najprej bodo z deli začeli na dovršitvi kanala po ulici Stefana Kovača do razbremenilnika. Potem bodo z deli nadaljevali po Mladinski ulici do Cankarjevega naselja. Predvidevajo pa tudi, da bodo letos

delali kanalizacijo na severnem kanalu po ulici Alija Kardoša do kartonaže ter vzporedno z Doblom do zdravstvenega doma.

Ta dela naj bi po predvidevanjih Komunalnega podjetja v Murski Soboti bila letos opravljena z ozirom na razpoložljiva sredstva. Seveda pa je pri tem tudi računati na težave, ki bodo nastopale bodisi s pomanjkanjem potrebnega materiala ali pa ob neugodnih vremenskih razmerah. Po ugotovitvah strokovnjakov so dosedanja dela pri

gradnji kanalizacije v Murski Soboti, vsaj tako so pokazali prevzemi, dobro opravljena. Računajo pa tudi, da so najtežja dela, ki so zahtevala ročni izkop, že v glavnem opravljena in bo gradnja lahko potekala še s hitrejšim tempom.

S SEJE ZADRUŽNEGA SVETA KZ GRAD

Na zadnji seji zadrugnega sveta KZ Grad, ki je bila minuli četrtek, so člani razpravljali o zaključnem računu. Zdruga je v lanskem letu poslovala zadovoljivo, plan so presegli za 1.200.000 dinarjev. S tem uspehom niso bili zadovoljni, ker so predvidevali, da bodo poslovno leto zaključili uspešneje.

Lastna proizvodnja je dala minimalno pozitivno bilanco, ravno tako usluge s tovornim avtomobilom, trgovina in odkup. Strojni oddelek je z enajstimi traktorji naredil izgube v lanskem letu za 3 milijone 700 tisoč, kar je seveda močno vplivalo na končni uspeh. Podatki so pokazali, da je v lastni proizvodnji bilo najmanj rentabilno pitanje prašičev.

Na seji sveta so razpravljali tudi o notranji pomanjkljivosti poslovanja. Končna analiza po posameznih obratih bo pokazala, kje vse so bile med letom pomanjkljivosti in kaj se bo dalo v prihodnje izboljšati. Precejšnjo izgubo je izkazala poslovna enota v Kuzmi.

DOBILI BODO TELEFONSKO ZVEZO

Vas Bakovci bo dobila telefonsko zvezo z Mursko Soboto. Za to pomembno komunikacijo bo krajevna skupnost zbrala potreben denar. Kot soinvestitor bodo sodelovali tudi: mlinsko podjetje Mlinopek, šola v Bakovcih, obrat za kooperacijo v Bakovcih in trgovsko podjetje Merkur v Murski Soboti.

Občani bodo s prostovoljnimi delom postavili drogeve, vsako gospodinjstvo pa bo dalo krajevni samoprispevek v višini 2500 dinarjev. Z deli bodo pričeli v teh dneh, predvidevajo, da bodo gotovi konec meseca aprila.

tijskih zadrug Šalovci, Petrovci, Prosenjakovci, Grad in Cankova so se zaradi teh problemov sestali v ponedeljek in razpravljali o nadaljnjem zbiranju mleka in stimulaciji.

PRESENETLJIVE UGOTOVITVE V KMETIJSKIH ZADRUGAH

Odkup mleka ni rentabilen

Kmetijska zadruga Šalovci je lansko leto odkupila od zasebnih proizvajalcev tisoč litrov mleka, za katerega so plačali 9.900.877 dinarjev. Istega je prodala za 10.814.883 dinarjev, vendar so stroški odkupa: marža za zbiralce, zdravniški pregledi in drugi stroški znašali skupno 1.007.170, kar pomeni, da je zadruga pri odkupu mleka imela izgubo 93.164 dinarjev.

To ni edini primer, saj je tudi KZ Petrovci zaključila letni odkup mleka s 153.220 dinarjev izgube. Kmetijska zadruga Grad je zaključila letni odkup mleka pozitivno, vendar je ta dobiček neznačen.

Ti pokazatelji dovolj jasno govorijo, da se zadruge resno sprašujejo, če bodo lahko v naprej zbirale mleko po tako nizki ceni. Predstavniki kme-

Marsikateri učenec je letošnje polletne počitnice izkoristil za praktični pouk. Tako tudi ta.

DVORANA V KRIŽEVCIH

Vaščani v Križevcih in okoliških vasi se resno sprašujejo, kako da so se dela pri gradnji dvorane zataknila. V dvorani ima sedaj zadruga Petrovci skladišča. Prostori so bili namensko zgrajeni za dvorano, vendar niso bili izkoriščeni in zato se je zadruga začasno selila, češ, ob priliki, ko bi vaške organizacije rabile dvorano, bi zadruga izpraznila te prostore.

Sedaj je odprto vprašanje, kdo bo naprej koristil te prostore. Zadruga Petrovci vztraja na tem, da si morajo vaščani zgraditi novo dvorano, za katero bi tudi zadruga soinvestirala 2 milijona dinarjev. Križevčani se s to odločitvijo ne strinjajo in bodo po vsej verjetnosti o tem razpravljali na enem prihodnjih zborih volivcev.

CLANI LOVSKIH DRUŽIN IN OSTALI OBCANI!

LOVSKA ZADRUGA »LOVEC« LJUBLJANA vas obvešča, da bo v Pomurju odkupovala kožuho 30. marca 1965 in sicer v trgovini »Lovec« v Murski Soboti (Lovski dom) od 9. do 12. in od 14. do 17. ure. Po najvišjih dnevnih cenah boste lahko vnovčili kožuho domačih živali in divjadi vseh vrst.

Priporoča se vam kolektiv »LOVCA« Ljubljana

Komisija za delovna razmerja in kadre ČZP »POMURSKI TISK«, MURSKA SOBOTA vabi naslednje strokovne sodelavce:

1. kvalificiranega trgovskega delavca za KIP »Dobra knjiga« Murska Sobotica;
2. kvalificiranega trgovskega delavca za KIP Ljutomer;
3. strokovnega delavca za potrebe grafičnega oddelka podjetja.

Pogoji:

Pod 1) in 2) imajo prednost knjigotrdci — kvalificirani delavci trgovske stroke.

Pod 3) končana šola za industrijsko oblikovanje — grafični oddelek.

Nastop službe s 1. marcem 1965.

Prošnje poslati Kadrovsko-socialni službi ČZP »Pomurski tisk«, Murska Sobotica, Kocljeva 7.

MED VULKANI IN ATOLI

OSKAR HUDALES

19

Arijek se ni zmotil. Lahkomiselni so bili in mrzlica jim ni prizanesla. Vsaj Micki ne. Sredi noči se je deklica prebudila. Po vsem telesu se je tresla in prosila vode. Hip za tem ji je temna rdečica zalila lice. Tožila je, da ji je vroče in govorila je zmedene besede: »Joj, gori, gori! Kje je voda? Glejte, ladja...« Zakaj sova tako čudno poje? Ne, ne! Mihec, brani me! Krokodil me bo požrl!

Za hip se je umirila in spet je tožila, da jo zebe. Zobje so ji sklepetali. Žejna je bila venomer. Potem jo je spet kuhala vročina. Skočila je na noge in kričala, naj jo polijejo z vodo, češ da gori. Zaspala je šele proti jutru.

20

Micki se je bleddo tudi ves naslednji dan. »Kaj naj storim? Kaj naj storim?« je stokal Mihec, ki se mu je smilila bolna sestrica. »Na našem otoku je po gorskih pobočjih raslo zelišče, čigar sok je zanesljivo zdravilo proti mrzlici,« je rekel Arijek. »Morda raste tudi na tukajšnjih gorah. Poiskat ga grem, čeprav so gore daleč. Če se čez dva dni ne vrnem, vedi, da so me ulovili kanibali. V tem primeru pojdita sama dalje.«

Mihca je ganila tovariševa požrtvovalnost. Krepko mu je stisnil roko. Arijek je segel v desnico tudi bolni Micki, kakor da se res poslavlja za vedno. Vzel je lok in se brez odlašanja odpravil na negotovo pot.

21

Dobri Mihec se ni mogel dovolj načuditi, ko se je Arijek vrnil že naslednje jutro in celo po morju v majhnem čolnu.

»Rešeni smo, Mihec!« je vpil že od daleč.

»Kinin prinašam!«

»Od kod zdravilni prašek v teh krajih?« se je čudil Mihec.

Arijek je stvar pojasnil, brž ko je stopil na kopno. Hodil je v smeri proti goram in prišel do široke reke. Na drugi strani je zagledal nasade palm, vas na kolih in hišo, prekrito z gubasto pločevino.

»V hiši prebiva angleški trgovec Hood. Takoj mi je dal zdravilo in še čoln mi je posodil, da bi se hitreje vrnil. Vabi nas, naj bi se zglasili pri njem,« je povedal Arijek.

»Vsekakor moram videti svojega rešitelja,« je dodala Micka.

Gornja Radgona

Z arondacijo zasebnih kmetijskih zemljišč je bilo lani 191 ha nove obdelovalne zemlje, pretežno njiv, za kar so vključeni v družbeno lastdobihi zasebni kmetje deloma druga kmetijska zemljišča, deloma pa odškodnino. S to zaokrožitvijo zemljišč (kmetijski kombinat Gornja Radgona je vložil 10, vinogradniško gospodarstvo Kapela pa 2 predloga), je bilo ustvarjenih v družbeni lastnini skupno 644 ha strnjanih kompleksov obdelovalne zemlje, kar je za socialistično kmetijsko proizvodnjo nedvomno velika pridobitev. Tu pa še ni všteta novi arondirani kompleks, ki bo meril po zajetju 59 ha obdelovalne zemlje od 46 individualnih lastnikov katastrske občine Konjišče 204 obdelovalne zemlje.

Pred izvedbo teh arondacijskih postopkov so bile površine več ali manj razbremenjene in so bila med družbenimi tudi zasebna zemljišča, ki so ovirala strojno obdelavo in kompleksno obnovo.

Pri izvajanju arondacije, oziroma določevanju višine in oblike odškodnine za v družbeno last pripojena zemljišča, je arondacijska komisija naletela na precejšnje težave predvsem zaradi neurejenosti zemljiško knjižnega stanja, zlasti v Apaški kotlini. Arondacijska komisija je pri svojem delu, to je pri določevanju odškodnine, v vsakem primeru skušala doseči ustreznih sporazum z lastnikom zemljišča, kar ji je skoraj v polni meri uspelo, saj je bilo od 229 obravnavanih arondiranih primerov, vložnih od zasebnih kmetov le 5 pritožb.

IKA

Nova šola brez telovadnice ni sodobna šola

Za naš mali intervju smo tokrat izbrali Antona Pračka, učitelja telesne vzgoje na šoli za zdravstvene delavce in predsednika društva pedagogov za telesno vzgojo Pomurja.

— Najprej življenjski? Rodil sem leta 1933 v Ajdovščini. Srednjo in višjo šolo za telesno vzgojo sem končal v Ljubljani, izredno pa študiram na visoki šoli za telesno vzgojo. Ze v mladih letih sem se aktivno ukvarjal z nogometom pri NK v Ajdovščini. Po končani šoli me je službena pot zanesla v Vipavo,

— Kaj menite o telesni vzgoji na šolah?

Kolkor sem lahko v treh letih spoznal problematiko šolske telesne vzgoje v Pomurju, menim, da je problem rešen le v večjih krajih kot v Murski Soboti, Radgoni, Lendavi, Lutomeru itd., medtem ko telesna vzgoja na podeželskih šolah daleč zaostaja. To pa zaradi pomanjkanja kadrov in telovadnic. Na mnogih šolah se pouk telesne vzgoje potiska zdaj enemu, zdaj drugemu učitelju, s čimer izključujem, da pouk telesne vzgoje poteka sistematično. Jasno nam tudi mora biti, da šola, predvsem nova ne more biti sodobna, če nima prepotrebne objekta — telovadnice. Ponekod obstajajo tudi prostori, ki bi se s skromnimi sredstvi dali usposobiti za pouk telesne vzgoje, vendar se šolam škoda zdi vložiti sto ali dvesto tisočakov, ni pa tudi strokovnjaka, ki bi bil zainteresiran za telesno vzgojo. Nekoliko zadovoljivejši je rešen problem igrišč in vadbenih prostorov za letne mesece. Toda, če se pouk telesne vzgoje ne izvaja skozi celo leto, ni sistematičen pouk. Slabše kot v višjih razredih, poteka pouk telesne vzgoje v nižjih razredih, kjer je razredn pouk. Zato menim, da bi bilo dobro, da bi se organizirali občinski seminarji, na katerih bi se predelal načrt ter nudila pomoč kolegom in kolegicam, ki počujejo v nižjih razredih. Po mojem mišljenju seminarji v Rovinju niso najbolj posrečeni. Šole bi bilo treba podpreti tudi materialno, ter nabaviti potrebna učila in rekvizite, kajti s priročnimi sredstvi se da improvizirati pouk telesne vzgoje, ne da pa se rešiti sistematika telesne vzgoje. Zavedati se namreč moramo, da je rešitev razvoja telesne vzgoje prav v šolski telesni vzgoji, kjer rešujemo osnovne probleme tekmovalnega športa ter rekreativne dejavnosti. Naloga športne telesne vzgoje naj bo torej v tem, da skrbi za pravičen in zdrav telesni razvoj mladega organizma ter ga seznanja s športnimi panogami. Tak mlad človek ima potem možnost, da se posveti športni panogi, ki ga najbolj veseli.

Anton Praček

— Vaše želje? Zelim bi, da bi merodajni forumi (vsi, ki so odgovorni za vzgojo naše mladine), resneje priskočili k reševanju teh vprašanj. Letošnji manifestacijski nastop ob 20. obletnici osvoboditve naj bi dejansko prikazal, kaj smo storili na področju telesne vzgoje oziroma telesne vzgoje v 20 letih. Zelim tudi, da bi nova generacija, ki bo letos zapustila SŠTV vsaj nekoliko rešila vrzel telesne vzgoje na osnovnih šolah v Pomurju in jim želim pri njihovem delu veliko uspeha.

Feri Maučec

Tudi za ženski rokomet kvalitetnejšo ligo

V nedeljo je bila v Murski Soboti letna skupščina strokovnega odbora za rokomet pri občinski zvezi za telesno kulturo v Murski Soboti. Zal se skupščine, ki je sicer bila dobro obiskana ni udeležil niti eden od povabljenih gostov.

Na skupščini so po podanih poročilih največ razpravljali o problematiki nadaljnje razvoja rokometu v Pomurju ter pri tem poudarili, da je rokomet že dosegel takšno stopnjo razvoja množičnosti, da zahteva nadaljnje delo posvetiti dvigu kvalitete. Največji problem predstavljajo pri tem kadri tako trenerski kot sodniški. Strokovni odbor za rokomet je že letos nameraval organizirati tečaj za sodnike v Murski Soboti, vendar pri OBZTK ni našel razumevanja. Kljub temu je uspelo samoiniciativno organizirati tečaj za sodnike v Radencih in je uspel. Zelo potreben bi bil tudi tečaj za trenerje, saj to funkcijo v večini primerov opravljajo učitelji ali pa igralci sami. Več pozornosti bi bilo treba posvetiti pouku ženskemu rokometu, ki zaostaja za razvojem moškega rokometu. Dejstvo je namreč, da imamo v Pomurju organizirano le občinsko ligo za ženske in je prehod do republiške lige prevelik. Zato bi bilo nujno formirati tudi za ženske okrajno ligo. Nadalje so na skupščini razpravljali o pionirskem tekmovanju ter sklenili, da se bo jesenski del tekmoval-

nja nadalje vršil po področjih M. Soboti — Beltinci — Cankova v obliki turnirjev, medtem ko bi že v jesenskem delu prvenstva tekmovali po liga sistemu. Na skupščini so tudi razpravljali o rokometnih igriščih ter zagovarjali, da je stanje zadovoljivo, vendar je veliko igrišč potrebno adaptacije, za kar pa primanjkuje sredstev. Razpravljali so tudi o sodelovanju z OBZTK in RZS ter pouda-

riili, da je bilo sodelovanje z OBZTK nezadovoljivo, medtem ko jim je RZS nudila precejšnjo pomoč.

Naposledno na skupščini podelili priznanja najzaslužnejšim telesno vzgojnim delavcem pri rokometu ter sklenili, da bodo v počastitev 20. obletnice osvoboditve organizirali rokometni turnir, po možnosti z udeležbo ekip iz Avstrije in Madžarske.

SMUČARSKO IN SANKAŠKO PRVENSTVO TVD PARTIZAN

Nastopilo 136 tekmovalcev in tekmovalk

V nedeljo je TVD Partizan iz Murske Sobotice organiziral v Mačkovičevih društveno tekmovanje v smučanju in sankanju, na katerem je nastopilo 136 udeležencev. V smučanju je nastopilo 68 tekmovalcev, v sankanju pa 126. Zal niso mogli izvesti tekmovalnega zaradi neprimerne snežne podlage ter imeli težave v skokih. Kljub vsemu pa je tekmovanje uspelo, hkrati pa pokazalo, da imamo tudi pri nas nekaj kvalitetnih smučarjev, ki bi se ob boljših pogojih in strokovni pomoči lahko razvili v kvalitetne smučarje. Tudi v skokih so se pokazali dobri rezultati, čeprav nimamo na naših terenih na Gorickem niti najprimernejše skakalnice.

Nastopilo je bilo doseženi naslednji rezultati:

- Smuk: mladinci
Jošar Janez 41,3
Starc Izток 42,5
Starc Radovan 44,8
- Pionirji:
Vlaj Janez 50,9
Lanjščak Janez 52,2
Ahlin Drago 53,0
- Clani:
Lulik Ernest 40,8
Praček Anton 42,3
Kutoš Ludvik 42,3
- Sankanje Pionirji:
Brunec Milan 39,5
Ahlin Drago 39,9
Stanisavljevič Predrag 40,0
- Pionirke:
Kopič Janja 39,8
Norčič, Gerlec, Bavčar V. in Bavčar T. vse 40,00
Sinic Angela 40,3

V sankanju dvojice so med pionirji zmagali Glažar-Babič, Zilavec-Dragojevč in Sever-Ahlin, vsi s časom 39,5 v tekmovalju pionirski dvojici pa Gerlec-Jančar s časom 39,3 itd. V tekmovalju trojic so med pionirji zmagali Glažar-Cvetko s časom 38,5, med pionirkami pa Gerlec-Jančar-Sunk s časom 38,9 itd.

MTČ : MURA 3 : 4

V prijateljski nogometni tekmi so nogometaši Mure iz Murske Sobotice v Cakovcu premagali MTČ z rezultatom 4:3 (0:1). Za Muro so bili uspešni Horvat 2 ter Tkalec in Glažar po enega.

ZIMSKA KOŠARKARSKA LIGA

Prva zmaga Radenec?

Pričel se je spomladanski del tekmovalnega v zimski košarkarski ligi Pomurja. Dosejel sta že bili odigrani dve koli, ki pa nista prinesli posebnih presenečenj. Za največje presenečenje je vseskor šteti tekmo med Radencami in Soboto B, ki se je po hudi borbi končala z zmago Radencev z eno samo točko prednosti. Toda test zaradi nepravilno vodenje zapisnika, ker se je tekma baje v regularnem času končala neodločeno, ne pa s točko prednosti za Radence, zaradi česar bo tekma najbrž ponovljena. V ostalih srečanjih so bili v glavnem doseženi pričakovani rezultati. Vodeča Sobotka A je z dvema gladjkima

zmagama še naprej trdno v vodstvu. Zanesljivo pa je v obeh srečanjih zmagala tudi ekipa Old boysa.

Rezultati:
VI. kolo:
Puconci : Old boys 27:53
Sobotka B : Rakičan 82:63
Sobotka A : Radenci 65:47
VII. kolo:
Sobotka A : Puconci 113:28
Radenci : Sobotka B 44:43
Rakičan : Old boys 82:95

Tabela:
Sobotka A 7 7 0 545:302 14
Old boys 7 5 2 446:368 10
Sobotka B 7 4 3 357:313 8
Rakičan 7 3 4 399:531 6
Radenci 7 1 6 327:391 2
Puconci 7 1 6 209:378 1

Dijaki SŠTV prvič na pedagoški praksi

Te dni so končali štirinajstidnevno pedagoško prakso dijaki četrtega letnika srednje šole za telesno vzgojo v Murski Soboti, ki bodo letos končali šolsko obveznost ter kot učitelji telesne vzgoje zasedli mesta po osnovnih šolah Pomurja. Pedagoške prakse se je udeležilo skupno 31 dijakov in dijakinj, ki so bili razporejeni na razne osnovne šole v Pomurju. Zal zaradi premanjhnega števila dijakov niso bile zastopane vse šole v Pomurju. Zanimalo nas je, kako je pedagoška praksa uspela in kaj menijo bodoči učitelji telesne vzgoje o stanju telesne vzgoje na osnovnih šolah. Zato smo nekaterim izmed njih zastavili po tri enaka vprašanja in sicer:

- V kakšnih pogojih se po vašem mnenju odvija pouk telesne vzgoje na osnovni šoli?
- V čem vam lahko šola še pomaga, da bi boljše zadovoljili potrebam telesne vzgoje v bodočem poklicu?
- Ali je vaša pedagoška praksa uspela?
- Drago ZIZEK — osnovna šola Odranci:
— Pouk telesne vzgoje v osnovni šoli se odvija v zelo slabih pogojih. V osnovni šoli v Odrancih imajo na primer samo eno blazino, medtem ko o telovadnici sploh ni govora. Telesna vzgoja se odvija pozimi v razredu, kjer prostor ne odgovarja niti higijenskim pogojem.
- Šola nam je doslej nudila mnogo možnosti za uveljavljanje v raznih dejavnostih, kar mi je tudi mnogo koristilo pri pedagoški praksi. Potrebna bo le še poglabitev v metodiko.
- Vsekakor je pedagoška praksa uspela. O problemih in težavah, ki jih imajo učitelji telesne vzgoje na šolah sem bil že prej seznanjen, zato me niso presenetili.
- Ela HORN — osnovna šola Radgona:
— Pouk telesne vzgoje v Radgoni se odvija v izredno dobrih pogojih, saj imajo opremljeni kar dve telovadnici in tudi igrišča. Poleg tega pa imajo še tretjo telovadnico za nižjo stopnjo.

- Po mojem mišljenju mi je šola dovolj nudila, da bom lahko uspešno delala v svojem poklicu.
- Z ozirom na pomoč in pogoje, ki mi jih je nudila šola in učitelji, mislim, da mi je pedagoška praksa uspela.
- Jože TIBAUT — osnovna šola Stročva vas:
— V kraju, kjer sem bil so vsi pogoji za normalen pouk telesne vzgoje. Urediti bo treba le še nekoliko za pouk telesne vzgoje poleti.
- Šola nam je doslej nudila dovolj teoretičnega znanja, v preostalih dneh bi morali več posvetiti praktičnemu delu.
- Glede na pogoje in pomoč, ki mi jo je nudila šola je moja pedagoška praksa uspela.
- Ludvik JANZA — osnovna šola Rogasovci:
— Pouk telesne vzgoje se odvija v slabih pogojih zlasti pozimi, ko se vrši v razredu in to samo na eni blazini. Zato bi bilo zelo nujno zgraditi telovadnico in igrišče.

- Smatram, da mi je šola dala zadosti znanja za poklic.
- Po mojem mišljenju je pedagoška praksa uspela.
- Evgen TITAN — vodja oddelka SŠTV:
— Po zaključku prve pedagoške prakse smo lahko nadvse zadovoljni. Splošno je mnenje, da so dijaki, postavljene naloge zelo uspešno opravili in opravičili pozornost, zaupanje in naklonjenost, ki so jih bili deležni od vodstva oddelka, kakor šol na katerih so nastopali. V upanju, da bomo še teh preostalih nekaj mesecev lahko še z večjim elanom in skupnimi prizadevanji marsikaj dopolnili, že sedaj z optimizmom pričakujemo njihov prvi stik z življenjem. S tem bomo opravičili družbeno zaupanje in potrebo, da se telesna vzgoja na osnovnih šolah izboljša. Na tem mestu tudi izkoristim priložnost in se zahvalim vsem honorarnim predavateljem na oddelku šole, mentorjem, ravnateljem ter profesorom zboru, ki so veliko pripomogli, da je prva pedagoška praksa uspela. fm

PRVI PORAZ GOJENCA

V nedeljo se je nadaljevalo prvenstvo v pomunski namiznoteniški ligi. Tokrat je bilo odigranih kar pet kol. Za največje presenečenje je poskrbela ekipa Elana, ki je nepričakovano premagala doslej neporaženi in vodeči Gojenec I. S tem pa se je tudi pričela huda borba za naslov pomurskega prvaka, saj imata obe vodeči ekipi Gojenec I in Mura enako število točk, tesno za petami pa se nahajata Lendava s dvema točkama manj. Zelo pa je napredovala ekipa Elana, ki iz tekmovalja v tekmovalje boljše igra.

ESS : Lendava 0:5
XII. kolo:
Lendava : Gojenec II 5:1
Bistrica : Polet 5:0
Gojenec I : Elan 4:5
Mura : Radenci 5:0
XIV. kolo:
Radenci : Gojenec I 0:5
Elan : Bistrica 5:0
Polet : Lendava 0:5
Gojenec : ESS 5:3
XV. kolo:
Mura : Bistrica 5:1
Radenci : Lendava 0:5
Elan : ESS 5:1
Polet : Gojenec II 0:5

Po končanem 15. kolu je tabela naslednja:

Gojenec I	12	11	1	59:14	22
Mura	12	11	1	59:19	20
Lendava	12	10	2	57:15	20
Elan	13	8	5	48:32	16
Gojenec II	13	8	5	47:34	16
ESS	12	4	8	26:43	8
Gradiš	13	3	10	24:50	6
Radenci	12	1	11	7:57	2
Polet	13	0	13	2:65	0

Lendavčani zakaj tako?

Predzadnje sredo je bil v Lendavi sklican letni občni zbor TVD Partizan. Čeprav je upravni odbor poskrbel za dobro organizacijo, saj je pravočasno izobesil plakate in razposlal okrog 200 pismenih vabil, je bil odziv vendarle slab, tako da so morali občni zbor preložiti na poznejši datum in sicer naj bi bil 4. marca 1965 ob 18. uri v dvorani hotela Park. TVD Partizan Lendava je najmasovnejše telesnozgodno društvo v občini, saj ima poleg aktivnih tudi precej podpornih članov. Kljub temu pa predstavlja največji problem pomanjkanje kadrov. Društvo je sicer skrbelo za vodniški kader, saj je več svojih članov pošiljalo na razne tečaje. Toda ti so se kmalu povlekli iz aktivnega sodelovanja, tako da je imelo društvo zelo malo koristi od njih. Nekateri v zahvalo niso niti vrnili dresov in trenerki, ki so si jih izposodili od društva. V Lendavi je tudi precej mladih prosvetnih delavcev, ki pa razen Kovačeve kljub večkratnim pozivom ne nudijo društvu nobene pomoči. Izgleda, da tega dela ne upoštevajo pri točkanju.

TVD Partizan Lendava razvija poleg telovadbe še ostale športne panoge kot rokomet, judo, namizni tenis in košarko. Posebno delavna je sekcija za namizni tenis, ki jo vodi tov. Simonič, ter splošna vadba, ki jo vodi Jožef Peč, tek, Kovač Anica in Kovač Greta. Judo šport je šele v razvoju, medtem ko je košarka v zadnjem času zamrla, kar je v glavnem krivda, da v Lendavi nimajo primerne dvorane niti za treninge, kaj šele za tekme. Društvo je v počastitev dneva JLA pripravilo telovadno akademijo, katere program so dopolnili poleg domačinov še gostje iz Murske Sobotice, Murskega Središča ter pripadniki JLA. Ob tej priložnosti so se člani društva poslovili od predsednika tov. Smita, ki je odšel na novo službeno dolžnost, s čimer je društvo izgubilo prizadevnega športnega delavca. Poleg njega so na akademiji podelili tudi priznanje Kovačevi in Vučkovi. Kovačeva je prejela srebrno, Smit in Vučak pa bronasto plaketo. V svojih vrstah zlasti pogrešajo ženske vrste, premalo pa se razvijata tudi rekre-

ativna telovadba. V letošnjem letu nameravajo urediti kopalnico, ograjo in prepletkati telovadnico Partizana, za kar že imajo zagotovljena finančna sredstva. Vsekakor mora biti nadaljnji obstoj TVD Partizan v Lendavi v interesu vseh, ne samo nekaterih športnih delavcev, saj je to edino mesto v Lendavi, kjer se mladina lahko udeležuje in krepi svoje telo. V kolikor bodo v letošnjem letu imeli pomoč od merodajnih forumov, nameravajo asfaltirati igrišče pri domu TVD Partizan, s čimer bi rešili problem igrišč za rokomet, košarko, zimski šport ter kotalkanje. Čeprav so športni delavci v Lendavi doslej vedno naleteli na gluha ušesa za ureditve tega načrta, upravni odbor vendarle upa, da bo prihodnji občni zbor dobro obiskal ne samo od strani aktivnih tekmovalcev in članov upravnega odbora temveč tudi od starejših učiteljev, ter družbeno političnih delavcev, katerih na zadnjem občnem zboru ni bilo. Kajti prav občni zbor je mesto, kjer lahko razčistijo marsikatero še ne rešeno vprašanje.

Obvestilo za lastnike stanovanjskih premičnin

V zadnjih nekaj letih beležimo vse več nesreč znotraj stanovanjskih prostorov, pri čemer so uničene stanovanjske premičnine in osebni predmeti. Škoda nastajajo zaradi požara, eksplozije, nepravilnosti sesodov, udarcev strele, kratkega stika v električni napeljavi, povodenj, vlomilcev, razbijanja stekla itd.

V največ primerih je vzrok nepazljivost, pomanjkljiva električna instalacija ali dimne naprave. Da bi zagotovili popolno materialno varnost državljanov, smo s 1. januarjem 1965 uvedli razširjeni in zares popolni način zavarovanja stanovanjskih premičnin, način ki je vskladen z doseženo stopnjo našega družbenega razvoja in življenjskim standardom.

S SKLENITVIJO ZAVAROVANJA SO STANOVANJSKI IN OSEBNI PREDMETI ZAVAROVANI ZA SKODE, KI BI NASTALE ZARADI:

1. POZARA ALI KAKE DRUGE NESREČE — strele, eksplozije, viharja, poplave, toče, zemeljske ali snežne plaz, utrganja zemljišča, padca zračnega vozila in manifestacije, potresa, počenja in izliza vode iz vodovodnih in kanalizacijskih cevih ter podobnih naprav, udarca motornega vozila in zaradi prebitja zračnega zidu.
2. VLOMNE TATVINE, ROPA IN POSKODOVANJA STANOVANJSKIH PROSTOROV (sten, vrat, ključavnice), ki jih je povzročil vlomilec zato, da bi prišel v prostor, kjer so zavarovane stvari.
- Do zneska 200.000 din je zavarovana škoda zaradi navadne tatvine in sicer za:
— perilo, dokler je zaradi pranja, sušenja ali likanja izven stanovanjskih prostorov v pralnici, sušilnici, likalnici;
— perilo, obleko in preproge, dokler so na terasi ali na dvorišču posipajo, v katerem je stanovanje zavarovano — zaradi sušenja, čiščenja in zračenja;
— zavarovane stvari na prevozu v novo stanovanje.
3. POCENJA ALI RAZBITJA STEKLA na oknih, vratih, vitrinah, steklenih ploščah na mizah, poličah, zidnih ogledalih in sanitarnih napravah, zaradi katekolik nevarnosti, razne pri premeščanju ali nameščanju v prostore, ki niso navedeni v polici in zaradi praska, izjedanja ali podobnih poškodb na površini stekla.
4. POSKODOVANJA ELEKTRICNIH STROJEV IN APARATOV, ki jih uporabljamo v gospodinjstvu (hladilniki, radijski in televizijski sprejemniki), ki bi nastala zaradi delovanja električnega toka. Izključena pa so iz zavarovanja poškodovanja, nastala zaradi starosti, iztrošenosti in trenutnih atmosferskih vplivov. Pri delnih škodah na električnih strojih in aparatih sodujejo zavarovane v vsakem primeru z zneskom 3.000 din.
5. ZAVAROVANJE KRJIJE TUDI NEVARNOST ODGOVORNOSTI ZAVAROVANCA kot zasebnika, starešine gospodinjstva, najemnika ali lastnika stanovanja, kolezarja ali športnika. Zavarovalna vsota za odgovornost znaša:
— za smrt ali poškodbo, oseb do 2.000.000 din
— za poškodbo stvari tretjih oseb do 1.000.000 din.
- Zavarovana je tudi odgovornost zakonca in mladoletnih otrok, ki žive z zavarovancem v družinskih skupnosti, in odgovornost gospodinjstva pomočnice pri opravljanju njenih tovrstnih opravil.
6. PRILJAGA JE ZAVAROVANO DO 10% OD ZAVAROVALNE VREDNOSTI za vse zgoraj našete nevarnosti (razen navadne tatvine) tudi, ko je časovno, vendar ne dalj kot 6 mesecev, izven stanovanja v drugih prostorih v naši državi ali v tujini (razen v avtomobilu).
- Zavarovanje krije tudi škodo na stvarah, ki bi izginile v zavarovalnem primeru ali pri reševanju pred škodo.
7. UVEDENO JE ZAVAROVANJE NOVE VREDNOSTI. Škoda na premičninah, katerih vrednost je znašala pred škodo nad 50%, od nove vrednosti, je povrnjena v višini nove — nabavne vrednosti. Če pa so premičnine amortizirane 50% ali več, je povrnjena škoda v višini 50% nove vrednosti.

CENO ZAVAROVANJA STANOVANJSKIH PREMIOIN ZARACUNAVAMO PO VELIKOSTI STANOVANJA IN JE RAZVIDNA IZ NASLEDNJE RAZPREDELNICE:

Nova cena zavarovanja

Velikost stanovanja	V maslini letno din	V ostalih stavbah letno din
1. V garsonjerah ali enosobnih stanovanjih	2.230	4.160
2. V enopolisobnih stanovanjih	3.204	5.134
3. V dvosobnih stanovanjih	4.160	5.722
4. V dvoipolisobnih stanovanjih	5.134	7.064
5. V troisobnih stanovanjih	6.108	8.038
6. V troipolisobnih ali večsobnih	8.038	9.968

Letna premija za zavarovanje premičnin v občasno nenastanjenih stanovanjih je za 20% večja. Brezplačno ugodnost širšega jamčenja uživajo po 1. januarju 1965 vsi dosežani zavarovalci. Ta ugodnost ugasne tisti dan v letu 1965, ko zapade v plačilo letna premija dosežanega zavarovalca, če do tega dne zavarovalna pogodba ne bo vsklajena z novim predliskom in cenikom. UPOSTEVAJTE VSE NASTETE PREDNOSTI NOVEGA ZAVAROVANJA STANOVANJSKIH PREMIOIN TER ODLOŽITE SKRBN NA ZAVAROVANJE. ZAHEVAJTE PRAVOČASNO OD NAŠEGA ZASTOPNIKA, DA BO ZAVAROVANJE UREDILO PO NOVEM. ZAVAROVANJE LAHKO UREDITE TUDI NA ZAVAROVALNICI; SPOROČITE TELEFONICNO ALI PO POSTI. ZAVAROVALNICA MURSKA SOBOTA

NEDELJA, 28. februarja
8.00 Veseli tobogan, (javna oddaja); 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I.; 10.00 Se pomnite, tovariši... Maks Gasperšič; 10.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II.; 13.30 Za našo vas; 13.50 Na kmečki peč; 14.00—17.00 Danes popoldne; 17.05 Majhen operni koncert; 17.30 Radijska igra: Norman Corwin; Dvojni koncert; 18.07 Igrajo majhni zabavni ansambli; 18.30 Odmevi z ljubljanskih koncertov; 19.30 Večerni radijski dnevnik; 20.00 Naš nedeljski sestanek; 20.30 Glasba ne pozna meja; 21.30 Iz slovenske simfončne glasbe; 22.10 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 1. marca
8.05 Jutranji zabavni zvoki; 8.55 Za mlade radovedneže: Melhiške legende; 9.25 Iz narodne zakladnice 10.35 Naš podlistek, Saki; Zdravljenje s šokom; 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Ing. Nada Puppis: Zaključki kotrole proizvodnosti krav v letu 1964; 12.15 Čez hrib in dol; 12.30 Križem po sillistični glasi; 14.05 S poti po Poljskem; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Vskak dan za vas; 17.05 Iz opernega sveta; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Zvočni razgledi; 18.45 Družba in čas: Prof. dr. Dolfe Vogelnik: Kako se porajamo; 20.00 Koncert Zagrebske filharmonije; 22.10 S popevkami po svetu.

TOREK, 2. marca
8.25 Od melodije do melodije; 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo; Obisk v glasbeni šoli; 9.25 Trije prizori iz II. dejanja Wagnerjeve opere Tannhäuser; 10.15 Glasbeni sejem; 11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 KN — Ing. Janez Milnar: Nekateri problemi odkupa lesa od privatnih gozdnih proizvajalcev; 12.15 Nekaj veselih narodnih; 12.30 Iz koncertov in simfonij; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo; Pariška komuna; 14.35 Pet minut za novo pesmico; 15.30 V torek nasvidenje; 16.00 Vskak dan za vas; 17.05 Koncert po željah poslušalcev; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Predstavljamo vam jugoslovanske ansamble zabavne glasbe; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 20.20 Radijska igra Michel Déon: Osebnost izkaznica gospoda van Badabouna; 22.10 Melodije za lahko noč.

SREDA, 3. marca
8.55 Pisan svet pravljic iz zgodb — Korinnin pust; 9.10 Igra orkester harmonikarjev iz Nürnberga; 9.25 Domače pesmi in napevi; 10.15 Melodije za razvedrilo; 10.45 Clovek in zdravje; 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Ing. Martin Mis: Gnojila in zaščitna sredstva za letošnjo sezono pri Agrotehnik; 12.15 Pred domačo hišo; 12.30 Arrije iz italijanskih oper; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo; Obisk v glasbeni šoli; 14.35 Kaj in kako pojo otroci pri nas in po svetu; 15.30 Slovenske narodne in ponarodele; 16.00 Vskak dan za vas; 17.05 Glasba iz novega sveta; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Iz fonoteke radia Koper; 18.45 Naš razgovor; 20.20 Tako pojo in igrajo v Budimpešti; 20.40 Georges Bizet: Lovci bisserov (opera); 22.10 Plesni zvoki.

CETRTEK, 4. marca
8.05 Jutranji zabavni zvoki; 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo; Pariška komuna; 9.25 Glasbena pravljica; 9.45 Slovenske narodne; 10.15 Glasbeni sejem; 11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 KN — Dr. Franče Rutar: Svetloisasta živina se na Gorenjskem uveljavlja; 12.15 Domače pesmi in napevi; 12.30 Star koncertna glasba; 14.05 Slovenski solisti v popularnih operah; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40 Literarni sprehod : A. Moravia; Resnica; 16.00 Vskak dan za vas; 17.05 Turistična oddaja; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.45 Jezikovni pogovori; 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov; 21.00 Izročilo XX. stoletja; Virginia Woolf; 21.40 Glasbeni nokturno; 22.10 Od popevke do popevke.

PETEK, 5. marca
8.35 Za vsakogar nekaj; 8.55 Pionirski tednik; 9.35 Pet minut za novo pesmico; 10.35 Novo na knjižni polici; 11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 Rku — Ing. Stojan Vrabli: Virusne bolezni sadnega drevoja; 12.15 Pred domačo hišo; 12.30 Iz treh oper Julesa Masseneta; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo; Mama, čakamo te; 14.35 Med ansambli za pihala; 15.30 Izraelske narodne pesmi in melodije; 15.45 Novo v znanosti; 16.00 Vskak dan za vas; 17.05 Petkov simfončni koncert; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe; 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih; 20.00 Zvočni mozaik; 20.30 Tedenski — zunanje politični pregled; 20.40 Slovenska klavirska glasba; 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 6. marca
8.25 Zabavne melodije; 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo; Mama, čakamo te; 9.45 Cetrt ure s pevcem Zivanom Miličem; 10.15 Glasbeni sejem; 11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 KN — Ing. Vinko Strgar: Samonikle rastline v naravi; 12.15 Čez hrib in dol; 12.30 Choplinovi plesi; 14.05 Odlomki iz opere »Nikola Subić Prinski« Ivana Pajca; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Vskak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Izložbeno okno; 18.45 S knjižnega trga; 20.00 V soboto zvečer; 21.00 Zaplešite z nami; 22.10 Oddaja za naše izseljence.

»ZVEZDA« — Moravske toplice

GOSTINSKO PODJETJE »ZVEZDA« V MURSKI SOBOTI IMA DESET OBRATOV: GOSTIŠČE »ZVEZDA« NA LENDAVSKI CESTI, EKSPRES BIFE, PETROVCI I IN II, KRIZEVCI V PREKMURJU, ŠALOVCI, TOCILNICA NA LENDAVSKI CESTI, TOPLICE MORAVCI, SKLADIŠČE PIVA NA VELIKO IN BIFE V KINU »PARK«. VSI TI OBRATI SO V GLAVNEM RENTABILNI, POSEBNO GOSTIŠČE PETROVCI I, SKLADIŠČE PIVA, GOSTIŠČE »ZVEZDA« IN RESTAVRACIJA »ZVEZDA«.

Lansko leto je Gostinsko podjetje »Zvezda« v Murski Soboti uspešno gospodarilo in se tudi odločilno afirmiralo v našem turizmu — zlasti še s toplenicami v Moravcih in svojimi uslugami v lovne-rem turizmu.

Celotni promet je podjetje povečalo od 272,5 milijona dinarjev v letu 1963 na 370,8 milijona dinarjev ali za 39 odst. v laskem letu; dohodek je povečan od 58,9 na 73,5 milijona dinarjev ali 24 odst.; čisti dohodek so povečali za 25 odst. Število zaposlenih je v povprečju naraslo le od 62 na 67 itd. Tudi število gostov in nočitev je do nekaj let (podatki se nanašajo samo na Hotel »Zvezda«, brez Moravcev) gostje 6.181 v letu 1963, lansko leto 6.393; v letu 1963 je prenočilo 10.055 gostov, lani že 11.135. Nočitev inozemskih gostov je bilo predani 2.664, v letu 1964 pa 3.028 ali za 14 odst. več. Tako so bile hotelske zmogljivosti izkoriščene v letu 1963 devetindesetodstotno, lani pa trinajstdesetodstotno, kar pomeni za 4,6 odst. porast. Ti pokazatelji so značilni tudi po tem, da je bilo manj gostov, nočitev pa več, kar pomeni, da so gostje podaljševali bivanje v Hotelu »Zvezda« in v naši pokrajini, kar je še posebno občutno pri inozemskih gostih.

Podjetje tudi redno odplačuje anuitete — obveznosti od najemanja investicijskih posojil, čeprav nekateri obrati (ekspres bife, hotel) ne ustvarjajo tolikšnih lastnih sredstev, da bi lahko čistega dohodka krili svoje anuitete. V tem pa je tudi prednost večjega gostinskega podjetja, kjer je z no-

tranjem prehlajanjem sredstev mogoče voditi načrtnost investicijsko politiko.

MALI REKORD TOPLIC V MORAVCIH

Gostinsko podjetje »Zvezda« v Murski Soboti posveča posebno pozornost nadaljnjemu razvoju termalnih topliv v Moravcih in njihovega usposabljanju, da bi lahko v kar največji meri služile zdravljenju delovnih ljudi, rekreaciji in našem turizmu. To prizadevanje kolektiva, ki je večkrat povezano tudi z izdatnimi finančnimi izdatki, pa se tudi vse bolj bogato obrestuje. Naj navedemo za ilustracijo samo podatke, da je lani obiskalo moravske toplice že 58.000 kopalcev; od teh je bilo kar 3.000 tujcev, med njimi največ Avstrijcev. Močan pritok domačih gostov pa je zlasti iz severo-vzhodne Slovenije — iz mariborskega in celjskega območja, kjer toplice v Moravcih so prav spričo take usmeritve že pojem uspešnega zdravljenja raznih boleznih.

ZA LETOSNJO SEZONO V MORAVSKIH TOPLICAH BO ZNACILNO: VELIKO ZANIMANJE GOSTOV ZE SEDAJ V ZIMSKIH MESECIH, SKRBNE PRIPRAVE ZA NOVO KOPALNO SEZONO, KI SE BO PREDVIDOMA PRICELA ZE 15. APRILA IN ENA POMEMBNA PREDNOST: V MORAVSKIH TOPLICAH BO LETOS STALNO DELOVALA TUDI ZDRAVSTVENA SLUŽBA. OD VSEGA TEGA PA UPRAVICENI OBETI, DA BO LETOS OBISK GOSTOV V MORAVCIH SE VEČJI, KOT JE BIL LANI.

Lani decembra so strokovnjaki Nafte iz Lendave ponovno začeli raziskovati moravsko vrtino. Znano je namreč, da prihaja iz globine 1.200 m vroča voda (62°C), pomešana s plinom. Lani je sekretariat za zdravstvo SRS priznal to vodo za zdravilno, Gostinsko podjetje »Zvezda« in Skupščina občine Murska Sobota pa si prizadevata, da bi dobili čimveč zanesljivih podatkov o moravski vrtini in njeni vodi. Nadaljnje investicijske naložbe so namreč odvisne od teh ugotovitev.

Lani je prihajal iz zemlje plin, neenakomerno pomešan, z vodo, kar je povzročilo precejšnje težave. Zato so bile nujno potrebne preizkave in urejevanje vrtine. Strokovnjaki »Nafte« računajo, da bodo lanske pomanjkljivosti odpravljene, kar pomeni, da bo pritisk vode iz globine vedno enak. Zamenjali so že cevi, odpravili razne meritve in ponovno analizirali vodo.

Mila zima je omogočila podjetju, da lahko tudi v tem času ureja kopalnice. Razširili bodo tudi parkirni prostor. V ta namen so že odkupili 1,5 ha zemljišča od zasebnih kmetov. Povečali bodo kuhinjo in restavracijo za 100 sedežev, v kopalnih kabinah montirali nove kadi, hodnike pa obložili s ploščicami. Začeli so urejati tudi okolico kopalnice. Vodna skupnost bo po dogovoru poglobila kanal v bližini kopalnice. Prav tako nameravajo urediti električno omrežje.

Novost, od katere si lahko gostje, zlasti še domači, največ obe-

tajo, pa je prav gotovo stalna zdravstvena služba v moravskih toplinah. Postavili bodo montažno hišo za ambulanto, v kateri bo potrebne napotke za kopeli in stalno ordiniral zdravnik in dajal zdravljenje obiskovalcem topliv. V ambulanti bodo zbirali tudi dokumentacijo o uspehih zdravljenja, vse zato, da bi lahko v najkrajšem času ugotovili, katere bolezni je moč uspešno zdraviti v tem kopalnišču. Dogovarjajo se tudi o tem, da bi se letos v Moravcih zdravili zavarovanci na račun Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje v Murski Soboti.

Letos bodo v Moravcih namestili nov kvalificirani kader. Tudi problem prenočevanja bodo uspešno rešili. Gostom bo na voljo 70 ležišč v Hotelu »Zvezda« v M. Soboti in avto za prevoz v toplice in nazaj. Postavili bodo še nekaj weekend hišic, v katerih je 32 ležišč. Turistično društvo v Moravcih pa pripravlja še 70 ležišč pri zasebnikih.

Poseben problem pa je še vedno neurejena cesta med Marjanji in toplenicami. Odcep od glavne ceste do topliv bi morala urediti krajevna skupnost, vendar zaplajemo, da ta del ceste sploh ni bil vzdrževan v zadnjih dveh letih. Zato bi bilo prav, če bi se našlo toliko sredstev, da bi lahko asfaltirali še dva kilometra ceste do moravskih topliv.

PREDSTAVILI SMO VAM USPEHE, TEŽAVE, PROBLEME IN NAČRTE KOLEKTIVA GOSTINSKEGA PODJETJA »ZVEZDA« V MURSKI SOBOTI — VSE TO Z NAMENOM, DA BI BILI TUDI NASTRANCI SEZNANJENI Z PRIZADEVANJI TEGA KOLEKTIVA ZA SPLOŠEN NAPREDEK TURIZMA V NASI POKRAJINI. OB KONCU PA SE PRIPOROČILO GOSTINJSKIM PODJETJEM »ZVEZDA« V MURSKI SOBOTI: OBISK NASTRANCIH VAM PRINAŠA ZADOLJIVOST, OBISK MORAVSKIH TOPLIC PA TUDI ZDRAVJE IN RAZVEDRILNO SEVEDA TUDI LETOS, KO BO PRIZADEVANJE KOLEKTIVA PRAVENSTVENO USMERJENO PRAV K TEMU GLAVNEMU SMOTRU.

V SOBOTO, 27. FEBRUARJA OB 20. URI VSI NA VELIKO MASKERADO V RESTAVRACIJO HOTELA »ZVEZDA« V MURSKI SOBOTI. NAJBOLJ DOMISELNE MASKE BODO NAGRAJENE Z 10, 5, IN 3 TISOČ DINARJI. — VLJUDNO VABLJENI!

ki film: »Vse za smeh«. 3. marca ameriški barvni film: »Avanture Toma Sojera«. MURSKA SOBOTA — 26. in 28. februarja španski barvni film: »Moj poslednji tango«. 27. in 28. februarja zahodno-nemški film — Jug. kinoteka: »Testament dr. Mabuse«. LJUTOMER — 27. in 28. februarja ameriški kinemaskopski film: »Zgodba z naslovne strani«. 3. in 4. marca film: »Hamlet«. BUČKOVCI — 27. in 28. februarja kinemaskopski film: »Čas življenja in čas smrti«. DELAVSKA UNIVERZA M. SOBOTA bo predvajala film »Pot okoli sveta« 26. februarja ob 19. uri v Pucovcih, 27. februarja ob 19. uri v Bakovcih, 28. februarja ob 15. uri v Predanovcih in ob 19. uri v Gederovcih. In film: »Tri želje« 26. februarja ob 19. uri v Sebebovcih, 27. februarja ob 19. uri v Dokležovju, 28. februarja ob 15. uri na Cankovi in ob 19. uri v Zenkoycih.

PRODAM

OTROSKO POSTELJO z vložkom prodam, Turki, Kidričeva 23, Murska Sobota. M-102
KOMPLETNO SPALNICO, furnirano, dobro ohranjeno, prodam. Informacije v upravi lista. M-000
DNEVNO SOBO, skoraj novo, mahagonij, preprogo — protoko in radioaparatom prodam. Plačilo možno tudi s čekom. Ogled popoldne pri M. Minarič, Sratovcu 37, p. Radenci ali v Radenci tel. št. 1. M-000
SIVALNI STROJ »SINGER«, rabljen, ugodno prodam. Stefana Kovača 21/1-2, Murska Sobota. M-103
MOSKO KOLO, rabljeno, in pohištvo prodam. Ljube Serčerja 4, M. Sobota. M-105
SENO, večje količino, prvovrstno, prodam. Franc Filo, Rakičan 23, p. M. Sobota. M-107
SPALNICO in tri dvokrilna okna prodam. Ozvatič, Zvezna, Kajuhova 5, Murska Sobota. M-108

NA POLICAH ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE

OBVEŠČAMO OBISKOVALCE ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE, DA JE V CELOTI POSTAVLJENA IN DOSTOPNA KNJIŽNA ZBIRKA IZ ZAPUŠČINE DR. ALFREDA ŠERKA.

Delovna skupnost OSNOVNE SOLE GENTEROVCI razpisuje prosto delovno mesto

Tajnika-ce

Pogoj: srednja ekonomska ali njej podobna šola z nekaj let prakse.
Nastop službe s 1. marcem 1965.
Prošnje dostaviti Delovni skupnosti Osnovne šole Genterovci.

VABIMO — VABLJENI — VABIMO — VABLJENI VABIMO

NA VELIKO PUSTNO MAŠKARADO V PROSTORIH KAVARNE »CENTRAL«

na pustnitorek, 2. marca 1965
Konzumacije dobite v pisarni Hotela »Central« — Maske bodo nagrajene — Nagrade: 10, 5 in 3 tisoč dinarjev.

VABIMO — VABLJENI — VABIMO — VABLJENI VABIMO

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 26. februarja — Andrej Sobota, 27. februarja — Gabrijel Nedelja, 28. februarja — Roman Ponedeljek, 1. marca — Albin Torek, 2. marca — Pust Sreda, 3. marca — Milena Četrtek, 4. marca — Kazimir

dežurna služba

ZDRAVSTVENEGA DOMA M. SOBOTA
26. februarja — dr. Gruškovanjak
27. februarja — dr. Lopert
28. februarja — dr. Lopert
1. marca — dr. Rousova
2. marca — dr. Mejačeva
3. marca — dr. Gregorčeva
4. marca — dr. Vlajeja

NA PRIJETNO PUSTNO RANJE s pustnimi specialitetami v torek, 2. marca

- V GOSTIŠČE PETROVCI I (bivša gostilna Horvat)
- V GOSTIŠČE KRIZEVCI V PREKMURJU
- V GOSTIŠČE ŠALOVCI

Kolektiv Gost. podjetja »ZVEZDA« M. Sobota

KINO

GORNJA RADGONA — 27. in 28. februarja ameriški barvni kinemaskopski film: »Avanture H. Fina«. 3. marca sovjetski film: »Med dobri mi ljudmi«. VELIKA POLANA — 27. in 28. februarja francoski film: »Do zadnjega vzdihaja«. KRIZEVCI PRI LJUT. — 27. in 28. februarja angleški film: »Usodna ciganka«. CRENSOVCI — 27. in 28. februarja ameriški western film: »Drevo za o-bežanje«. VERŽEJ — 27. in 28. februarja italijanski barvni kinemaskopski film: »Beli hudič«. 3. marca ameriški barvni kavbojski film: »Konjeniki«. APACE — 27. in 28. februarja ameriš-

zaposlitve

GOSPODARSKO POMOČNICO za opravljane 5 krav potrebujemo. Nudimo plačo po dogovoru in vsi okoli. Stroške povrnemo. Vprašati pri Francu Dolencu, Skofja Loka. M-88

izgubljeno

ZENSKO ZAPESTNO URO, ki mi je drag spomin, sem izgubila na cesti od Lendavskega bloka po Cvetkovi ulici do bolnišnice. Ker pa je oseba bila zapažena, jo prosim, da mi uro proti nagradi vrne na upravo Pomurskega vestnika. M-106

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, brata, zeta in stričeka

Ludvika Hülla

trgovca v pokoju od Grada

se najprisrčneje zahvaljujemo vsem, ki so počastili njegov spomin, sočustvovali z nami, ga spremljali na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje. Grad, 20. februarja 1965.

Žalujoci: žena Mancika, sin Mirko, hčerka Biba in ostalo sorodstvo.

O-109

AKTUALNO

UPRAVNI ODBOR SKLADA ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO pri Skupščini občine Murska Sobota, razpisuje na podlagi drugega odstavka 33. člena Pravil sklada za stanovanjsko izgradnjo in sklep prve redne seje Upravnega odbora sklada z dne 17. februarja 1965

POSOJILA

za območje občine Murska Sobota in sicer:

- za udeležbo pri nakupu stanovanj, namenjenih za tržišče v blokkih na Kidričevi ulici;
- za udeležbo pri gradnji stanovanj po delovnih organizacijah;
- za udeležbo pri gradnji stanovanj po individualnih graditeljih in
- za velika popravila stanovanjskih hiš in stanovanj v upravljanju po hišnih svetih.

Po tem razpisu daje sklad posojila:

1. fizičnim in pravnim osebam za udeležbo pri nakupu stanovanj v blokkih za tržišče;
2. delovnim organizacijam in zavodom za udeležbo pri lastni gradnji stanovanj;
3. fizičnim in pravnim osebam, katerim bo sklad dodelil parcelo po razpisu, za gradnjo stanovanjskih hiš;
4. hišnim svetom in
5. individualnim graditeljem.

Pogoji za pridobitev posojila so:

- a) Za posojila pod točko 1, 2 in 3 — 50 oziroma 60-odstotna minimalna udeležba posojiljemalca in dokazilo o nakupu ali zgraditvi stanovanj
  - b) Za posojila pod točko 4 izvleček iz zapisnika zbora stanovalcev oziroma najvišjega organa samoupravljanja o najetu posojila z obveznostjo za redno odplačevanje anuitet
  - c) Za posojila pod točko 5 — 50-odstotna minimalna lastna udeležba oziroma zgrajena hiša ali stanovanje vključno do III. gradbene faze.
- Posojila bodo odobrena v mejah razpoložljivih sredstev z najmanjšo obrestno mero 2% in z rokom vračanja:
- fizičnim in pravnim osebam do 25 let
  - hišnim svetom do 10 let in
  - individualnim graditeljem do 20 let.
- Prošnje je treba vložiti pri Komunalni banki v Murski Soboti (dolgoročni oddelek), morajo pa vsebovati:
- namen posojila
  - višino in rok odplačila posojila
  - obrestno mero in
  - vrednost lastne udeležbe.

Komunalna banka ima pravico, da od posameznih prosilcev zahteva še drugo potrebno dokumentacijo.

Prednost pri dodelitvi posojila imajo člani ZB NOV in tisti prosilci, ki bodo ponudili boljše pogoje.

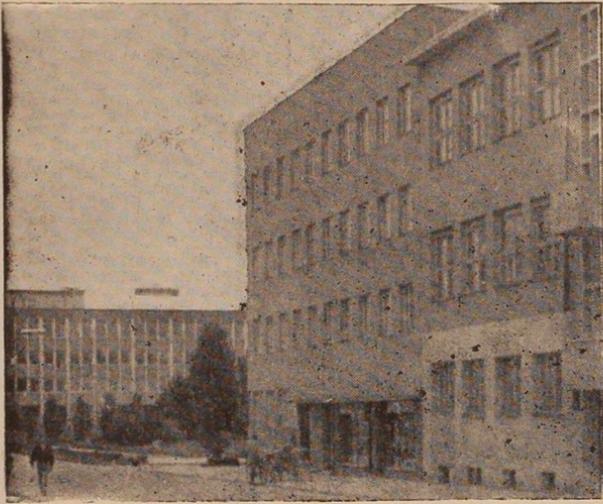
O izidu razpisa bodo prosilci obveščeni pisмено po Komunalni banki Murska Sobota.

Natančnejše informacije lahko dobijo zainteresenti v pisarni Komunalne banke v Murski Soboti (dolgoročni kreditni oddelek) ali pa po tel. št. 21-040.

Roki za vlaganje prošenj so pod točko 1 do 30. septembra 1965, pod točkama 2, 3 in 4 do 30. junija 1965, pod točko 5 pa je zadnji rok do 31. marca 1965.

UPRAVNI ODBOR
OBČINSKEGA SKLADA ZA
STANOVANJSKO IZGRADNJO
MURSKA SOBOTA

naša nagradna SLIKANICA 20 LET SVOBODE

GPS — 5

IZ NOB: Ime in priimek narodnega heroja, ki ga prikazujemo na naši sliki.

IZ POVOJNE SOCIALISTICNE GRADITVE: Uganite, katero poslopje je bilo zgrajeno po osvoboditvi (od leve proti desni) in v katerih dveh od treh poslopij poslujejo institucije, ki imajo skupnega z našim gospodarstvom. Navedite imena teh institucij — ustanov.

IZ REKLAMNEGA ALBUMA NASIH DELOVNIH ORGANIZACIJ: Odgovorite na tri vprašanja: a.) Kaj predstavlja ta posnetek (slika 3) b.) Kolikšna je skupna vsota hranilnih vlog v Komunalni banki M. Sobota; c.) Najvišja obrestna mera za hranilne vloge (za zrebanje bo prišlo v pošte 10 reševalcev, ki se bodo najbolj približali dejanski skupni vsoti hranilnih vlog in odgovorili pravilno tudi na ostala vprašanja).

Izrežite oznako GPS-5 in jo pošljite skupno s pravnimi odgovori na 3 zastavljena vprašanja v tej nagradni slikanici na naslov: Uredništvo Pomurskega vestnika, Murska Sobota, Kidričeva 4.

Podjetje, katerega vam predstavljamo v tej nagradni slikanici, bo nagradilo 1 reševalca in ga povabilo na obisk v svoj kolektiv. Pomurski vestnik bo nagradil reševalce, ki bodo poslali pravilne odgovore na zastavljena vprašanja v celotni seriji naše nagradne slikanice »20 let svobode«.

Pomurski vestnik bo prispeval 13 nagrad v skupnem znesku 150.000 din. — Srečne reševalce pa bomo v prvem in drugem primeru določili z zrebanjem. Torej: odgovoriti je potrebno kratko na tri zastavljena vprašanja v vsaki slikanici.

Razen tega bomo posebej nagradili reševalce, ki bodo postali najboljši dopis o osebnosti ali dogodku iz NOB, katerega objavljamo v tej nagradni slikanici. Najboljši dopisi bodo tudi objavljeni v Pomurskem vestniku s podpisom avtorja.

Rok za dostavo rešitev in dopisov je 10 dni — t. j. do sobote pred tednom, ko bo izšla druga številka Pomurskega vestnika. Takrat bomo tudi objavili pravilne rešitve te nagradne slikanice.

Zrebanje bo opravljeno ob zaključku objavljanja celotne serije naših nagradnih slikanic.

Vohuni prodirajo že v zasebno življenje

Nad 13.500.000 Američanov je bilo že pred leti pod stalnim nadzorstvom ene od cele vrste obveščevalnih služb. — Cele družine so nastale, da zadostijo želji tistih, ki hočejo vedeti vse o vseh.

Mnogo se piše in govori o ZDA kot deželi največje svobode. Sploh jo nekateri postavljajo za zgled, ki naj bi služil vsemu svetu. Združene države so celo postale za nekatero simbol svobode. Da pa so ZDA daleč od tega, kar nekateri vidijo v njej, nam bo pokazal ta kratki prikaz, ki ga je pred nedavnim objavil avstrijski list »Arbeiter Zeitung« in ki je dejansko le skrajšan uvod v knjigo ameriškega avtorja V. Packarda »Družba brez obrambe«.

Da bi kritično premotri dobo, v kateri živimo, si samo za trenutek oglejmo vsakdanje dogajanje pri povprečni družini v nekem tipičnem mestu ZDA. Živimo v letu 1964.

Vidimo mater v kabini neke trgovske hiše, kjer si pravkar pomeja novo obleko. Za ogledalom je skrita televizijska kamera, ki snema vse, kar se v kabini dogaja, da bi mati ne stlačila kaj v svojo torbico.

Očeta bomo našli v njegovi pisarni, na sestanku s skupino kolegov. Kolega, ki sedi poleg njega, je agent detektivske agencije, katere podružnice so v vseh ameriških državah. Podjetje je tajno naloženo detektiva, da bi kontroliral dejavnost in obnašanje

vseh svojih višjih nameščenec.

Sin John, ki je pravkar dokončal šolanje in konkurira za mesto trgovskega potnika v koncernu elektronske industrije, sedi na posebni stolici. Podreči se mora običajnemu »preverjanju« ob pomoči detektorja za odkrivanje laži, ki preiskuje njegovo poštenje njegovo moštost in morebitna nevarna nagnjenja. Istočasno pa nekdo drug poizveduje pri bivših Johnovih profesorjih o njegovih političnih nazorih.

Hčerka Mary, ljubko dekletce sedi v klopi drugega razreda gimnazije in se trudi, da bi izpolnila vprašalno polo z 250 vprašanji.

Vse to, prav zares, se ne dogaja enega in istega dne ter v življenju ene in iste družine. Toda vsi ti in takšni dogodki se vrstijo dan za dnem v življenju mnogih ljudi, mnogih državljanov ZDA. Vsi ti dogodki so postali dovolj znan pojav, zato upravičujejo resno vprašanje: kaj more pričakovati od bodočnosti naša družba v dvajsetem stoletju?

Vsaka posamezna od vedno številnejših družbenih kontrol, s katerimi se srečujemo, se pojavlja kot zelo pameten ukrep. Toda veliko število teh

novih sil ustvarja pritisk, kateremu je večina podvržena in vsakem koraku in to tedaj, ko so doma, ko so na delu, v trgovini, v šoli, celo tedaj, ko iščejo malo miru v samotni. Milijoni Američanov žive v vzdušju, v katerem so elektronski aparati, znani in neznan obveščevalci, detektorji za odkrivanje laži in vsiljivi testi postali dejstvo vsakdanjega življenja.

Zaradi takšnih nadzorov, ki v vedno večjem obsegu zajemajo vsakdanje življenje, je vedno težje ohraniti svoje zasebno življenje. O tem je sodnik vrhovnega sodišča William O'Douglas ob neki priložnosti rekel: »Sile, ki so se zarotile proti posameznikom, niso bile nikoli močnejše.«

Nadziranje prebivalstva v ZDA ter v velikem delu zahodne Evrope je rastle iz leta v leto. Obseg tega nadziranja nudi neka analiza ameriške obveščevalne družbe izpred nekaj let. Po podatkih te analize je bilo že tedaj 13 milijonov 500.000 Američanov, odnosno ena petina vseh aktivnih državljanov ZDA pod kontrolo ene izmed številnih več varnostne službe. Leta 1962 je samo ameriško obrambno ministrstvo izvršilo varnostno kontrolo v 826.000 primerih.

Nadziranje »preiskovanje glede varnosti, zaupnosti ali splošnega obnašanja se je najbolj razširilo v južni Kaliforniji. Na tem področju je vsaj eden, če ne več članov vsake družine pod stalnim nadzorstvom in to ali kot delavec v oboroževalni industriji, ali kot nameščenec filmskih studiov ali kot prejemnik kakršne koli socialne bonitete. Vsakdo od teh ljudi je pod stalnim opazovanjem nekega obveščevalca, ki povprašuje sosedo in znanca o življenju in navadah tega a državljana.

Vlada Združenih držav zaposljuje nad 25.000 poklicnih obveščevalcev. Toda k tem niso všteti pripadniki osrednje obveščevalne službe niti pripadniki varnostne službe. Sicer pa pripadniki zveznega preiskovalnega biroja predstavljajo le majhen del onih ljudi, ki žive samo od tega, da opazujejo, nadzirajo, kontrolirajo življenje drugih. Število ljudi, ki za zasebne ustanove in gospodarska podjetja, kot nameščenci občin, posameznih zveznih držav ali federacije same vršijo vohunsko službo, se vzpenja na tisoče.

V marsikaterem kraju Pomurja so veseljaki. Tako tudi Kavaš iz Melnice rad razveseljuje ljudi ob Muri

Slab znak povečanja števila »opazovalcev« od začetka druge svetovne vojne predstavlja danes tudi ogromno število primerov prisluškovanja telefonskim razgovorom. Nadaljnji znak obsega nadziranja ljudi je razviden tudi iz vedno večjega suma, ki se v velikem delu ameriške industrije opaža do nameščenec in delavcev. Kot vzporedni pojav industrijskega vohunstva se je razvila v vsej državi tudi nova zvrst zelo zahrbtnih kontrole: psihološko preizkušanje nameščenec in celo otrok.

Očitno je, da se v vedno večjem obsegu smatra, da bi preteklost in sedanost vsakega izmed nas o pravzaprav vsako področje našega življenja — moralo biti odprta knjiga. Mnogi si želijo kupiti že urejene informacije o nas. Zato se tudi pojavljajo ogromna poslovna podjetja, ki se ukvarjajo s takšno trgovino informacij o zasebnem življenju, seveda posameznikov, posebno pomembnejših oseb. Zdi se, kot da je pretežna večina prebivalstva že pozabila na pravico vsakega posameznega državljana do lastnega življenja.

Zanimivo je, da je knjiga O'Huxleya »Hrabri novi svet«, ki jo je književnik napisal pred drugo svetovno vojno in v kateri je preroško opisal tehnološko življenje človeške družbe čez 600 let, v velikem številu ameriških držav prepovedana. Med prepovedane knjige spada tudi delo Georga Orwela »1984«, ki opisuje življenje družbe pod nadzorstvom povsod pričujočih elektronskih oči in ušes.

V preteklih dneh je bilo v marsikateri vasi videti »pozvačine«. Toda s pustom tudi njih ne bo več. Tudi na soboških ulicah so se radi pojavljali v tradicionalni opremi in naznanjali velik dan za marsikatero mladeniča in mladenko.

PRODAJNI SERVIS

Modna hiša

LJUBLJANA - MARIBOR

Praktične ženske obleke za vse, tudi za najmočnejše postave, po izjemno nizkih cenah: — Art. Avgusta, v po dveh barvah — 3.500 din; art. Emilia, v po dveh barvah — 3.500 din; art. Alma, v po dveh barvah — 3.800 din.

MILAN FILIPČIČ:

REICHSTAG V PLAMENIH

Z zlomljenim glasom izjavlja Zachow: »Dovolj sem kaznovan. Prihajam iz koncentracijskega taborišča.«

V dvorani je ob tej izjavi zavladal mrtvaški mir. Zachow namreč ni bil član nemške kompartije in je zaslužil kazen v koncentracijskem taborišču zaradi »velikega« zločina. Sodišču pojasni ta zločin v kratkem stavku:

»Volil sem komuniste.«

Tudi tretji delavec Jahnecke, ki je julija 1932 izstopil iz komunistične partije, je pred sodiščem ostal trden in se ga moral vrniti v koncentracijsko taborišče, od koder so ga pripeljali.

Tako se je končal prvi napor sodišča, da bi dokazalo zvezo med van der Lubbejem in Komunistično partijo Nemčije.

Van der Lubbe je na procesu le nekajkrat oživel. Nacisti so si hoteli pomagati z vbrizgavanjem oživljujočega sredstva, ki ga medicina pozna kot strup. Lubbe je ob takih priložnostih govoril o »glasovih v telesu«, ki mu narekujejo, kaj naj odgovarja. Predsedujoči ni zastavil Lubbeju niti enega vprašanja, kaj pravzaprav misli z »glasovi v svojem telesu«. Vsako resno sodišče bi moralo ugotoviti, da je Lubbe duševno bolan. Antifašisti v inozemstvu so predlagali številne zdravilke za duševne bolezni. To je zahtevala večkrat tudi družina van der Lubbeja. Sodišče je vse te zahteve odbilo. Ni potrebno biti posebno pameten, da človek razume, zakaj se je sodišče tega branilo. In še enočan dokaz. Po izvršitvi smrtnih obsodbe nad van der Lubbejem Hitlerjeva vlada ni dovolila njegovi družini izkopati in prenesti trupla. Bala se je, da ga ne bi dali kemično preiskati. Tako bi namreč lahko ugotovili, da so Lubbeju vbrizgavali strup.

S tem je bila uganka van der Lubbeja rešena. Neuravnotežen tip, bolan, ki potrebuje predvsem zdravnika. Takšen človek seveda ni bil nevaren in res ni izdal tistih, ki so ga nagovorili k požigu in tudi ne tistih, ki so mu pri tem z baklami pomagali.

Reichstag je zgorel, ker so ga zanetili na več krajih. Požigalci so uporabili razen tega še bakle in fosforno gorivo. Van der Lubbe je v preiskavi vedno trdil, da je on edini požigalec. Le dvakrat se je izdal. V preiskavi je sodniku Vogtu odgovoril, da ni zažgal sejne sobe. »To so morali storiti drugi«, je dejal. Na procesu mu je prav tako ušlo, ko so dokazovali, da ni mogel zažgati vse sam; »Torej so morali drugi...«

Sodišče se je zadovoljilo s to izjavo. Toda tožilec ni hotel odkrivati sledi, kdo so bili Lubbejevi pomočniki. Bal se je namreč, da bo Lubbe povedal, kdo so bili pravi požigalci. Lubbe trdi, da je zažgal samo z žveplenkami, policijski zapisniki pa govorijo o baklah, ki so jih našli v palači po požaru, in o tekočem gorivu. In še novi dokazi laži: tla pred oknom, skozi katera naj bi vdrl van der Lubbe, so bila zasnežena. Policija ni nastopila z dokazi, da je našla v snegu sledi. Nikjer ni tega dokaza. Nikjer ne obstaja fotografija razbitega okna. In vendar bi vsaka policija te dokaze iskala in jih predložila. Vsak kriminalni uradnik lahko ugotovi, kako je bilo okno vlomljeno, ali od zunaj ali od znotraj.

Požigalci in Lubbe so prišli po drugi poti v palačo. Prišli so skozi podzemeljski hodnik. Tega proces ni hotel odkriti. To je storil kasneje Dimitrov. Če vemo, da je ta hodnik speljan iz Göringove palače v Reichstag, tedaj tudi vemo, zakaj sodišče ni iskalo dokazov v pravo smer. V Göringovi palači se je sestala kolona požigalcev in krenila na delo, ko so dobili signal, da je palača prazna. To so bili nacionalistični funkcionarji, ki so se izvežbali že v številnih grozodejstvih v SA in SS.

NA VRSTI JE ERNEST TORGLER

Nacistično sodišče je hotelo imeti sodelavce van der Lubbeja, toda zato so na zatožni klopi sedeli komunisti: Ernest Torgler in trije Bolgari.

Na vrsti je Torgler. Dolžijo ga požiga. Torgler ni bil na vaden obdolženec. Bil je član parlamenta — komunistični poslanec. Pet dni pred požigom je govoril na zasedanju pruskega državnega sveta. V svojem govoru je že tedaj povedal, da nacionalsocialisti pripravljajo za volitve 5. marca provokacijo. Dejal je, da se pripravljva namišljen atentat »na gospoda Hitlerja«, ki se mu sicer ne bo nič zgodilo, pač pa naj bi to služilo za začetek programa proti komunistom, za različne prepovedi in ukrepe. Javno je razkril kaj razgovor med dvema voditeljema »jeklenih čelade, Stahlhelmführer Morowiz je v razgovoru pojasnjeval svojemu sobesedniku, da za volitve pripravljajo komplikacije. »In če se komunisti ne bodo dali provocirati?« Na to vprašanje je Morowiz odgovoril, da bodo že tako naredili, da bo prav. Torgler zato v svojem govoru opozarja na te možnosti. To je govoril Torgler 22. februarja.

Pet dni je minilo. Ko je Torgler to prerokoval, ni niti slutil, da bo sam velika žrtev nacistične provokacije. Na dan 1. marca, prvi dan po požaru, je pruska časopisna agencija sporočila, da sumijo požara komunistična poslanca Torglerja in Koenena, ki da sta šele okrog desete ure zvečer zapustila palačo Reichstaga. Požar so opazili ob 9. uri in nekaj mnut. Torgler se je javil sam in je prišel protestirat proti obdolžitvi, da je požig delo komunistične stranke. Aretirali so ga in zaprli. V svojem policijskem protokolu je Torgler do minute natančno opisal, kje je hodil in kaj je počel usodni večer. Njegove izjave bi zlahka preiskali. Predvsem bi lahko ugotovili to, da je zapustil palačo ob 8. uri in četrt. Toda Hitlerjeva vlada tega ni hotela in ni želela storiti.

Torgler je sodeloval že od leta 1920 v Komunistični partiji Nemčije in že 1924 postal član Reichstaga in bil to vse do dneva aretacije. Bil je zvest sin delavskega razreda, ki si ni delal utvar. Bil je goreč kritik nacionalsocialističnih terorističnih dejanj in opozarjal, da mora delavski razred fašizem uničiti.

Zato in morda prav zato so preiskovalni organi skupno s policijo pripravljali od prvega trenutka dalje obroč laži njih prič proti Torglerju. Usodni naj bi bili tudi dve aktovki, v katerih naj bi Torgler prenašal gorivo. Torgler je v njih nosil časopise.

Nastopile so priče, ki so Torglerja videle s težkim aktovkama. Začelo se je dokazovanje. Kdaj je odšel iz palače? Priče in zopet priče. Na protiprocusu v Londonu je Koenen dokazal, da sta zapustila palačo kmalu po osmi uri, saj sta povečerjala že pred deveto uro v restavraciji »Aschinger.« (Nadaljevanje prihodnjič)

PREDE VOLITVAMI

Državljeni socialistične Jugoslavije!

Volitve se bližajo.

Marca in aprila bomo volili odbornike občinskih in okrajnih ter poslance republiških skupščin in zvezne skupščine.

V skladu z določbami nove ustave bomo na teh volitvah prvokrat uporabili načelo rotacije in omejitve ponovne izvolitve — kot demokratično metodo obnavljanja vseh družbenih organov.

DELOVNI LJUDJE MEST IN VASI!

Te volitve bodo neposredno po VIII. kongresu ZKJ, ki je vsestransko preučil prehojeno pot, dal jasne smernice za socialistično akcijo delovnih ljudi in odprl široke perspektive v boju naše države za socializem in utrditev miru na svetu.

Razvoj socialističnih družbenih odnosov pri nas zadrživa nova obeležja boja za pogumno in odločno odstranjevanje vsega, kar ovira krepitev vloge delovnega človeka na vseh področjih odločanja o družbenih zadevah.

Volitve postajajo del redne samoupravne dejavnosti delovnega človeka in občana pri uresničevanju nalog, ki smo si jih določili, in to:

— poglobljanje sistema samoupravnih odnosov od delovnih organizacij in komun do skupščinskega sistema v celoti;

— odločna smer pri izgrajevanju in razvoju gospodarskega sistema;

— odločno izvajanje sprememb v sistemu družbene delitve, da bi razširili materialno bazo samoupravljanja, da bi neposredni proizvajalci čim bolj samostojno razvijali in razširjali proizvodnjo v svojih delovnih organizacijah in čim popolneje vplivali na vse družbenoekonomske tokove;

— dosledno uresničevanje načela delitve po delu;

— stabilen in skladen gospodarski razvoj, ki bo omogočil nenehno naraščanje proizvodnih sil države, delovne produktivnosti in življenjskega standarda;

— odločen preokret k intenzivnejši proizvodnji na po-

dlagi sodobne tehnologije, specializacije, kooperacije in vključevanja v mednarodno delitev dela, na podlagi čim bolj racionalne in učinkovite uporabe investicijskih sredstev;

— zagotovitev hitrejšega razvoja kmetijske proizvodnje in socialističnih družbenih odnosov na vasi;

— nenehno izboljševanje materialnih in kulturnih življenjskih razmer delovnih ljudi — izobraževanja, zdravstva, stanovanjske graditve, socialnih in drugih služb;

— utrjevanje samostojnosti, povezanosti in enotnosti inte-

resov narodov in narodnosti Jugoslavije, krepitev bratstva in enotnosti, krepitev internacionalistične zavesti naših delovnih ljudi in jugoslovanskega socialističnega patriotizma.

nih interesov, izboljšanju materialnih osnov družbe in življenjskih razmer delovnih ljudi.

KMETIJSKI PROIZVAJALCI!

Boj za uvajanje sodobnih tehnoloških procesov v kmetijsko proizvodnjo, za znižanje stroškov in gospodarsko poslovanje, vam bo zagotovil obilne pridelke in nenehno iz-

Predpisi, ki obravnavajo volitve v družbeno politične skupnosti, so bili sprejeti v letu 1963. To so trije predpisi in sicer: zakon o volitvah zveznih poslancev, zakon o volitvah poslancev skupščine Socialistične republike Slovenije in zakon o volitvah odbornikov občinskih in okrajnih skupščin. Ti predpisi so v letu 1965, nekoliko postopek kandidiranja in volitev in na nekatera pravno nam, je prav, da v kratkih obrisih seznanimo volivce s

boljševarje življenjskega standarda.

DELOVNI LJUDJE — SAMOUPRAVLJALCI!

Po pravici se ponašamo s svojimi dosedanjimi pridobitvami.

Te nam omogočajo, da gremo brez zastojev naprej. Toda daleč smo od tega, da bi bili zadovoljni s tem, kar smo dosegli.

Bližnje volitve so priložnost, da se še odločneje lotimo uresničevanja sklepov VIII. kongresa.

Tako kmeti, ki predstavljajo samopravni akt delovnih ljudi, dali delovni značaj, pomen še širše mobilizacije vseh sil.

Ni dovolj samo določiti osnovno politično linijo. Zanj se je neogibno nenehno in dosledno bojevati, jo v praksi realizirati in razčlenjevati v skladu s konkretnimi pogoji slehernega okolja.

Naloge so jasne in določene. Njihova zakletost zahteva krepitev odgovornosti vseh predstavniških organov in predpostavlja popolno politično in delovno aktivnost vseh delovnih ljudi.

Vsestransko spoznavajoč postavljene naloge, boste za odbornike in poslance volili ljudi, ki zaslužijo vaše zaupanje in jamčijo, da bodo te naloge uspešno reševali.

V predvolilnih dogovorih boste na podlagi socialistične prakse, na podlagi svojih izkustev v samoupravljanju v delovni organizaciji in komun, našli najboljša merila za izvolitve novih odbornikov in poslancev. Odločali se boste za tiste kandidate, katerih dosedanja rezultata pričajo o njihovi pripravljenosti, da se docela zavzamejo za razvoj samoupravnih odnosov, za težnje in interese delovnih ljudi in celotne družbene skupnosti.

DELAJCI, DELAVKE!

Afirmacija samoupravljanja je vaše delo in vaša nedotakljiva pridobitev.

Nadaljnji boj za izpopolnjevanje gospodarskega sistema bo omogočil, da bo delovni človek še bolj vplival na pogoje svojega dela in da bo njegove plodove svobodno in samostojno razdeljeval na podlagi socialističnega načela delitve po delu.

V tej smeri bo sleherni napor na delovnem mestu, v delovni enoti, v organih upravljanja, v delovnih organizacijah in družbenopolitičnih skupnostih pripomogel k povezanosti osebnih in družbe-

resov narodov in narodnosti Jugoslavije, krepitev bratstva in enotnosti, krepitev internacionalistične zavesti naših delovnih ljudi in jugoslovanskega socialističnega patriotizma.

Resničnost, da se še odločneje lotimo uresničevanja sklepov VIII. kongresa.

MLADINKE IN MLADINCI!

Vaše vsestransko sodelovanje na vseh področjih družbenega življenja je eno izmed jamstev nadaljnega napredka naše socialistične skupnosti.

Ko prispevate svoj delež k razvoju in kreptitvi samoupravljanja, na najboljši način povežete svoja hotenja in težnje z interesi družbe.

Bližnje volitve za skupščine družbenopolitičnih skupnosti so priložnost, ko bodo delovni ljudje naše države vsestransko pretresali in ocenjevali dosedanja dejavnost teh samoupravnih organov in svojih predstavnikov v njih in ko bodo, spoznavajoč dosedanja izkušnja in nove naloge, izvolili polovico članov predstavniških teles. V takšni živni politični aktivnosti je z vso pravico pričakovati, da se bo beseda mladega človeka slišala prav tako glasno, kot je krepak in jasen prispevek, ki ga mladina z delom in učenjem daje svoji skupnosti.

NARODI JUGOSLAVIJE!

Dosedanja aktivnost naše države — skupno z drugimi narodi, zlasti s socialističnimi in drugimi naprednimi silami — v boju za mir, za aktivno koeksistenco, za likvidacijo kolonializma, za ustvarjanje demokratskih in enakopravnih odnosov med narodi na svetu, je pripomogla k ugledu Jugoslavije in njeni vlogi v mednarodnih odnosih in v mednarodnem delavskem in naprednem gibanju. To je tudi plod vaših uspehov v socialistični graditvi države, pri razvijanju novih družbenih odnosov.

Ti uspehi nas še bolj zavzamejo, da bomo še nadalje v prvih vrstah boja za socializem, mir in družbeni napredki na svetu.

VOLIVCI!

Naj bodo vaši predvolilni razgovori in sklepi nov pomemben prispevek k splošnemu socialističnemu razvoju Jugoslavije!

Naj bo vaša udeležba na volitvah izraz privrženosti idealom, za katere se bojujete in ki jih uresničujete v svoji družbeni skupnosti — Socialistični federativni republiki Jugoslaviji.

Beograd, 14. II. 1965

ZVEZNI ODBOR
SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
JUGOSLAVIJE

Vse od meseca decembra in do sedaj so volivci na zborih volivcev, na zborih delovnih ljudi dajali predloge za kandidate. Tege postopka nikakor na gre izenačevati s kandidacijskim postopkom. Predlaganje in evidentiranje kandidatov je novost predvsem v političnem delu z volilci, kako naj se v čim večjem obsegu uresniči njihove želje in pred-

Postopek predlaganja kandidatov

Kandidati za zvezne in republiške poslance in za odbornike občinske skupščine se bodo dokončno postavili na zborih volivcev in zborih delovnih ljudi, ki bodo koncem meseca februarja in v začetku marca. Za razliko od volitev, ki so bile leta 1963, je potrebno omeniti, da ne bodo volivci v volilnih enotah predlagali kandidatov za vse družbeno politične skupnosti. Nekaterim odbornikom in poslancem traja mandatna doba 4 leta. V takšnih primerih bodo volivci predlagali kandidate šele čez 2 leti. Občinske volilne komisije so izdelale za vsako volilno enoto in za vsak kandidacijski zbor pregled, v katere družbeno politične skupnosti in v katere zore skupščine bodo volivci predlagali kandidate. Zveznim poslancem preneha mandat v 69. volilni enoti in se zaradi tega morajo opraviti zbori volivcev na vsem območju te volilne enote, ki zajema občine Murska Sobotna, Lendava, G. Radgona, Ljutomer in Lenart. Kandidacijskih zborov sta 2 vrsti. Eno so zbori volivcev in drugo zbori delovnih ljudi. Zbori volivcev predlagajo kandidate:

- v zvezno skupščino — zvezni zbor
- v republiško skupščino republiški zbor
- v občinsko skupščino — občinski zbor

Pravico udeležiti se zborov volivcev ima vsak državljan, ki je dopolnil 18 let starosti do dneva volitev, to je za občinske volitve tisti, ki bodo do 28. marca stari 18 let, za zvezne in republiške pa tisti, ki bodo do 18. aprila stari 18 let. Vsak volivec lahko predlaga samo enega kandidata. Če takšen predlog podprejo 4 volivci, mora priti na listo kandidatov. Na kandidatski listi imamo lahko tako več kandidatov, največ pa toliko, kot znaša 1/4 prisotnih volivcev na zboru. Ko so predlogi volivcev podani, se mora glasovati posebej za vsakega kandidata iz kandidatske liste. Izvoljeni za kandidata so tisti, ki so dobili večino glasov prisotnih volivcev. Posamezni volivec lahko glasuje za več kandidatov. Tisti kandidat, ki ne dobi večine glasov, izpade pri volitvah. Predlog zboru voliv-

logi. Pri tem je šlo samo za dajanje predlogov s strani volivcev, koga hočejo imeti za zveznega ali republiškega poslance ali za odbornika v občinski skupščini. Tako zbrani predlogi nikakor ne pomenijo že postavitev kandidatov v volilni enoti. Te bodo volilci postavili v takozvanem kandidacijskem postopku, ki je z volilnimi predpisi podrobno opisan.

cev se pošlje občinski volilni komisiji, ki ugotavlja, ali predlagani kandidat izpolnjuje pogoje za kandidata in zakonitost postopka.

V pogledu potrjevanja kandidatov za zvezne in republiške poslance ter za odbornike občinske skupščine so s predpisi določeni še nadaljnji pogoji. Kandidati za zvezne in republiške poslance s tem, da so bili predlagani na enem zboru volivcev, še ne postanejo kandidati volivcev ustrezne volilne enote. Njihovo kandidaturu mora podpreti najmanj ena desetina volivcev, ki je vpisana v volilni imenik v volilni enoti. Ker so volilne enote za poslance zvezne in republiške skupščine velike, zbori volivcev pa se sklicujejo za posamezna naselja, ki v nobenem primeru ne predstavljajo 1/10 volivcev v volilni enoti, je nujno potrebno, da istega kandidata predlaga več zborov volivcev, da je njegova kandidatura lahko potrjena. Za kandidata v občinsko skupščino ni potrebno, da jih podpre 1/10 volivcev v volilni enoti. Vsak kandidat, ki ga predlaga zbor volivcev (ne glede na število volivcev, (Nadaljevanje na 10. strani

KDAJ BOMO VOLILI

26. marec

dan neposrednih volitev v zbere delovnih skupnosti razen delovnih ljudi, ki delajo na področju kmetijstva.

28. marec

dan neposrednih volitev v občinske zbere in neposrednih volitev delovnih ljudi s področja kmetijstva.

4. april

dan volitev v vse zbere Skupščine SR Slovenije v občinskih skupščinah.

18. april

dan neposrednih volitev v republiški in zvezni zbor.

Udeležiti se zbora volivcev, je dolžnost vsakega občana, kajti le tako bomo lahko izbrali kandidata, s katerim se bo strinjalo največ volivcev!

Kako predlagamo in volimo!

(Nadaljevanje z 9. strani)
ki tvorijo ta zbor) postane kandidat za odbornika v občinsko skupščino. To daje možnost tudi najmanjšim naselijem, če se za njih posebej sklicuje zbor volivcev, da predlagajo svojega kandidata neodvisno od ostalih naselij v volilni enoti. S tem je podana velika možnost za večje število kandidatov.

Zbori delovnih ljudi se sklicujejo za del, za eno ali več delovnih organizacij, kar je odvisno od števila zaposlenih. Zbori delovnih ljudi se sklicujejo po dejavnostih z ozirom na to, v katero skupino spadajo. Ločimo skupino gospodarstva, v okviru te pa še skupino kmetijstva. V gospodarsko skupino spadajo vse gospodarske organizacije, ki se ukvarjajo z gospodarskimi dejavnostmi, izvemski kmetijske delovne organizacije. Ti zbori predlagajo kandidate v zvezni in republiški gospodarski zbor ter v zvezni in republiški organizacijsko politični zbor in v občinski zbor delovnih skupnosti.

Skupino zdravstva in socialnega varstva tvorijo delovne skupnosti iz tega področja dela (bolnice, zdravstveni domovi itd.). Ti zbori predlagajo kandidate v zvezni in republiški socialno zdravstveni zbor v zvezni in republiški organizacijsko politični zbor ter v občinski zbor delovnih skupnosti občinske skupščine.

V prosvetno — kulturni zbor predlagajo kandidate kulturno prosvetne ustanove (šole, čitalnice itd.). Določeni zbori v okviru te skupine predlagajo kandidate v zvezni in republiški kulturno prosvetni zbor, v zvezni in republiški organizacijsko politični zbor ter v občinski zbor delovnih skupnosti.

Posebno skupino predstavljajo delovne skupnosti s področja državne uprave in drugih javnih služb. Zbori delovnih ljudi v tej skupini predlagajo kandidate v zvezni in republiški organizacijsko politični zbor in zbor delovnih skupnosti občinske skupščine.

Aktivna in pasivna volilna pravica je tukaj vezana na delovno razmerje v delovni organizaciji ustrezne skupine, ali na druge oblike sodelovanja v gospodarskih dejavnostih. Tako imajo pravico voliti kmetje, člani kmetijskih združenj in njihovi družinski člani. Kdo je član zadruge, določa statut zadruge. Pravico voliti imajo še obrtniki, ki so člani zbornice, kmetijski in

obrtniški delavci, ki delajo izven delovne organizacije.

Glede kandidacijskega postopka veljajo pravila, ki so bila omenjena pri zborih volivcev.

Postopek volitev ni preprost. Ločiti moramo neposredne volitve, kjer volivec z glasovnico voli določenega kandidata in posredne volitve, kjer določeno predstavniško telo (v tem primeru je to občinska skupščina) voli iz liste potrjenih kandidatov zvezne in republiške poslance.

Volitve v občinsko skupščino

Volitve v občinsko skupščino so vseskozi neposredne v oba zbora. Volivci z izpolnitvijo glasovnice (s tem, da obkrožijo številko, ki je vpisana pred priimkom kandidata na glasovnici) volijo določenega kandidata. Na glasovnici je vpisanih toliko kandidatov, kolikor je bilo potrjenih kandidatov v volilni enoti. Pravico glasovanja ima vsak volivec, ki bo do 28. marca star 18 let. Upravni organ občine bo vpisal vsakega volivca, ki bo do takrat izpolnil ta pogoj v volilnih imenikih. Volivec lahko glasuje samo za kandidata, ki je bil predlagan v njegovi volilni enoti, to je tam kjer je vpisan v volilni imenik, kar pomeni tam, kjer ima stalno prebivališče. Glasovanje s potrdilom v drugi volilni enoti ni dopustno. Glasuje se lahko s potrdilom le v primeru, če kdo pomotoma ni bil vpisan v volilni imenik. Volitve v občinski zbor bodo 28. marca 1965, v zbor delovne skupnosti pa 26. marca; izjemoma bodo volivci podskupine kmetijstva tudi volili 28. marca. Volitve na volišču vodi volilni odbor, ki ga imenuje občinska volilna komisija. Volivce sme voliti

toliko odbornikov, kot se jih voli v volilni enoti. Če se voli v volilni enoti 1 odbornik, sme volivec zaokrožiti samo številko pred enim kandidatom ne glede na to, kolikor jih je vpisanih na glasovnici. Če se zaokroži več kandidatov, kot se jih voli v volilni enoti ali se pripišejo imena novih kandidatov, glasovnica ni veljavna.

Volitve v zvezno in republiško skupščino

Pri volitvah v zvezno in republiško skupščino moramo ločiti:

- volitve v zvezni in republiški zbor
- volitve v ostale zbornice zvezne in republiške skupščine

Volitve v zvezni in republiški zbor so dvojne — posredne in nato še neposredne. Občinska skupščina voli iz liste potrjenih kandidatov poslance za zvezni in republiški zbor. V občinski skupščini je izvoljen za poslanca zveznega zbora tisti kandidat, ki dobi v vsaki občinski skupščini z območja volilne enote večino glasov vseh članov skupščine. Potrebna je absolutna večina, ne pa večina prisotnih odbornikov. Ta absolutna večina mora biti podana v vsakem primeru, če gre za 1 kandidata. V kolikor nastopata dva ali pa več kandidatov, so v občinski skupščini izvoljeni vsi tisti kandidati, ki dobijo najmanj 1/3 glasov v vsaki občinski skupščini z območja volilne enote. Možno je, da so v skupščini izvoljeni največ trije kandidati. Posebni poudarek je dan temu, da mora kandidat dobiti večino ali tretjino glasov v vsaki občinski skupščini. Skupno število 1/3 glasov vseh skupščin ne daje osnove za izvolitev. Takšna ureditev volitev je na-

Radost ob tabornem ognju. Kje? Kdo bi vedel. Morda na delovni akciji, morda med počitnicami, morda za praznik. Obrazi so veseli, nasmeji sproščeni, kajti bodočnost je vedra.

klonjena temu, da lahko nastopa več kandidatov. Zakon posebej predvideva primer, če noben kandidat ne dobi absolutne večine glasov odnosno 1/3 glasov. V tem primeru so izvoljeni tisti kandidati, ki so dobili v najmanj 2 občinskih skupščinah večino glasov vseh članov skupščine, v ostalih občinskih skupščinah pa najmanj 1/4 glasov. V kolikor ne dobi noben kandidat potrebnega števila glasov, se volitve v občinski skupščini ponovijo. Če tudi pri drugih volitvah noben kandidat ne dobi takšnega števila glasov, kot je predpisano, se ponovi celotni postopek. V tem primeru se morajo ponovno sklicati zbori volivcev in na novo predlagati kandidati.

Pri volitvah v občinski skupščini republiški poslanec je postopek nekoliko bolj enostaven, predvsem zaradi tega, ker ni več vključenih v eno volilno enoto. Možna sta dva primera:

- nastopa en sam kandidat. Ta mora dobiti večino glasov vseh odbornikov v občinski skupščini. V nasprotnem primeru ni izvoljen
- nastopata dva ali več kandidatov. Za izvolitev je v tem primeru potrebna najmanj 1/3 glasov vseh odbornikov občinske skupščine

V kolikor se takšno število glasov ne doseže pri prvem glasovanju, se glasovanje ponovi. Če se tudi pri drugem glasovanju ne doseže predpisano število glasov se mora ves volilni postopek ponoviti.

Volitve v zvezni zbor in republiški zbor za razliko od

volitev v ostale zbornice so še te neposredne. Prej opisani volilni postopek v občinski skupščini še ne daje kandidatu pravice zastopati volivcev v ustrezni skupščini, ampak morajo to izvolitev kandidata v občinski skupščini še potrditi volivci z neposrednim glasovanjem. Postopek je isti kot pri volitvah odbornikov v občinsko skupščino, kar se tiče glasovanja in drugih vmesnih postopkov. Glede izvolitve poslancev pa velja načelo, da je izvoljen tisti kandidat, ki dobi večino glasov vseh volivcev, ki so vpisani v volilne imenike na območju volilne enote. To v primeru, če nastopa en sam kandidat. Za izvolitev ne zadostuje večina glasov tistih volivcev, ki so glasovali. V kolikor se ne doseže večina glasov, se ponovijo volitve v volilni enoti.

Nekoliko drugače je urejeno ugotavljanje, kateri kandidat je izvoljen, če nastopata dva ali več kandidatov. V tem primeru je izvoljen tisti kandidat, ki dobi največ glasov, ne glede na to, koliko volivcev je glasovalo. V prvem primeru mora glasovati več kot 50 odst. volivcev v volilni enoti, medtem ko to v tem primeru ni nujno.

Pri neposrednih volitvah v zvezni in republiški zbor so spremenjeni volilni predpisi prinesli nekatere novosti v pogledu glasovanja. Volivci pri teh volitvah sicer lahko volijo s potrdilom izven kraja, v katerem stalno prebivajo in kjer so vpisani v volilni imenik, vendar samo v volilni enoti, v kateri so vpisani v volilni imenik. Volivec iz Murske Sobotice bo na osno-

vi potrdila organa občine, da je vpisan v volilni imenik, lahko glasoval za zveznega poslance na volišču v Lendavi ali v Ljutomeru, ne pa v Mariboru ali kje drugje izven volilne enote. Ta omejitev velja tudi za volitve v republiški zbor, da lahko voli na osnovi potrdila samo v okviru volilne enote.

Volitve v ostale zbornice (kulturno prosvetni, gospodarski, socialno-zdravstveni in organizacijsko politični) zvezne in republiške skupščine so v celoti posredne. Poslanec v te zbornice izvolijo občinske skupščine dokončno. V občinski skupščini je izvoljen tisti kandidat, ki dobi večino glasov v vsaki občinski skupščini. Če te ne dobi noben kandidat, se volitve v občinski skupščini ponovijo. Pri ponovnih volitvah nastopata dva primera;

— izvoljen je kandidat, ki dobi večino glasov v vsaki občinski skupščini. Če te večine ponovno noben kandidat ne dobi, je izvoljen tisti kandidat, ki dobi večino glasov v tistih skupščinah, na katerem območju dela več kot polovico vseh delovnih ljudi ustreznega področja (npr. več kot polovica delovnih ljudi s področja gospodarstva itd.)

Posebej je urejeno za osebe, ki služijo vojaški rok. Te osebe volijo samo zvezni zbor in to tiste kandidate, ki kandidirajo v volilni enoti, kjer so vpisani v stalni volilni imenik.

IVAN ROS

GOSPODARSKI SISTEM nadaljnje izgrajevanje in izpopolnjevanje

Ob novih elementih, ki jih uvajamo v gospodarski sistem, da bi ga izpolnili in hitreje izgrajevali, je med drugim zelo važno ugotoviti in poudariti vlogo subjektivnih sil v procesu nadaljnje izgradnje materialne baze in socialističnih družbenih odnosov. Ko govorimo o subjektivnih silah, imamo v mislih vsa samoupravna in skupščinska telesa ter njihove organe začenši v delovnih kolektivih, v občinskih skupščinah, vse do zvezne skupščine in seveda tudi družbeno politične in strokovne organizacije. ZK in SZDL bi zlasti morala pomagati sindikalnim organizacijam, da bi te v delovnih kolektivih uspele v zadostni meri pojasniti predstojajoče naloge in zagotoviti tudi uspešno uresničevanje.

Zadnje čase često slišimo, da se govori o novem gospodarskem sistemu, kot da gre za povsem novi gospodarski sistem, kot da smo sedanjega opustili in začenjamo izvajati novega. Mi vsi vemo, da je gospodarski sistem odvisen od družbeno političnih odnosov. To poudarjam zlasti zato, ker moramo ob oblikovanju gospodarskega sistema ugotovljati vedno in povsod, ali nam on krepji in nadalje razvija elemente družbenih odnosov. Če bomo izhajali, ocenjevali iz takih stališč, bo

mo lahko vedno tudi najhitreje in najrealneje ocenjevali, kaj je v gospodarstvu v redu in kaj ni v redu. Naše odločitve bodo lažje pa tudi uspešnejše. Samo iz takih vidikov lahko objektivno in učinkovito izgrajujemo in izpopolnjujemo gospodarski sistem.

Za razvoj in utrditev gospodarskega sistema je torej predvsem važno pravočasno spoznanje vseh načel gospodarjenja, ki v materialno političnem smislu krepijo, nadalje razvijajo in utrjujejo naše družbene odnose. Ali z drugo besedo povedano: naši socialistični družbeni odnosi se bodo toliko hitreje in solidneje razvijali, v kolikor popolnejši, vsestransko preštudirani in izgrajeni bo naš gospodarski sistem. Ob tem pa je takoj treba še zlasti poudariti, da je naša dolžnost podpirati sistem gospodarjenja in ne iskati lukenj za njegovo rušenje. V to smer bi morali vsi usmeriti svoja prizadevanja — žal, do sedaj tega vsi in povsod nismo delali.

Ako sedaj izhajamo iz konkretne situacije, v kateri se nahajamo, pa od tu gledamo ter ocenjujemo nove elemente našega gospodarskega sistema, ki jih uvajamo, ki so že uvedeni in ki jih bo v krajiši ali daljši perspektivi treba uvesti, potem je med drugim

potrebno povedati naslednje:

Če izhajamo iz družbenih odnosov, potem je v tej osnovni poudarek na osebnosti človeka. Materialno bogatenje družbe kot celote mora ustvarjati pogoje ugodnega počutja človeka. Gre za njegov standard, ki pa ni le v njegovem osebnem dohodku, ampak tudi v vsem ostalem, kar mu lajša življenje in delo (šola, zdravstvene in komunalne dejavnosti, urejenost trga, prehrane, prevoza, stanovanja, kulture, razvedrila itd.). Razvijanje vsega tega za njega, pa ne more iti mimo in brez njega. Treba si je nadalje prizadevati, da se delovni človek postavi v celoti v vlogo proizvajalca in samoupravljalca in to ne z deklaracijami, ampak na osnovi ekonomske stimulacije v pogojih delavskega in družbenega samoupravljanja.

Ko ugotavljamo gospodarska gibanja za leto 1964, potem povsod, v zveznem, v republiškem in tudi v občinskih razvitih in nerazvitih, ugotavljamo napredek. Povsod se povečuje družbeni bruto produkt, narodni dohodek, produktivnost, skratka vse je v pozitivnih procentih.

To je res! Materialna baza se veča, toda nedovoljno in nezadostno v korist delovnega človeka. Ta ugotovitev je točna in velja za celotno ju-

goslovansko področje, velja pa tudi za vsako komuno posebej. Mi se prav tega dejstva vse premalo dotikamo, ko v lokalnih skupščinah ugotavljamo gospodarska gibanja, kar daje v oceni nekako mnenje, saj je pri nas vse v redu. In ker vsak najraje tako reče, bi sledilo, da je potem tudi na celotnem jugoslovanskem področju v gospodarstvu vse v redu, kar pa ni res.

Osnovni ekonomski politični cilji v sedemletnem razvoju, ki ga izvajamo, so takega značaja, da nas morajo temeljito usmeriti v reševanje naslednjih problemov:

- v stabilizacijo gospodarstva
- v realnejši porast življenjskega standarda, predvsem v povečanje osebnega dohodka in delitev narodnega dohodka v korist delovnim organizacijam
- v skladnejši porast proizvodnje, v intenzivnejše izkoriščanje — modernizacijo že obstoječih proizvodnih kapacitet in v dvig produktivnosti dela
- v povečanje izvoza, v intenzivnejše vključevanje jugoslovanskega gospodarstva v mednarodno delitev dela
- v hitrejši razvoj gospodarsko in kulturno manj razvitih področij
- v krepitev vloge neposrednih proizvajalcev in delovnih organizacij v razširjeni reprodukciji.

To je nekaj osnovnih ciljev in nalog našega bodočega razvoja in za dosego teh se gospodarski sistem nadalje izpopolnjuje z novimi elementi, ki naj bi vsa ta prizadevanja

tudi v ekonomskem smislu podprli.

Sistem delitve narodnega dohodka ni odgovarjal več družbeno ekonomskim odnosom (samoupravnim pravicam onih, ki ta dohodek ustvarjajo), in mi odgovarjal doseženemu stanju gospodarskega razvoja. Zato je sistem delitve utrpel že v letu 1964 določene spremembe (ukinitve davka na izreden dohodek, ki je bremenil gospodarske organizacije, ki so boljše gospodarile ter jih zaviral v nadaljnjem razvoju, ukinitve nekaterih administrativnih cen, podaljšanje nekaterih kreditov in še drugi ukrepi). Subjektivno neskladje med posameznimi panogami gospodarstva in gospodarskimi organizacijami znotraj panog se v procesu, ki še ni zaključen, ureja v dveh smereh:

- v znižanju ali ukinitvi določenih obvez iz davka na dohodek
- z odpravo dirigiranih cen ter uvajanjem ekonomskih cen.

Rezultati se že kažejo, čeprav proces še ni zaključen. V socialistični republiki Sloveniji bi po izračunih, upoštevajoč sedanji način delitve, gospodarske organizacije dobile v 1965. letu 150 milijard več sredstev kot so jih imele v preteklem letu. Odprava neskladij med gospodarskimi organizacijami in določevanje ekonomskih cen zahteva v nadaljnjem procesu temeljite analize, da bi se ne sprožile škodljive verižne reakcije. Dvig vsake cene brez ustreznih proti ukrepov bi vplival v končni fazi na potrošnika, zato so v pripravah taki delitveni in drugi ekonomski ukrepi, ki bi eventualne nega-

tivne pojave onemogočili.

V gospodarskem letu 1965 sledi ukrep ukinitve prometnega davka v procesu proizvodnje in se ta prenaša v fazo prodaje. To bo onemogočilo večkratno obdavčevanje iste proizvoda v proizvodnji in s tem njegovo podražitev, ter ugodneje vplivalo na uvajanje integracijskih in kooperacijskih odnosov, na delitev dela, do specializacije v delu. Taka usmeritev nam lahko v največji meri zagotavlja kvaliteto in cenejšo proizvodnjo, krepi fonde za enostavno in razširjeno reprodukcijo, dviga osebni dohodek in standard. Taka usmeritev je največja garancija za intenzivnejše vključevanje v mednarodno delitev dela brez posebnih premij in regresov, plasma takega blaga na domačem tržišču ne zahteva carinskih omejitev v uvozu in vse to gre v korist potrošnika.

V nadaljnji delitvi narodnega dohodka se krepijo sredstva pri neposrednem proizvajalcu, v delovnih organizacijah. Analogno temu se menja sistem kreditiranja in po goji investiranja. Opravljajo se fondi za investicije pri družbeno političnih skupnostih. Obstoječi se prenašajo na poslovne — komercialne banke, ki skupno z delovnimi organizacijami postajajo osnovni nosilci razširjene reprodukcije.

Ob tako zasnovani gospodarski politiki se postavlja nekaj osnovnih vprašanj, za katera je potrebno poiskati najustreznejše rešitve. (V naslednji številka nas bo tovariš Ros seznanil z ukrepi, ki jih predvideva sprejeti Zvezna skupščina).

Volivci, skupščine, družbeno politične organizacije in poslanci ter odborniki

Sedaj, ko smo tik pred volitvami v skupščine, ko izbiramo in predlagamo kandidate za odbornike in poslance in ko govorimo o naših nalogah in nalogah skupščin v bližnjem obdobju, ocenjujemo obojem tudi to, kako so do sedaj delale skupščine ter odborniki in poslanci. O tem govorimo na sestankih, v pogovorih na ulici ali doma. Tudi časopisje piše precej o tem. Posebno zabavni, pa tudi drugi časopisi objavljajo karikature, ki prikazujejo poslance kot človeka, ki je odtrgan od volivcev, ki jih je le enkrat v vsej mandatni dobi obiskal na njihovem zboru, ki slabo pozna hotenja volivcev in podobno.

V takih razgovorih in razpravah ter pisanju je veliko takega, kar bo prispevalo k nadaljnji krepitvi odgovornosti in oblikovanju vloge skupščin, odbornikov in poslancev, nekaj pa je tudi takšnega, kar ne prispeva k temu, ampak miselnost volivcev o tem dezorientira, poslance in odbornike pa sili k praktičizmu in formalizmu, ker začne postopoma svoje delo ocenjevati le skozi to, na kolikih zborih volivcev in drugih sestankih je prisostvoval, kolikokrat je interveniral v korist posameznika, skupine, delovne organizacije, vasi, kolikokrat je diskutiral in tako naprej. Prav to me je vzpodbudilo, da sem se odločil napisati nekaj misli o tem, čeprav zaradi omejenosti prostora ne bom mogel izraziti vsega, kar bi rad.

Sedanje volitve pomenijo nadaljnje utrjevanje samoupravljanja v komunah. Z aktivnim sodelovanjem v pripravah na volitve in udeležbo na volitvah bomo prispevali h krepitvi samouprave in demokratičnega sprejemanja odločitev.

Zato se bom omejil le na tri osnovna vprašanja, ki se najpogosteje postavljajo v ospredje. Ta pa so izbira, delovanje in odgovornost poslanca in odbornika.

Naše volitve niso formalnost, niso boj političnih strank v katerem državljan in občan sodeluje le toliko, da s podporo pri predlaganju in nato pri glasovanju podpre to ali drugo politično stranko, potem pa se zveza med njim in izvoljeno skupščino prekine do drugih volitev kot je bilo to nekoč, ampak so samoupravljalni akti in mora biti zato v interesu vsakogar, da se ne omeji zgolj na glasovanje, temveč da v vseh fazah aktivno deluje in da tudi po izvolitvi spremlja ter vpliva na delovanje skupščin.

V fazi evidentiranja in sedaj v fazi predlaganja smo v vseh organizacijah poudarjali pomembnost družbenih meril pri opredelitvah za kandidate, oziroma evidentiranje možnih kandidatov. V ospredje je postavljena družbeno-politična aktivnost, delovne kvalitete in osebni prispevek, ki ga kdo daje k razvojnemu socialističnim procesom s svojim delovanjem, zavzemanjem za naše skupne cilje, ki smo si jih določili v naši Ustavi in še prej v Programu ZKJ, odnos do sočloveka, osebna poštenost in drugo. Pri formiranju skupščin pa je potrebno upoštevati tudi najbolj primerne sestavo, pri čemer morajo biti ustrezno zastopane vse panoge družbenih dejav-

nosti, neposredni delavci v proizvodnji, ženske in mladi.

Potem-takem je že evidentiranje in predlaganje izredno pomembno in kasneje najmočnejše vpliva na delo skupščin ter odbornikov in poslancev. Mnogo kasnejših pripomb na delo skupščin ter odbornikov in poslancev bi odpadlo, če bi vse navedeno v praksi upoštevali in če bi volivci zavzeli še aktivnejši odnos do tega že v prvih dveh fazah.

V vse večji družbeni vlogi skupščin kot samoupravnih in oblastnih organov je zelo pomembno to, kako se odborniki in poslanci pripravljajo za aktivno delo v njih. Najosnovnejša naloga odbornika-poslanca je, da se za razpravo in odločanje temeljito pripravi in da ima do vsakega vprašanja izdelano svoje mnenje. To mnenje pa si bo lahko ustvaril le z daljšim in temeljitim proučevanjem gradiva, ki ga dobiva od skupščine in drugih družbenih organov in z neposrednimi, živimi stiki z volivci, z družbeno političnimi organizacijami, raznimi strokovnimi društvi, delovnimi organizacijami in samoupravnimi organi. Poznati mora mišljenja in potrebe ljudi. Vse to lahko doseže tudi oni odbornik in poslanec, ki ni v službi na vodstvenem položaju.

Ni torej edino izhodišče zbor volivcev. Mislim, da bi se morali naši odborniki pogosteje posvetovati o nekaterih vprašanjih na primer v svetu krajevne skupnosti, odboru Socialistične zveze, samoupravnem organu kmetijske zadruge ali poslovne enote, v delavskem svetu podjetja ali druge delovne skupnosti, samoupravnih organih naših šol. Doslje tudi ti organi niso storili dovolj, da bi kaj več pomagali pri delu odbornika in poslancev, kar moramo vsekakor popraviti.

Zal, da odbornikom in poslancem niso vselej na razpolago potrebne strokovne analize pri občinskih upravnih organih. Tu bi se dalo veliko več napraviti. Veliko je odbornikov in tudi nekaj poslancev, ki se zaradi nepotrebnih bojarni niti ne upajo prositi pomoči za svoje delo pri teh organih; res, da ta pripravljenost ni vselej taka, kot želimo. Kot poslanec sem tudi sam doživel nekaj primerov, ko so me ponekod začudeno gledali, ko sem jih prosil, da naj mi dajo na razpolago nekatere materiale. (N. pr. zapisnike sej delavskega sveta), toda menim, da bomo te pomanjkljivosti z obojestranskimi prizadevanji lahko kmalu odstranili.

Seveda pa vsa ta posvetovanja ne bodo dovolj, če odbornik ali poslanec ne bo poznal tudi nalog in problemov širše družbene skupnosti. V naših razmerah poslanec ne zastopa le svoje volilne enote ampak celotno jugoslovansko družbeno skupnost. To pomeni, da bi bilo napačno, če bi v skupščini zastopal le mnenje ene same občine, skupine delovnih organizacij ali skupine ljudi. To pa ne pomeni, da bi ne smel govoriti o vprašanjih, ki težijo komuno ali posodarske organizacije, saj so končno ti problemi ne le stvar komune ampak tudi stvar širše skupnosti, razen če nimajo lokalistične barve. Skupnost je prav tako tudi zainteresirana na njihovi odstranitvi.

Iz tega sledi, da se poslanec ali odbornik ne bo vselej in za vsako ceno zavzemal na pri-

mer za gradnjo nekega mosta ali ceste in šole, čeprav so mu volivci doma to naročili, ako bo uvidel, da tega objektivno ni moč storiti. V zvezi s tem mi je v spominu primer, ko se je ob zadnji razpravi o družbenem planu v Zvezni skupščini poslanec iz volilne enote, ki obsega obmorske občine, kljub posebni pismeni zahtevi občinske skupščine odrekal temu, da bi vztrajal na amandmaju, ki ga je prej vložil v zvezi v nadaljevanjem gradnje neke ceste.

Vse preveč je še vkorenjena navada, da pri nas ocenjujemo ljudi le po tem, kaj je bilo v času opravljanja njihove volivne funkcije zgrajeno, kaj nam je kdo »uredil«, »napravil« in podobno.

Gledano celovito so torej naloge poslanca v njegovem delovanju v skupščini, v katero je izvoljen, v njenih odborih, komisijah ali skupinah, v občinskih skupščinah, ki so ga izvolile, zborih volivcev, družbeno političnih organizacijah, organih upravljanja, delovnih organizacijah in drugih institucijah. Omejitvi delo poslanca zgolj na delo v skupščini in na obiskovanje zborov volivcev, pa bi njegovo vlogo zožilo, zožilo pa bi tudi njegove poglede.

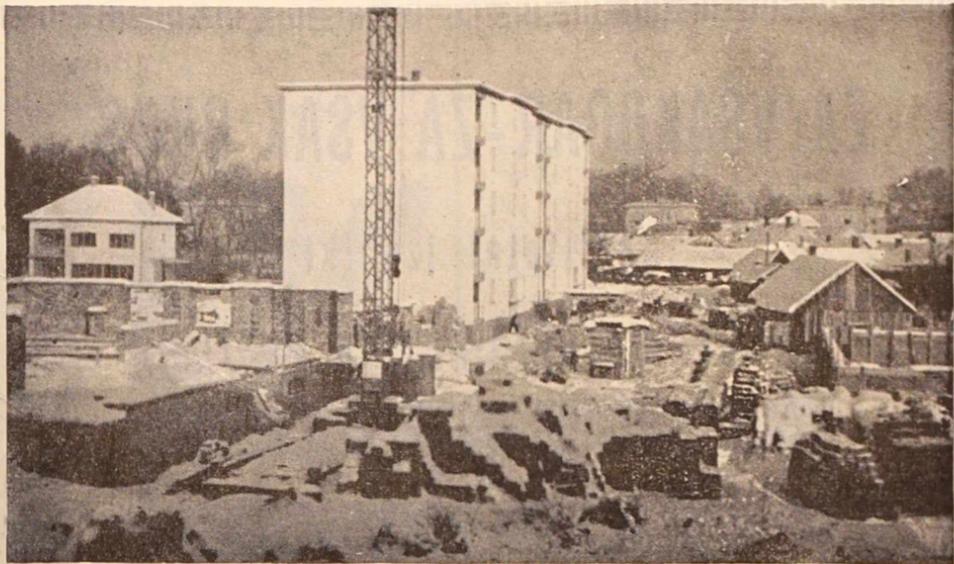
Vsem naštetim in celotni skupnosti pa je za svoje delo v polni meri odgovoren. Končno tudi nima stalnega in absolutnega mandata. Tega ne omejuje le načelo rotacije, ampak tudi načelo odpoklica, ki smo se ga zlasti pri odbornikih pri občinski skupščini, tudi ko je bilo nujno, premalo posluževali, da bi tudi s tem krepili odgovornost volivcev in izvoljenega.

Na koncu še ta predlog. Za tesnejšo povezanost med volivci in voljenimi ter za krepitev odgovornosti in boljše informiranosti in končno, kar velja le za odbornika občinskih skupščin, za manjše število izostankov s sej skupščin bi bilo zelo koristno, če bi občinska skupščina zborom volivcev in krajevnim odborom SZDL ter delavskim svetom v delovnih organizacijah vsaj enkrat na leto dala obvestilo o aktivnosti ali neaktivnosti poslanca in odbornikov v skupščinah in njenih svetih, odborih in drugih organih skupščin.

MIRO ZUPANČIČ

SPREJELI SO KRAJEVNI SAMOPRISPEVEK

Na zadnji zborih volivcev KO SZDL pri Gradu so nekateri zbori sprejeli krajevni samoprispevek v obliki delovne sile, medtem, ko so se v Motalcih odločili, da bodo dali ta prispevek v 2 odst. davčno osnovo, za gradnjo vaškega doma, za katerega imajo že zbrani gradbeni material. Pri Gradu bodo dali občani 1 odst. krajevnega samoprispevka na davčno osnovo za komunalne zadeve.

V zadnjih letih vsa pomurska mesta naglo spreminjajo svojo podobo. Rušijo se stare stavbe namesto njih pa rastejo novi bloki s številnimi stanovanji, ki pa jih je še premalo.

PO OBČINSKI KONFERENCI ZKS V RADGONI

OD BESED K DEJANJEM

Letna konferenca ZKS v Radgoni je kritično obravnavala predvsem pomanjkljivosti in protislovja, ki se porajajo v današnjem družbenem dogajanju. Ocena teh je bila

ostra, in kar je predvsem važno, konkretna.

Uspehi, ki so doseženi so toliko neizpodbitni, da ne rabijo samovšečnih pohval, o katerih vemo kako zelo so lahko varljive in kako nas pogostokrat odmakajo od realnega življenja, v katerem se pojavljajo novi zapleti, nova nasprotja, ki jih ni mogoče razrešiti s tem, da javno in glasno izpovemo svojo pripadnost socializmu, temveč s celotnim kompleksom prizadevanj, ta pa morajo imeti odraz v razpoloženju nekega kolektiva, v delovanju njegovih samoupravnih organov, v upoštevanju njegovih sklepov ter v izenačevanju umskega in fizičnega dela.

V čem se odraža ta konkretizacija na radgonskem primeru? V neprimernem uveljavljanju načela delitve po delu v podjetju »Moda«, kjer so bili v lanskem letu povprečni prejemki delavcev 24 tisoč dinarjev, dočim je bilo nekaj postavk, ki so presegle celo 200 tisoč dinarjev mesečnih prejemkov. Ali ni upravičeno postaviti javno vprašanje o tem, da nekaj ni vredno? V Gradbenem podjetju Radgona je bilo odpuščenih čez 200 ljudi, ostalih 300 članov kolektiva pa prejema že nekaj mesecev 80 odst. plače. V opekarstvu so bili na nedavnem sestanku kolektiva prisotni le delavci iz proizvodnje, uslužbenici pa so se izgovarjali, češ, da so že seznanjeni z zaključ. računom, saj so ga pripravljali in prepisovali. O neprimernih odnosih med zaposlenimi v proizvodnji in v upravi je slišati v kombinatu, v radonskem zdravilišču. Prav tako bi lahko ugotavljali, da so dobivali stanovanja v preteklih letih uslužbenici, kar smo upravičevali s potrebo po strokovnih kadrih, premalo zavzetosti in razumevanja pa je bilo, da bi kasneje z enako prizadevnostjo izboljševali stanovanjske razmere delavcu, ki se sicer ne more ponajati z nobeno papirnato kva-

likacijo, je pa v procesu celotne proizvodnje prav tako potreben kot inženir ali tehnik ali računovodja. In končno, človek je, čeprav mu ponekod pripisujejo politično nezrelost in nesposobnost, da bi upravljal, kot na pr. v Avtoremontu.

Kritična ocena konference je naletela na širok odmev in odobravanje. Temu se ni čuditi, saj je v svoji konkretnosti pokazala, da so subjektivne sile sposobne pogumno spoprijeti se z vsemi napakami, ki so odraz birokratskih tendenc in mišljenj, izraženih v tem, da morajo tudi danes posamezniki govoriti v imenu delovnega človeka in si tako prilastiti neomajno pravico do presoje o tem kaj je in kaj ni prav. Vzemenljivo pa je ob tem dejstvo, da predvsem oni, ki si pripisujejo »zrelost«, niso toliko zreli, da bi znali prenašati kritiko, ki ne ubija in ne more imeti za svojo posledico draističnih ukrepov. Njen namen je predvsem soočenje z realnim stanjem, v nabiranju izkušaj, političnem posluhu in razumevanju celote, mimo trdoglavega zavzemanja za cilje peščice ljudi v nekem kolektivu, ki so v bistvu lahko zdravi, toda zaradi prevlelike zaverovanosti v lastne poglede in ocene ustvarjajo nezdružne odnose. Kakor se ne moremo več zadovoljiti z delom »na pamet« brez družbenoekonomskih utemeljitev, tako se ne moremo zadovoljevati s pavšalno kritiko, ki obsoja vse in nikogar in je izgovorjena samo zato, da mine čas kakšnemu sestanku. Prav tako ni nobene potrebe, da bi drug drugega prepričevali o svojih uspehih, ker je to izgubljanje dragocenega časa, toliko bolj pa moramo težiti k temu, da nas besede konkretne kritike vzpodbujajo k takim dejanjem, ki razrešujejo in ublažujejo nastajajoča družbena protislovja. Konferenca ZKS v Radgoni je nakazala tako pot.

Takšni smo

Pri sosedovih so si v preteklih letih omislili vse, kar potrebuje sodobno gospodinjstvo. Stanovanje v bloku so opremili kot pravimo od A do Z. Vse je bilo »elektrificirano«, od kuhanja do pranja, med opremo ni manjkalo tudi zadnjih modnih novosti pri pohištvi, in v zadnjih petih letih so dvakrat menjali skoraj vso opremo. V garaži je stal avto, ne fičo, in ker je bilo okrog sto kvadratnih metrov stanovanja premalo za tričlansko družino, so začeli neusmiljeno vzdihovati o tem kakšni siromaki so, kako se morajo stiskati in kako nemogoče je v današnjih časih zgraditi hišo, (v enem letu seveda). Ko so kupili tudi televizijo, nekaj časa niso šli v kino, saj je bilo bolj lagodno zvaliti se na kavč, položiti noge na mizo in gledati televizijo. Toda, po nekaj mesecih so se vendarle odločili, da si ogledajo film v kinu. Po predstavi, ko so si gospa slačili v topli predsobi v stanovanju svoj krzneni plašč, je bilo slišati pomilovanja vreden vzdih: »Oh, zakaj nismo kupili namesto te preklete televizije raje kino!«

Verjetno se niti ne zavedamo, da smo tudi taki!

S. O. S. POMURSKEGA GASILSTVA

V Pomurju imamo 221 gasilskih društev, vendar se v nekaterih gasilci zaradi dotrajane opreme kar zgrozijo ob misli na požar. 48 društev se ubada še z ročnimi brizgalkami, polovica motornih je v takem stanju, da sodijo na odpad. Ob tem pa skope škarje pri odmerjanju dotacij.

Gasilska društva v Pomurju zaradi skromnih dotacij ležejo v čedalje bolj nezavidljiv položaj. V minulnem letu so namreč občinske skupščine namenile za to dejavnost 16 milijonov dinarjev, kar je na videz precejšen znesek, če pa dodamo, da je v vseh štirih občinah nič manj kot 221 prostovoljnih gasilskih društev, se moramo temeljito zamisliti. Mnoga imajo opremo v takem stanju, da se zares ne bi mogla zoperstavljati požarom in se ob misli na zlovesči glas siren skoraj zgrozijo. Čevl so natrohnjene, brizgalke nezanesljive... Potem nič nenavdane, če se znajdejo na požarišču v taki situaciji, kot gasilci v Apačah, ki so ob zadnjem požaru tekali za tlačnimi cevmi, ko je ogenj neusmiljeno pustilo. Bilanca pa je bila: okrog 25 milijonov dinarjev škode. Ob tem se kar samo vsiljuje novo vprašanje:

ALI NI TUDE POZARNA PREVENTIVA ZANEMARJENA?

Na to vprašanje dajemo dokaj jasen odgovor referenti za požarno varnost pri občinskih skupščinah v Gornji Radgoni, Lendavi, Lutomeru in M. Soboti: Franc Bračko, Jože Tubolj, Jože Jelen in Karel Gomboc.

Gospodarske organizacije v radgonski občini posevajo premajhno pozornost požarni varnosti, zlasti preventivnemu delu. Komisija je lani v marcu pregledala vse gospodarske organizacije, pristojni organ pri skupščini pa je izdal odločbe, vendar smo jeseni pri kontrolnem pregledu ugotovili, da večina pomanjkljivosti ni bila odpravljena. Prav v Kmetijskem kombinatu Gornja Radgona, posebno v hlevih in svinjakihi v Apaški dolini, je komisija našla nezbojšano stanje (ob dimnikih je bilo spravljeno seno, skladišča lahko vnetljivih tekočin so bila v neprimernih prostorih in brez priložnih gasilnih naprav, poseben problem pa so bile kurilne in dimovodne naprave).

Pomanjkljivosti so v glavnem odpravili v Mizarstvu in žagi Crnci-Apače, v obratu Marlesa v Boračevi, Avtoremontu in še ponekod drugje. Za vzgled pa lahko navedemo zdravilišče Radenska slatina, kjer požarno varnostna komisija vsake tri mesece pregleda prostore ter na pomanjkljivosti opozori upravni odbor. Uspeh je očiten: lani so zabeležili tri začetne požare, vendar so jih zadušili in preprečili vsakršno škodo.

Δ V lendavski občini bi lahko za vzgled primer navedli obrat HIMO, medtem ko je v ostalih gospo-

darskih organizacijah požarna varnost več ali manj na trhljih nogah. Predlagamo formiranje pol poklicne gasilske enote, ki bi jo sestavljali predvsem referenti za požarno varnost iz podjetij. Ti bi v prvi vrsti skrbeli za požarno varnost tam, kjer so zaposleni, razen tega pa se urili v gasilskih veščinah.

Δ V delovnih organizacijah požarno varnostno delo, razen v obratu Marlesa v Lutomeru in Krizevskih opekarnah, še ni dobera zažvelo. Čeprav imamo v vsaki formirane komisije. Te se namreč prepočasno vpletajo v delo. Upamo, da bodo pospešitev dela prinesli novi pravilniki o požarni varnosti.

Δ Po ugotovitvah pristojnih organov posvečajo požarno varnost v delovnih organizacijah v soboški občini premajhno skrb. Marsikje ima to delo zgolj kampanjski značaj tako, da gasilne naprave ponovno usposobijo šele takrat, ko jih na to opozori inspekcija. Čeprav je v vsakem podjetju organizirana gasilska služba, se kadrovske in organizacijske ne izpolnjuje. Razen tega za to delo često zadolžijo ljudi, ki jih drugje najlaže pogrešajo. Poseben problem je čuvajska služba, v kateri je blizu 70 odst. upokojencev in invalidov.

Iz odgovorov referentov lahko po-

vzamemo, da je požarno varnostna služba še v marsikateri delovni organizaciji zgolj zastopavljen privesek, dasi lanskih 15 požarov v družbenem sektorju kaže, da temu ne bi smelo biti tako. Kritično je predvsem v radgonski občini, kjer so na družbenem sektorju lani zabeležili 9 požarov, torej več kot v vseh ostalih pomurskih občinah skupaj.

NAD 39 MILIJONOV V PEPELU

Gasilska društva so se lani v Pomurju spoprijela z nič manj kot 78 požari in bolj vztrajnosti gasilcev, kot njihovi opremi se lahko zahvalimo, da smo zabeležili le nekaj nad 39 milijonov dinarjev škode. Če bi namreč govorili o obvarovanem imetju, bi morali nasievati sto milijonske zneske.

Dosedanje razprave o proračunih občin kažejo, da si gasilstvo tudi v letošnjem letu ne more obetati mnogo večjih sredstev kot doslej. Odprto je tudi vprašanje, ali naj bi imeli sklade za to dejavnost v vsaki občini, ali pa formalizirali medobčinski sklad. Vendar to sedaj ni toliko važno, bolj aktualno je vprašanje — koliko sredstev bo dodeljenih. Vložena sredstva v gasilstvo se namreč bogato obrestujejo, zato pri odmerjanju ne kaže dosti razmišljati.

STAVEM ALI DVA V PRAVEMISLEK

Številno požarov v lanskem letu in povzročena škoda — na drugi strani pa materialno stanje gasilskih društev in odnos do njih kažejo, da to pomembno dejavnost v našem gospodarstvu zapostavljamo. Radi pa povečamo piktore na račun gasilcev, ko se znajdejo alabo opremljeni in nemočni ob besnem požaru. Ali naj bodo osrednji viri finansiranja še naprej zgolj veselite?!

J. STOLNIK

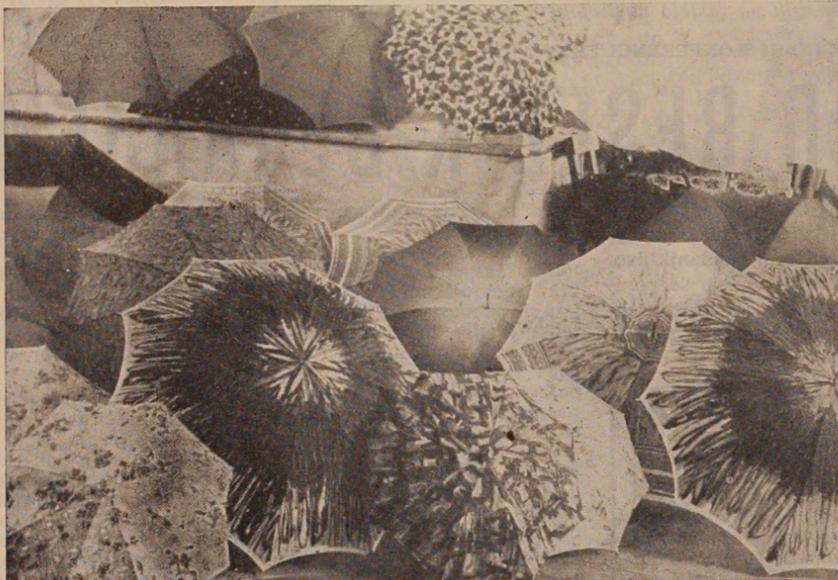
Poslanci, odborniki in skupščine morajo imeti tesnejši stik s tistimi, ki neposredno proizvajajo ter prisluhniti tudi njihovim predlogom

ZA VSAKOGAR - ZA VSAK OKUS

Kvalitetni izdelki

INDUSTRIJE DEŽNIKOV IN PLETENIN

INDIP - LENDA VA

AGROSERVIS

MURSKA SOBOTA

KROŠKA CESTA 46

Telefon 21-321

— Vsa popravila kmetijske mehanizacije;

— Servisne službe: ITM, Zmaj, Zastava, Opel, DKW, Tomos, Pretis;

— Tehnični pregledi — ponedeljek, četrtek in sobota;

— Prevozi blaga in ljudi

PRIPOROČA SE

KOLEKTIV

NEDELJSKA ODDAJA RADIA MURSKA SOBOTA »NA VALU 202« JE ZELO POSLUŠANA. — MED PRIJETNIMI ZVOKI IN POPEVKAMI REKLAME IN OBVESTILA.

KOVINSKO PODJETJE

»ATMOS« - Maribor

Šentiljska cesta 42

razpisuje prvo javno licitacijo za prodajo

tovornega avtomobila PIONIR

v voznem stanju

Licitacija bo v soboto, 27. februarja 1965 od 9. do 12. ure za družbeni sektor, od 14. ure naprej pa za zasebni sektor.

Pri licitaciji je treba položiti kavcijo v višini 10 % od izklicne cene avtomobila.

„ELEKTRO-MARIBOR“ obvešča

Podjetje za distribucijo električne energije ELEKTRO MARIBOR obvešča potrošnike električne energije, da v svojih servisnih delavnicah

OD 1. FEBRUARJA 1965 DALJE

ne opravlja več servisnih popravil v garancijski dobi na gospodinjstvih električnih aparatih, izdelkih podjetij Poslovnega združenja STANDARD Beograd.

Genjenim potrošnikom

toplo priporočamo, naj si čimprej naročijo zadostne količine premoga — že za prihodnjo zimo. Naročeni premog takoj izdajamo. Naročila sprejemajo vse poslovalnice v našem poslovnem okolju

TRGOVSKO PODJETJE »RAVENKA« BELTINCI

Nudimo tudi prvovrstno žgano apno in cement — po najnižjih dnevnih cenah

PRIPOROČA SE — KOLEKTIV

— Tudi iz tega jajca se bo izlegel piščanček, če...
— Če bo jajce stalno ogrevala kokoška.

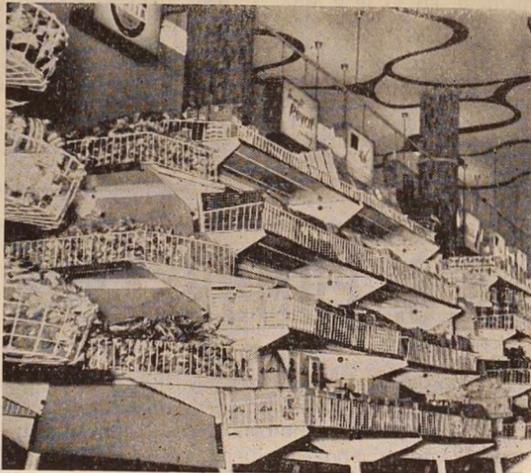

MERKUR - na relaciji do potrošnika

NAŠIM CENJENIM BRALCEM SE TOPOT PREDSTAVLJA TUDI TRGOVSKO PODJETJE »MERKUR« IZ MURSKA SOBOTE

● TRGOVSKO PODJETJE »MERKUR« IZ MURSKA SOBOTE se vam toplo priporoča s 23 poslovalnicami v Murški Soboti in na podeželju.

● POD OKRILJEM-TRGOVSKEGA PODJETJA »MERKUR« MURSKA SOBOTA poslujejo v Murški Soboti naslednje poslovalnice: Steklo-porcelan, Trg zmage, Hrana, Prehrana, Galanterija na Titovi cesti, Drogerija, Delikatesa I, Delikatesa II z bifejem, Samopostrežba, Tkanina, Moda in Turapolje — V teh specializiranih poslovalnicah boste vedno solidno postreženi z vsem potrošniškim blagom.

● TRGOVSKO PODJETJE »MERKUR« V MURSKA SOBOTE že smelo izvaja specializacijo trgovskega poslovanja v Murški Soboti. Taka poslovna usmeritev je vsekakor v veliko korist tisočim potrošnikom. Na tej poti pa se podjetje ne namerava ustaviti! Samopostrežna trgovina na Titovi cesti že postaja daleč premajhna za sedanje potrebe potrošnikov in rastoče zahteve za njihovo sodobno samopostrežbo. Zato je glavni smoter podjetja: zgraditi novo samopostrežno trgovino na vogalu Kocljeva — Stefana Kovača ulica.

● TRGOVSKO PODJETJE »MERKUR« V MURSKA SOBOTE se je s svojim solidnim poslovanjem močno približalo tudi podeželskemu potrošniku, saj so njegove poslovalnice na vasi dobro obiskane. Podjetje pa namerava že v bližnji bodočnosti stopiti še korak naprej k potrošnikom na podeželju. Tako bo skupno s soinvestitorji uredilo nove trgovske lokale v Rakičanu in Bakovcih. Svojim poslovalnicam v Bakovcih in Krogu bo pričelo dnevno dostavljati tudi kruh za potrebe potrošnikov, ki so pretežno zaposleni v soboških podjetjih. Če bo želja po dnevni dobavi kruha tudi na območju ostalih podeželskih poslovalnic, bo podjetje rado ustreglo tudi tem željam svojih potrošnikov.

TRGOVSKO PODJETJE »MERKUR« MURSKA SOBOTA se tokrat obrača na vse potrošnike z željo, da posredujejo upravi podjetja svoje pripombe in predloge ter ji signalizirajo tudi morebitne slabosti in pomanjkljivosti, saj bodo tudi tako izdatno prispevali k temu, da bo naša socialistična trgovina vedno služila množicam naših potrošnikov.

OBČANI!

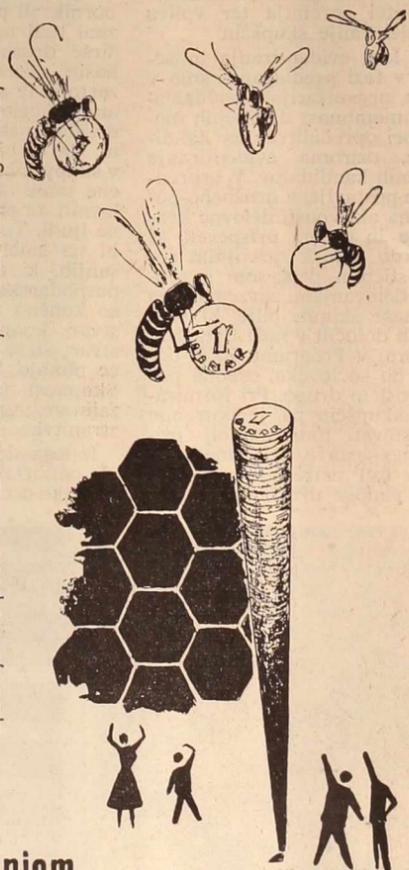
KOMUNALNA BANKA MURSKA SOBOTA

s svojimi ekspoziturami Lendava in Ljutomer

— SPREJEMA HRANILNE VLOGE IN JIH OBREŠTUJE OD 5 DO 7% LETNO

— Opravlja vse posle v zvezi z žiro računih posameznikov in daje potrošniška posojila

— Opravlja vse posle v zvezi s kreditiranjem delovnih organizacij.

Z varčevanjem koristite sebi in skupnosti!